

Jaarverslag 2016

21 april 2017

Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Doel van de SOVON	4
1.1.1	Missie en visie	4
1.1.2	Beleid, kernactiviteiten, producten en diensten, geografische gebieden en afnemers.....	4
2	Bestuursverslag	6
2.1	Juridische structuur en interne organisatie	6
2.2	College van Bestuur.....	6
2.2.1	Samenstelling	6
2.2.2	Nevenfuncties van de bestuurder	6
2.2.3	Contacten met stakeholders	6
2.2.4	Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen	7
2.2.5	Bestuurlijk Overleg Voortgezet Onderwijs	7
2.2.6	Topgroep.....	7
2.2.7	InHolland.....	7
2.2.8	Huisvesting	8
2.2.9	Het Van der Meij College	8
2.2.10	Toegankelijkheid van de scholen	9
2.2.11	Het toelatingsbeleid.....	9
2.2.12	De samenwerkingsverbanden	9
2.2.13	Regionaal Platform	10
2.2.14	Internationalisering.....	10
2.2.15	Onderzoeksbeleid.....	10
2.2.16	Horizontale verantwoording.....	10
2.2.17	Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	10
2.2.18	Afhandeling van klachten.....	11
2.2.19	Vertrouwenspersonen	13
2.3	Verslag van de Raad van Toezicht	13
2.4	Beleid: strategisch beleidsplan.....	16
2.4.1	Leerlingaantal.....	16
2.4.2	Ziekteverzuim personeel	18
2.4.3	Weerstandsvermogen	21
2.4.4	Onderwijsprestaties: slaagpercentage en examenresultaten	22
2.4.5	Onderwijsprestaties: rendement onderbouw en onvertraagd naar diploma	23
2.4.6	Onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken	24
2.4.7	Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg: onderwijstijd	24
2.4.8	Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg: overgang mavo-havo	25
2.4.9	Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)	26
2.4.10	Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact: convenant voortijdig schoolverlaten ..	26
2.4.11	Het gevoerde beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag	26
2.4.12	Kwaliteit huisvesting	26
2.4.13	Openbaar vervoer.....	26
2.5	Sociaal jaarverslag.....	27
2.5.1	Samenstelling personeel: Leeftijdopbouw	27

2.5.2	Voltijders en leeftijd.....	28
2.5.3	Funciemix.....	28
2.5.4	BAPO en overgangsregeling.....	30
2.5.5	Leraren.....	33
2.6	Toekomstparagraaf/Continuïteitsparagraaf.....	34
2.6.1	Kengetallen.....	34
2.6.2	Huidige en toekomstige uitstroom personeel.....	35
2.6.3	Instroom en uitstroom: personeelsverloop.....	36
2.6.4	Meerjarenbegroting.....	37
2.6.5	Rapportage.....	40
2.7	Toelichting financiële situatie SOVON.....	43
2.7.1	Baten en lasten.....	43
2.7.2	Toelichting Exploitatieresultaat.....	44
2.7.3	Verdeling resultaat over de scholen.....	46
2.7.4	Financiële Kengetallen.....	46
2.7.5	Treasury beleid.....	48
3	Jaarrekening.....	49
3.1	Balans per 31 december 2016.....	49
3.2	Staat van baten en lasten over 2016.....	50
3.3	Kasstroomoverzicht over 2016.....	51
3.4	Toelichting behorende bij de jaarrekening 2016.....	52
3.5	Toelichting behorende bij de balans.....	55
3.6	Toelichting behorende bij staat van baten en lasten.....	60
4	Overige gegevens.....	64
4.1	Controleverklaring.....	64
4.2	Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming.....	67
4.3	Gebeurtenissen na balansdatum.....	67
4.4	Samenwerkingsverbanden VO/BVE en overige instellingen.....	67
Bijlage C2	Bestemming van het exploitatiesaldo.....	68

1 Inleiding

Dit is het negende jaarverslag van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord (SOVON) volgens de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving zoals deze zijn vastgelegd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). In dit jaarverslag zijn de inhoudelijke en financiële resultaten gecombineerd tot één schoolbestuurlijk jaarverslag. Op grond van de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn dit jaar enkele nieuwe onderdelen toegevoegd. Het jaarverslag bestaat uit het bestuursverslag (w.o. het sociaal jaarverslag), de jaarrekening en de overige gegevens.

Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord
Postbus 9081
1800 GB ALKMAAR
072 567 10 67
bmo@sovon.nu
www.sovon.nu
contactpersoon: Yolanda Barbé

1.1 Doel van de SOVON

1.1.1 Missie en visie

De missie is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Stichting op 12 oktober 2001. Samengevat luidt deze:

Het onderwijs van onze Stichting wordt gekenmerkt door algemene toegankelijkheid, diversiteit en kwaliteit. Samen met het tonen van respect in de omgang met elkaar vormt dit de basis voor betrokkenheid en wederzijds begrip. Wij respecteren verschillen in levensbeschouwelijke, culturele en sociale achtergrond, alsmede seksuele geaardheid.

De missie is vertaald naar de volgende vijf bovenschoolse kaders:

Het onderwijs heeft een dubbele taakstelling van kennisoverdracht en van vorming in waarden en normen, waarbij verschillen in levensbeschouwelijke, culturele en sociale achtergrond alsmede seksuele geaardheid gerespecteerd worden.
De scholen profileren zich actief waardoor zij verschillen in onderwijsaanbod, visie, pedagogisch-didactisch klimaat en activiteiten teneinde tegemoet te komen aan de behoeften van zoveel mogelijk leerlingen.
Elke leerling krijgt door de breedte van het onderwijsaanbod en de hoge kwaliteit van het onderwijs de garantie om zich te ontwikkelen en om optimale leerresultaten te behalen.
De scholen bieden de garantie tezamen voldoende openbaar voortgezet onderwijs in de regio in stand te houden en voeren derhalve een beleid waardoor dit gerealiseerd kan worden.
De scholen dragen zorg voor een efficiënte inzet van de beschikbare middelen en een transparante verantwoording daarvan.

Met deze missie, aangevuld met de bovenschoolse kaders, is duidelijk geworden waar we voor staan.

1.1.2 Beleid, kernactiviteiten, producten en diensten, geografische gebieden en afnemers

Het meerjarig beleid van de SOVON is vastgelegd in het strategisch beleidsplan 2013-2016 waarvan 2016 het vierde uitvoeringsjaar was. De belangrijkste speerpunten zijn het behoud van de goede kwaliteit van het onderwijs, het verbeteren van de huisvesting en het handhaven van het huidige leerlingenaantal.

De SOVON kent slechts één kernactiviteit: het verzorgen van openbaar voortgezet onderwijs voor leerlingen vanaf ongeveer 12 jaar tot ongeveer 18 jaar. Het voortgezet onderwijs sluit aan op het basisonderwijs en bereidt voor op het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger beroepsonderwijs of de universiteit of - met name bij schoolverlaters van het praktijkonderwijs - op werk.

Volgens de wet op het voortgezet onderwijs zijn er verschillende scholen voor voortgezet onderwijs: scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo), scholen voor hoger en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (havo en mavo), scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs (vbo) en scholen voor praktijkonderwijs (pro). Het vwo wordt onderscheiden in gymnasium en atheneum waarbij het verschil wordt gemaakt tussen het wel of niet mogen aanbieden van de klassieke talen Latijn en Grieks. Scholen voor mavo worden ook wel scholen voor de theoretisch leerweg van het vmbo genoemd omdat in brede scholengemeenschappen hiermee

wordt aangesloten bij de gemengde, de kaderberoepsgerichte en de basisberoepsgerichte leerwegen van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo). In terminologie blijft alleen de havo, wat in principe voorbereidend hoger beroepsonderwijs is, achter. De mavo beleeft als naam weer een comeback.

Tabel 1. Typen Onderwijsaanbod per school

School	Gymnasium	Atheneum	HAVO	VMBO-T	VMBO-K	VMBO-B	Praktijkonderwijs
osg Willem Blaeu	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Focus	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Berger Scholengemeenschap	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
rsg Wieringerlant	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
De Viaan	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Stedelijk Dalton College	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Huygens College Heerhugowaard	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Murmellius Gymnasium	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

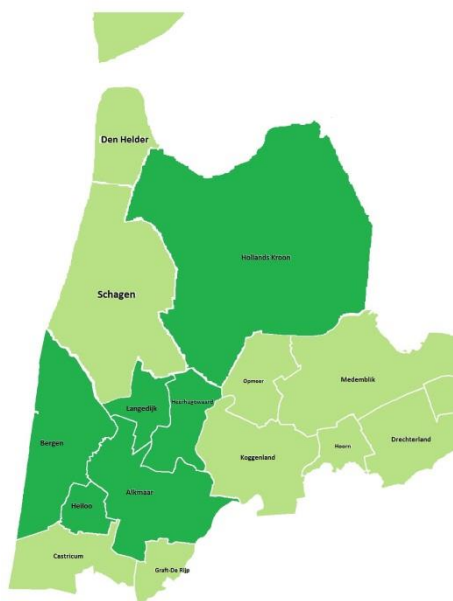
Het schema hierboven toont alle onderwijstypen die gegeven worden op de acht verschillende scholen onder bestuur van de Stichting. Het aanbod is breed en de scholen variëren van categoriaal tot (brede) scholengemeenschappen. De meest gegeven typen onderwijs zijn atheneum, havo en vmbo-tl (op vijf van de acht scholen). Uniek is het Praktijkonderwijs van De Viaan en Focus. Op de vier brede scholengemeenschappen osg Willem Blaeu, Stedelijk Dalton College Alkmaar, Huygens College Heerhugowaard en rsg Wieringerlant wordt ook leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) aangeboden. Naast het aanbod aan reguliere opleidingsmogelijkheden met verschillende pedagogisch-didactische concepten, is er op een aantal scholen nog een aanbod aan een specifieke groep leerlingen.

- Het Willem Blaeu is een Topsport Talent School (voorheen LOOT) en verzorgt daarnaast TweeTalig Onderwijs (TTO) in vwo en havo, in dit geval Engels als tweede taal.
- Het Stedelijk Dalton College Alkmaar heeft speciale muziek- en theaterklassen in het vwo/havo en dansklassen op het vmbo. De school is erkend door de Dalton Vereniging en is tevens een erkend Technasium.
- De rsg Wieringerlant is een ELOS-school.

Elke school heeft hiermee ook een eigen invalshoek en doelgroep.

Geografische gebieden

De scholen van de SOVON staan in de gemeenten Alkmaar (vier), Bergen (een), Heerhugowaard (twee) en Hollands Kroon (een) zodat de geografische spreiding groot is wat op onderstaand kaartje is te zien. De vier gemeenten maken deel uit van twee verschillende samenwerkingsverbanden in de provincie Noord-Holland.

Figuur 1. Gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Bergen, Langedijk, Heiloo en Hollands Kroon

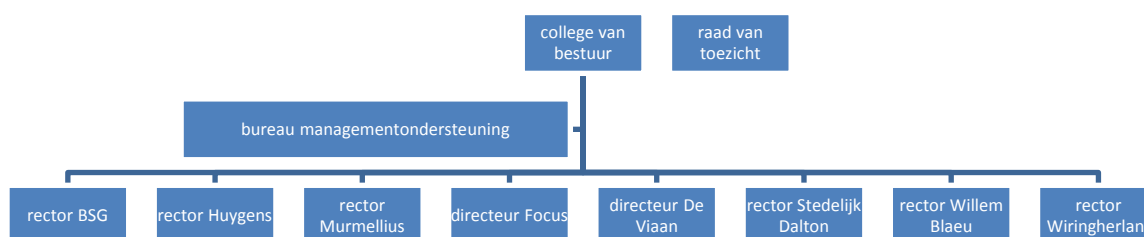
Afnemers

De afnemers van ons product onderwijs zijn de 7050 leerlingen en hun ouders/verzorgers. De afnemers van ons product 'schoolverlater met een diploma' zijn de scholen voor middelbaar beroepsonderwijs, de hogescholen en de universiteiten waar onze 1180 geslaagden van 2016 hun onderwijsloopbaan vervolgen.

2 Bestuursverslag

2.1 Juridische structuur en interne organisatie

De SOVON is een openbare stichting ex artikel 42b van de Wet op het voortgezet onderwijs. De gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en (toen nog) Wieringermeer hebben de instandhouding van de openbare school of scholen voor voortgezet onderwijs overgedragen aan de stichting. De stichting kent een college van bestuur en een raad van toezicht. De ondersteuning geschiedt door het bureau managementondersteuning (BMO). De scholen worden geleid door een rector of een directeur. De relatie is getekend in onderstaand organogram.

2.2 College van Bestuur

2.2.1 Samenstelling

De SOVON kent een éénhoofdig college van bestuur dat bestaat uit de heer dr. R.A. Gase.

2.2.2 Nevenfuncties van de bestuurder

- Voorzitter bestuur Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland
- Voorzitter (en lid q.q.) algemene ledenvergadering Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland
- Voorzitter (en lid q.q.) Bestuurlijk overleg voortgezet onderwijs Noord-Kennemerland
- Aspectverantwoordelijk bestuurder voortgezet onderwijs Voortijdig Schoolverlaten (VSV) regio Noord-Kennemerland
- Aspectverantwoordelijk bestuurder voortgezet onderwijs Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO) regio Noord-Kennemerland
- Vertegenwoordiger voortgezet onderwijs in Regionaal Educatief Agenda overleg (REA) regio Alkmaar
- Lid Raad van Advies Hogeschool InHolland vestiging Alkmaar en
- Vertegenwoordiger voortgezet onderwijs regio Noord-Kennemerland in bovenregionaal overleg Voortijdig Schoolverlaten met de regio West-Friesland.

Alle nevenfuncties en -taken zijn onbezoldigd. Evenmin wordt voor deze werkzaamheden een onkosten- of reiskostenvergoeding gegeven.

2.2.3 Contacten met stakeholders

De gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en Hollands Kroon zijn belangrijke stakeholders voor de SOVON. Niet alleen zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de huisvesting van het voortgezet onderwijs, maar juist als openbare scholen hebben wij te maken met de (plaatselijke) overheid omdat de overheid moet zorgen voor voldoende openbaar onderwijs (artikel 67 van de Wet op het voortgezet onderwijs). De bestuurder heeft de volgende contacten gehad met de verschillende gemeenten.

2.2.3.1 Gemeente Alkmaar

Vier keer per jaar neemt de bestuurder deel aan het op overeenstemming gerichte overleg met de wethouders onderwijs van de gemeenten Alkmaar en Langedijk die dan alle portefeuillehouders onderwijs van de regio

Noord-Kennemerland vertegenwoordigen. De bestuurder zit tevens in de agendacommissie van dit overleg, waaraan vertegenwoordigers van de besturen van basis- en voortgezet onderwijs alsmede het MBO en het HBO in Noord-Kennemerland deelnemen. De bestuurder voert dit zogenaamde Regionaal Educatief Agenda (REA) overleg namens de zes in de regio Alkmaar actieve besturen voor voortgezet onderwijs. Aan de orde komen alle onderwerpen die op het niveau van de regio spelen, zoals huisvestingsvraagstukken, veiligheidsbeleid, de vakantieregeling, voorkoming voortijdig schoolverlaten (VSV), onderwijs aan vreemdelingen, passend onderwijs en de transitie jeugdzorg. Ook vertegenwoordigers van het primair onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs nemen aan dit overleg deel.

2.2.3.2 Gemeente Heerhugowaard

Vier keer per jaar neemt de rector van het Huygens College Heerhugowaard namens de bestuurder deel aan het op overeenstemming gerichte overleg met het bestuur van de gemeente Heerhugowaard. Aan dit overleg nemen alle besturen van basis- en voortgezet onderwijs in de gemeente deel. Bij majeure kwesties zoals doordecentralisatie onderwijshuisvesting en nieuwbouw voert de bestuurder zelf het overleg. Aan de orde komen alle onderwerpen die op het niveau van de gemeenten spelen, zoals huisvestingsvraagstukken, veiligheidsbeleid, onderwijs aan vreemdelingen, passend onderwijs en de transitie jeugdzorg.

2.2.3.3 Gemeente Hollands Kroon

In 2016 heeft er één keer overleg plaatsgevonden tussen de rector van de rsg Wiringherlant namens de bestuurder en de wethouder onderwijs over de huisvesting van de rsg Wiringherlant, de vakantieregeling en de gevolgen van de te verwachten krimp in de regio.

2.2.3.4 Gemeente Bergen

Twee keer per jaar neemt de rector van de Berger Scholengemeenschap namens de bestuurder deel aan het op overeenstemming gerichte overleg met het bestuur van de gemeente Bergen. Aan dit overleg nemen alle besturen van basis- en voortgezet onderwijs in de gemeente deel. Aan de orde komen alle onderwerpen die op het niveau van de gemeente spelen, zoals huisvestingsvraagstukken, onderwijsachterstandenbeleid, passend onderwijs en de transitie jeugdzorg.

Naast overleg met de verschillende gemeenten is ook het overleg met de andere besturen van scholen voor voortgezet onderwijs van belang. Deze bestuurders zijn collega's en concurrenten. De bestuurder van de SOVON participeert in de volgende overleggen binnen de regio.

2.2.4 Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen

In 2012 is met de bestuurders van het csg Jan Arentsz, het Petrus Canisius College, het Trinitas College, de Adriaan Roland Holstschool en het Clusius College een plan gemaakt om te komen tot een evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio. De bestuurders hebben onder leiding van BMC hierover overeenstemming bereikt en het plan is voor 1 november 2012 ingediend bij het Ministerie. Het gaat over de periode 2013-2017. Het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) wordt één maal per jaar geëvalueerd. In 2016 zijn de voorbereiding gestart voor een nieuw RPO dat vóór 01-11-2017 bij OCW moet zijn ingediend en per 01-08-2018 in werking zal treden.

2.2.5 Bestuurlijk Overleg Voortgezet Onderwijs

In de regio Noord-Kennemerland vergaderen de bestuurders van de zes besturen voor voortgezet onderwijs vier keer per jaar over alle voor het voortgezet onderwijs relevante onderwerpen.

2.2.6 Topgroep

Alle dertien bestuurders voortgezet onderwijs in Noord-Holland-Noord komen vier keer per jaar bij elkaar om informeel zowel regionale als landelijke ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs te bespreken en, indien noodzakelijk, een gezamenlijk standpunt te bespreken.

2.2.7 InHolland

De hogeschool InHolland is als HBO-instelling in de regio een afnemer van onze leerlingen. De bestuurder maakt deel uit van de Raad van Advies van deze instelling. Deze raad vergadert vier maal per jaar met het college van bestuur. Daarnaast is er elke twee jaar een 'diner pensant' van het College van Bestuur van InHolland met alle onderwijsbestuurders voortgezet onderwijs uit Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Midden.

2.2.8 Huisvesting

De huisvesting van de meeste scholen behoeft slechts kleine verbeteringen, maar voor twee scholen moeten nog grote slagen worden gemaakt. De huisvesting is weliswaar de primaire verantwoordelijkheid van de respectievelijke gemeenten, maar zonder inzet van de eigen middelen van de SOVON (en andere schoolbesturen) is goede huisvesting onmogelijk te realiseren.

2.2.8.1 Gemeente Alkmaar

De conciërgewoning bij het Mummellius Gymnasium is geheel gerenoveerd.

Het eigendom van het gebouw van het Stedelijk Dalton College Alkmaar wordt gedeeld met de gemeente Alkmaar. Derhalve is er een Vereniging van Eigenaren opgericht. Kosten aan het gebouw kunnen en zullen zodoende de middelen een verdeelsleutel gesplitst worden.

2.2.8.2 Gemeente Bergen

De SOVON heeft zelf een onderzoek laten uitvoeren naar staat van het gebouw van de Berger Scholengemeenschap. Dat rapport is aan de gemeente overhandigd. Mede op grond daarvan is een aanvraag huisvesting 2017 gedaan ten behoeve van vervangende nieuwbouw en uitbreiding van de B-vleugel.

2.2.8.3 Gemeente Heerhugowaard

Voor het Huygens College Heerhugowaard is voor de nevenvestiging aan de Umbriëllaan 3 uitbreiding gerealiseerd aan de Umbriëllaan 6 te Heerhugowaard. Het gebouw is daartoe door de gemeente aangekocht, de verbouwkosten om het pand geschikt te maken voor onderwijs zijn door SOVON gedragen. Voor deze locatie is een aanvraag huisvesting 2017 ingediend voor de eerste inrichting.

Voor de hoofdvestiging van het Huygens College Heerhugowaard aan de Bergmolen is een aanvraag ingediend voor vervangende nieuwbouw en eerste inrichting. Het oude pand verkeert in slechte staat. Ook voor de gemeente is nieuwbouw voor de hoofdvestiging van het Huygens College Heerhugowaard één van de speerpunten. Gedacht wordt aan financiering door SOVON middels schatkistbankieren waarbij de gemeente de kapitaalslasten 1:1 vergoed. Inmiddels is wel al gestart met het ontwerptraject teneinde ingebruikname per augustus 2019 mogelijk te laten blijven.

De gemeente Heerhugowaard is samen met de schoolbesturen een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van doorcentralisatie van de huisvesting van de PO- en VO-scholen binnen de gemeente. Daarbij nemen de schoolbesturen gemeentelijke taken over tegen een overeen te komen vergoeding.

2.2.8.4 Gemeente Hollands Kroon

De rsg Wiringherlant heeft in 2013 nieuwbouw gerealiseerd op een unilocatie i.p.v. de oude situatie met twee gebouwen in Wieringerwerf. De Verklaring buiten Gebruikstelling van de gronden aan de Terpweg en de Ir. Ovingestraat zijn door de SOVON getekend aan de gemeente verzonden, nadat een dispuut over een zendmast op de laatste locatie uiteindelijk zijn beslag heeft gekregen. Met terugwerkende kracht tot 2013 zijn de gronden dus overgedragen aan de gemeente Hollands Kroon.

2.2.9 Het Van der Meij College

In de gemeente Alkmaar zijn vier brede scholengemeenschappen die in het recente verleden allemaal te kampen hadden met een teruglopend leerlingaantal in het beroepsgericht vmbo. Dit heeft geresulteerd in het opheffen van opleidingen op verschillende scholen. Op initiatief van de gemeente Alkmaar is in 2000 overleg tussen de (besturen van) de verschillende scholen gestart om te komen tot een concentratie in Alkmaar op twee locaties van bovenbouw vbo: Facilitair Centrum Zuid (FCZ) en Facilitair Centrum Noord (FCN). Het FCZ is uiteindelijk bij één school (dus één bestuur), te weten het Petrus Canisius College, ondergebracht, het FCN bij drie scholen en twee besturen. De gemeente Alkmaar heeft een gebouw neergezet voor het FCN, in 2008 geopend onder de naam Van der Meij College (VMC). De (besturen van de) drie scholen hebben, in overleg met en op dringend advies van de onderwijsinspectie, hun licenties via een Regionaal Arrangement herschikt: elke school heeft nu één sector vbo. Dit Regionaal Arrangement is goedgekeurd door het Ministerie van OCW.

Drie nevenvestigingen van de moederscholen vormen samen de onderdelen van het 'nevenvestigingsverzamelgebouw' VMC. Er is dus sprake van drie Brinnummers met voor elke vestiging een vestigingsnummer. Elke nevenvestiging heeft een licentie voor één sector respectievelijk techniek, economie en zorg en welzijn. De leerlingen zijn per 1 augustus 2008 overgeschreven naar een andere moederschool als hun eigen school geen licentie heeft voor de sector waarin zij onderwijs volgen.

Personeel is in dienst van één van de of beide moederbesturen. Personeelsleden hebben een bestuursaanstelling en een plaats van tewerkstelling: de nevenvestiging gehuisvest in het VMC.

De medezeggenschap was geregeld met het instellen van een bovenbestuurlijke medezeggenschapsraad voor het VMC. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de SOVON heeft daartoe bevoegdheden overgedragen aan de bovenbestuurlijke medezeggenschapsraad. Deze vormgeving van de medezeggenschap functioneert sinds 1 augustus 2008, maar voldoet volgens de inspectie van het onderwijs niet aan de Wet medezeggenschap (WMS) op scholen. Dit oordeel is bevestigd door de Landelijke Geschillencommissie WMS waarna is besloten de medezeggenschap terug te geven aan de medezeggenschapsraden van de drie moederscholen. De financiën worden waar van toepassing en noodzakelijk voor gemene rekening genomen. De te hanteren verdeelsleutel van de kosten wordt gemaakt op basis van de inkomsten van het rijk. Grofweg is de verdeelsleutel 1 : 4.

De moederbesturen verantwoorden hun eigen nevenvestigingen in de eigen jaarrekening.

2.2.10 Toegankelijkheid van de scholen

Alle schoolgebouwen zijn toegankelijk gemaakt waarbij oude gebouwen zijn aangepast en nieuwe gebouwen vanaf het begin toegankelijk zijn ontworpen. Een enkel gebouw beschikt nog niet over een geschikte lift, waardoor verdiepingen moeilijk bereikbaar zijn voor rolstoelgebruikers. Daarnaast ontbreken in sommige gebouwen adequate sanitaire voorzieningen, maar dat zal worden verholpen bij renovatie met geld van de gemeenten.

2.2.11 Het toelatingsbeleid

De scholen van de SOVON zijn toegankelijk voor alle kinderen en het brede scala van scholen - van categoriaal gymnasium tot praktijkschool - met daarbinnen accenten (sport, muziek/dans, tweede taal) zorgt ervoor dat voor elke leerling een bij zijn mogelijkheden en interesses passend onderwijs aanwezig is, meestal op een goed bereikbare plaats. Bij de toelating speelt het advies van de basisschool een zeer grote rol. Alle toelaatbare leerlingen worden ook daadwerkelijk geplaatst. Ten aanzien van leerlingen die worden aangemeld voor het Mummellius Gymnasium of de Berger Scholengemeenschap is de school waar de leerling uiteindelijk wordt geplaatst mede afhankelijk van de capaciteit van de gebouwen.

Tabel 2.

School	Instroom						
	1-10-2010	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016
osg Willem Blaeu	164	195	205	231	185	179	235
Berger Scholengemeenschap	131	143	159	194	208	200	176
rsg Wiringherlant	213	232	229	259	216	232	204
De Viaan	52	57	60	45	66	33	42
Stedelijk Dalton College Alkmaar	219	269	269	241	301	324	283
Focus	32	32	45	41	46	37	46
Huygens College Heerhugowaard	214	167	238	241	298	297	227
Mummellius Gymnasium	190	184	177	168	158	165	186
Totaal	1215	1279	1382	1420	1478	1467	1399

2.2.12 De samenwerkingsverbanden

In de regio Noord-Holland-Noord zijn twee samenwerkingsverbanden VO-VSO waarin de SOVON participeert: het samenwerkingsverband VO-VSO Noord-Kennemerland en het samenwerkingsverband Den Helder e.o. De bestuurder is voorzitter van het bestuur van het eerste samenwerkingsverband en heeft bijna dagelijks overleg met de directeur. De gevolgen van de invoering van Passend Onderwijs vragen veel aandacht en tijd.

2.2.13 Regionaal Platform

Daarnaast werkt de SOVON samen met andere besturen in Noord-Holland om het komend tekort aan leraren het hoofd te bieden in het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Onderwijs regio Noord-Holland-Noord. Hiertoe is een convenant getekend. Tenslotte werkt de SOVON met de andere schoolbestuurders in de regio samen aan een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen in het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen dat in 2012 heeft geresulteerd in een gezamenlijke aanvraag bij het Ministerie van OCW.

2.2.14 Internationalisering

De meeste scholen hebben banden met scholen in het buitenland. Soms betreft dat scholen in jumelagegemeenten, soms scholen elders. Omdat veel scholen extra aandacht besteden aan Engels, worden veel internationale activiteiten georganiseerd via het Europees Platform.

2.2.15 Onderzoeksbeleid

De SOVON kent (nog) geen onderzoeksbeleid. Landelijk bestaat de oproep om nog slechts evidence based beleid te implementeren d.w.z. slechts maatregelen te nemen waarvan wetenschappelijk bewezen is dat ze werken. Een onderdeel daarvan is het laten uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek door onderwijsinstellingen. Op het niveau van de SOVON zijn daartoe dit jaar geen initiatieven ontwikkeld.

2.2.16 Horizontale verantwoording

De verantwoording van het beleid van de SOVON vindt tot nu toe voornamelijk verticaal plaats. Dat betekent dat de verantwoording voornamelijk plaatsvindt richting Ministerie van OCW. Ook naar de vier betrokken gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en Hollands Kroon wordt verantwoording afgelegd. De scholen leggen horizontale verantwoording af op het gebied van leervorderingen (rapporten aan de ouders) en op alle andere gebieden aan de oudergeleding van de medezeggenschapsraad.

2.2.17 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad heeft in 2016 vijf maal vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 24 maart, 21 april, 30 juni, 27 oktober en 13 december 2016. Geen vergadering is verdaagd omdat er te weinig leden aanwezig waren om besluiten te kunnen nemen.

De zittingsperiode van 3 jaar liep voor alle leden van de GMR af op 1 augustus 2016 waardoor de samenstelling van de GMR na de zomervakantie is gewijzigd. Twee leerlingen, twee ouders en drie personeelsleden hebben afscheid genomen waarvoor nieuwe leden zijn gekozen. De GMR heeft uit zijn midden een nieuw dagelijks bestuur gekozen: Pieter van der Hoorn, voorzitter, Paul Groefsema, plaatsvervangend voorzitter en Janneke Rozemeijer, secretaris.

Onderwerpen

Financiën

De cijfers van exploitatieoverzicht SOVON zijn gemiddeld positief. Niet iedere school staat er positief voor. Er worden wel genoeg reserves opgebouwd.

Uit de begroting blijkt dat er drie scholen zijn die hun negatief vermogen moeten wegwerken in de komende jaren. Respectievelijk Berger Scholengemeenschap, Willem Blaeu en De Viaan.

De vervangingskosten zijn afwijkend (te hoog). Dit komt mede door vervanging via uitzendbureaus.

Invoering bekostigingswijziging is uitgesteld.

Hogere licentiekosten, dit komt door overschrijding budget.

Hogere advieskosten, dit is eenmalig door advieskosten nieuwe bouw van het Huygens College.

Personeel

Ziekteverzuim blijft hoog. Het terug dringen heeft top prioriteit.

Opname individueel keuzebudget: Bij opname van één dag worden er acht uur gerekend ongeacht het lesrooster.

Huisvesting

Wiringherlant: Heeft een rookhok voor personeel.

BSG: Conciërge woning is gesloopt. Hiervoor zijn vier nieuwe noodlokalen geplaatst. De gemeente Bergen heeft de vervanging voor de b-vleugel afgewezen.

Huygens: Begane grond verbouwd, de gemeente en het bestuur zijn nog altijd in discussie om nieuwbouw te realiseren voor het Huygens College. De keuken van het Huygens College en Focus is verbouwd.

SDCA: Inpandig verschoven daardoor zijn er twee nieuwe lokalen gerealiseerd.

De Viaan: nieuw voegwerk

Overige zaken

- Begroting 2017
GMR geeft een unaniem positief advies ten aanzien van de begroting van 2017
- Plan arbodienst
De GMR heeft unaniem ingestemd met het plan arbodienst deze gaat in vanaf 1 januari 2017
- Reglement GMR
De GMR heeft ingestemd met het reglement van de GMR
- Lid raad van toezicht
Mevrouw Winters is benoemd per 1 januari 2017 als raad van toezicht van de SOVON op unanieme voordracht van de voltallige GMR
- meerjarenbegroting
GMR geeft een unaniem positief advies ten aanzien van de meerjarenbegroting 2017-2020.

2.2.18 Afhandeling van klachten

Klachten worden bij voorkeur afgehandeld in de zogenaamde voorfase van de Klachtenregeling. Dat betekent dat de klacht wordt afgehandeld op de school, meestal door de rector/directeur. Als dat onverhoopt niet lukt, wordt de klacht ter behandeling voorgelegd aan de klachtencommissie van de SOVON.

De SOVON kent een onafhankelijke klachtencommissie, een onafhankelijke commissie voor de bezwaarschriften en een onafhankelijke examencommissie. De personele bezetting van de commissies kent een hoge mate van overlap. De klachtencommissie en de commissie voor de bezwaarschriften kennen allebei drie kamers waarbij de voorzitter en de secretaris steeds dezelfde personen zijn.

Samenstelling commissies

De commissies bestaan sinds 1 augustus 1998 en de eerste uitspraak van een kamer is geweest in september 1999. De samenstelling is in het verslagjaar 2016 als volgt:

Tabel 3.

Commissie	Commissie voor de bezwaarschriften			Klachtencommissie			Commissie van Beroep inzake de Eindexamens
	Schoolzaken	Rechtspositie	Seksuele intimidatie en geweld	Schoolzaken	Rechtspositie	Seksuele intimidatie en geweld	
De heer P. van Lingen	X	X	X	X	X	X	X
De heer C.A. Groenhart	X	X	X	X	X	X	X
Mevrouw C.G. Sep-Mann	X			X			X
De heer H. Nonhebel		X			X		
Mevrouw B.A. Witteveen			X			X	

Mevrouw Witteveen fungeert tevens als vertrouwensarts van de SOVON.

Het was een druk jaar voor de commissies. In het verslagjaar zijn er negen zaken geweest voor de kamer rechtspositie van de commissie voor de bezwaarschriften, waarvan zeven voor de kamer rechtspositie. De andere twee zaken voor deze commissie betroffen de kamer schoolzaken. De klachtencommissie heeft twee behandeld, beide door de kamer schoolzaken. De commissie van beroep inzake de eindexamens heeft geen zaken behandeld.

Een personeelslid is het niet eens met de beslissing van de bestuurder haar een disciplinaire straf op te leggen. Het personeelslid tekent bezwaar aan. Uit het besluit blijkt dat de disciplinaire maatregel is opgelegd vanwege plichtsverzuim bij drie kort op elkaar volgende aangelegenheden. Ook tijdens de hoorzitting is aangegeven dat de drie feiten samen tot de maatregel hebben geleid. Naar het oordeel van de commissie zijn twee van deze drie verwijten niet terecht en kan het derde verwijt een disciplinaire maatregel op zichzelf niet rechtvaardigen. De commissie adviseert het bevoegd gezag het bezwaarschrift tegen het besluit van de voorzitter van het college van bestuur tot oplegging van de disciplinaire maatregel van een schriftelijke berisping gegrond te verklaren.

Een personeelslid is het niet eens met de beslissing van de bestuurder haar functioneren definitief als onvoldoende te beoordelen. Het personeelslid tekent bezwaar aan. De commissie is van oordeel dat de SOVON op

goede gronden tot haar besluit is gekomen en dat deze niet in strijd is met enig zorgvuldigheidsbeginsel dan wel motiveringsbeginsel. De commissie adviseert het bevoegd gezag dan ook het bezwaar ongegrond te verklaren.

Een personeelslid is het niet eens met de beslissing van de bestuurder om haar te ontslaan uit de ene functie en haar tegelijkertijd te benoemen in een andere functie. Het personeelslid tekent bezwaar aan. De commissie meent dat het bevoegd gezag in redelijkheid, met inachtneming van de beginselen van behoorlijk bestuur, gebruik heeft kunnen maken van haar bevoegdheid om het ontslag te verlenen, onder de gelijktijdige beslissing het personeelslid elders tewerk te stellen in een, gelet op haar ervaring, passende functie met de daaraan verbonden honorering. Om die reden is de commissie van oordeel dat het bezwaarschrift tegen het ontslagbesluit ongegrond dient te worden verklaard.

Een personeelslid is het niet eens met een salarisstroom waaruit blijkt dat haar een lager salaris is uitbetaald dan de maand ervoor. Het personeelslid tekent bezwaar aan. De commissie is van oordeel dat de aanpassing van de hoogte van het salaris al kenbaar was in een eerder besluit en dat tegen die aanpassing toen geen bezwaar is aangetekend. Voor zover dat niet is gebeurd, moet er van worden uitgegaan dat de betreffende beslissing onaantastbaar is en kan hierop niet worden teruggekomen inzake een bezwaarschrift tegen een latere salarisspecificatie. De commissie adviseert het bevoegd gezag het bezwaarschrift tegen de salarisspecificatie niet-ontvankelijk te verklaren.

Een personeelslid is het niet eens met de beslissing van de bestuurder om haar te ontslaan uit haar functie als disciplinaire maatregel wegens plichtsverzuim. Het personeelslid tekent bezwaar aan. De commissie is van oordeel dat de getroffen maatregel in alle opzichten passend is en dat het bevoegd gezag met alle in aanmerking te nemen belangen in redelijkheid tot deze sanctie heeft kunnen besluiten, zodat zij adviseert het hiertegen ingediende bezwaar af te wijzen.

Ouders zijn het niet eens met de beslissing van een schoolleider tot afwijzing van het verzoek tot verlof buiten de schoolvakanties voor hun zoon. De ouders tekenen bezwaar aan. De commissie komt tot het oordeel dat de rector het onderwijsbelang niet zwaarder heeft kunnen laten wegen dan het persoonlijk belang van de familie, mede in aanmerking genomen dat de door de familie opgenomen twee weken vakantie volledig rondom de voorjaarsvakantie is gepland, zodat uiteindelijk slechts zes dagen hoeven te worden opgenomen. Om o.a. die reden adviseert de commissie dan ook het bevoegd gezag het bezwaarschrift gegrond te verklaren.

Ouders zijn het niet eens met de beslissing van een schoolleider tot afwijzing van het verzoek tot verlof buiten de schoolvakanties voor hun twee dochters. De ouders tekenen bezwaar aan. De commissie komt tot het oordeel dat de rector het onderwijsbelang niet zwaarder heeft kunnen laten wegen dan het persoonlijk belang van de familie, mede in aanmerking genomen dat de door de familie opgenomen twee weken vakantie volledig rondom de voorjaarsvakantie is gepland, zodat uiteindelijk slechts drie dagen hoeven te worden opgenomen. Om o.a. die reden adviseert de commissie dan ook het bevoegd gezag het bezwaarschrift gegrond te verklaren.

De vorige twee zaken zijn ten onrechte door de commissie voor de bezwaarschriften behandeld. De bestreden beslissingen van de rector vallen niet onder de werking van de Algemene wet bestuursrecht. Beroep tegen het besluit van de rector had moeten worden aangetekend bij de Rechtbank. Beide zaken zijn door de rector wegens ongeoorloofd schoolverzuim ingebracht bij de leerplichtambtenaar. In een vervolprocedure heeft het Openbaar Ministerie besloten beide zaken te seponeren en de ouders niet te vervolgen. Zij zijn niet meer aangemerkt als verdachten.

Op verzoek van een ander openbaar schoolbestuur heeft de commissie een bezwaar tegen het niet verlengen van een arbeidsovereenkomst behandeld. De commissie heeft dat bevoegd gezag geadviseerd het bezwaarschrift ongegrond te verklaren.

De kamer schoolzaken van de klachtencommissie heeft een klacht van de ouders van een leerling tegen een afdelingsleider behandeld. De ouders verwijten de afdelingsleider dat hij een incident niet op een juiste wijze heeft behandeld. Zij verwijten de afdelingsleider dat hij niet heeft gehandeld conform de protocollen van de SOVON/de school, door onpartijdig een in nood verkerende leerlinge niet bij te staan en waar mogelijk hulp te verlenen en als zodanig voorbij te gaan aan zijn plicht als afdelingsleider en voorts dat hij als gevolg van problemen in de bejegening en communicatie structureel tekort is geschoten in zijn zorg als afdelingsleider dan wel jegens de leerling. De Commissie adviseert het bevoegd gezag de klacht gegrond te verklaren waar het betreft de klacht dat de afdelingsleider actieve bemoeienis heeft gehad met het verzenden van een filmpje

naar de politie en dienaangaande tekort is geschoten in de communicatie en de klacht voor het overige ongegrond te verklaren. De commissie doet de aanbeveling aan het bevoegd gezag om in een kwestie als de onderhavige, waarbij leerlingen uit verschillende afdelingen zijn betrokken, juist de communicatie tussen de afdelingsleiders te waarborgen en ervoor zorg te dragen dat met de ouders van de leerlingen die bij een eventueel incident zijn betrokken op een goede wijze wordt gecommuniceerd, waarbij zij over eventueel door de school genomen stappen ook worden geïnformeerd.

Door een ouder is een klacht ingediend tegen de rector van een school die zich op beledigende wijze heeft uitgelaten. Deze klacht is niet behandeld door de klachtencommissie, maar door de twee vertrouwenspersonen van de SOVON. Zij hebben een bijeenkomst georganiseerd om beide partijen met elkaar in gesprek en tot elkaar te brengen. Door het vertrek van de rector is deze zaak niet tot een afronding gekomen.

2.2.19 Vertrouwenspersonen

De SOVON heeft twee bovenschoolse vertrouwenspersonen zoals bedoeld in de Klachtenregeling.

Mevrouw mr. I.H. van Lingen-Schuur is de vertrouwenspersoon voor de leerlingen van de SOVON sinds 1 augustus 2000.

De heer W.S. de Vries is de vertrouwenspersoon voor personeelsleden van de SOVON sinds 10 maart 2014.

De vertrouwenspersoon voor leerlingen heeft 8 gesprekken gevoerd en de vertrouwenspersoon voor personeel 7. In geen enkel geval heeft het gesprek geleid tot het indienen van een formele klacht. In zijn algemeenheid zijn de overige klachten naar tevredenheid afgehandeld. In één zaak hebben beide vertrouwenspersonen een rol gehad om partijen bij elkaar te brengen.

2.3 Verslag van de Raad van Toezicht

De raad van toezicht bestond in 2016 uit de volgende leden die allen zijn benoemd door de raad van de gemeente Alkmaar:

- de heer drs. K.W. Hau RA, lid op voordracht van de raad van toezicht sinds 1 januari 2012 tot 1 januari 2017;
- mevrouw drs. K. van der Gaast, lid op voordracht van de raad van toezicht sinds 1 januari 2013 tot 1 januari 2018;
- de heer L.A. Pannekeet, voorzitter sinds 1 augustus 2015, lid op voordracht van de oudergeleding van de GMR sinds 1 januari 2011 tot 1 januari 2014 en in november 2013 herbenoemd tot 1 januari 2019;
- mevrouw C.M.M. Noom, lid op voordracht van de GMR sinds 1 januari 2015 tot 9 juli 2016; en
- mevrouw mr. S. van Ketel, lid op voordracht van de oudergeleding van de GMR sinds 1 januari 2016 tot 1 januari 2021.

De raad van toezicht heeft per 1 januari 2011 een eenhoofdig college van bestuur benoemd dat bestaat uit de heer dr. R.A. Gase, voorzitter van het College van Schoolleiders sinds 1 januari 1995 en algemeen directeur van de SOVON sinds 1 juni 2001. Het college van bestuur is het bevoegd gezag in de zin van de wet.

De leden van de raad van toezicht worden niet bezoldigd, maar kunnen op grond van de statuten aanspraak maken op vacatiegeld per bijgewoonde vergadering. Bij de bepaling van de hoogte van het vacatiegeld wordt aangesloten bij de regeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake vergoeding voor gemeentelijke commissieleden voor het bijwonen van vergaderingen voor gemeenten met een inwoneraantal tussen de 100.000 en 250.000. De vergoeding per vergadering bedroeg in 2016 volgens deze regeling € 119,70. Daarnaast kunnen reiskosten e.d. worden gedeclareerd.

De raad van toezicht heeft in april 2016 besloten dit jaar de vacatieregeling te vervangen door een bezoldiging om dit uit te proberen. Na evaluatie zal worden besloten hoe hiermee verder wordt gegaan. De hoogte van de bezoldiging bedraagt voor 2016 € 2000. Dit bedrag wordt verhoogd met 21% BTW als betrokkene geen vrijstelling voor de betaling hiervan bezit. Onderstaande bedragen zijn uitbetaald aan de leden over 2016.

mevrouw mr. S. van Ketel	€ 2420,00	Inclusief 21% BTW	
de heer drs. K.W. Hau RA	Ziet af van vacatiegelden en bezoldiging		
mevrouw drs. K. van der Gaast	€ 2000,00		
de heer L.A. Pannekeet	Ziet af van vacatiegelden en bezoldiging		
mevrouw C.M.M. Noom	€ 1238,97	Inclusief 21% BTW	Inclusief reiskosten

De leden van de raad van toezicht zijn allen lid van de Vereniging van toezichthouders in het onderwijs (VTOI). De VTOI ontwikkelt zich als werkgeversvereniging en daarmee als partij die een CAO kan afsluiten. Zo is het mogelijk gebleken om een landelijke CAO voor bestuurders in het voortgezet onderwijs af te sluiten. Het afsluiten van een afzonderlijke CAO was noodzakelijk, omdat de bestuurder op zijn beurt werkgever is van al het personeel dat in dienst is van de stichting en daardoor niet langer kon vallen onder de CAO voortgezet onderwijs. De raad van toezicht heeft de door de VTOI afgesloten CAO in 2012 op de bestuurder van de SOVON van toepassing verklaard. Deze CAO is op 11 november 2015 gewijzigd in een CAO die in werking is getreden op 1 januari 2015 en liep tot 1 januari 2017.

De raad van toezicht heeft in 2016 vijf maal vergaderd, drie keer voltallig en twee keer met vier leden. De vergaderingen vonden plaats op 22 april, 6 juni, 8 juli, 29 oktober en 16 december 2016. Geen vergadering is verdaagd omdat er te weinig leden aanwezig waren om besluiten te kunnen nemen.

Functies en nevenfuncties

De leden van de raad van toezicht bekleedden in 2016 de volgende hoofdfuncties en al dan niet betaalde nevenfuncties.

De heer L.A. Pannekeet

Hoofdfunctie: directeur omgevingsdienst IJmond

Nevenfunctie 1: voorzitter Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (onbetaald)

Mevrouw C.M.M. Noom

Hoofdfunctie: geen

Nevenfunctie 1: voorzitter Vereniging Toezichthouders Onderwijsinstellingen (betaald)

Nevenfunctie 2: lid raad van toezicht ROC Midden Nederland (betaald)

Nevenfunctie 3: voorzitter raad van toezicht Stichting Advies-/Klachtenbureau Jeugdzorg (betaald)

Nevenfunctie 4: lid raad van toezicht Movisie (betaald)

Nevenfunctie 5: lid bestuur hospice De Schelp (onbetaald)

Nevenfunctie 6: voorzitter Kunstuitleencentrum Zaanstreek (onbetaald)

Mevrouw K. van der Gaast

Hoofdfunctie: autonoom beeldend kunstenaar

Nevenfunctie 1: lid bestuur stichting Nut Heerhugowaard (betaald)

Nevenfunctie 2: lid kunstcommissie gemeente Koggenland (onbetaald)

Nevenfunctie 3: lid bestuur stichting Kunst in Ursem (onbetaald)

De heer K.W. Hau

Hoofdfunctie: directeur EFK Interim-management en advies

Nevenfunctie 1: lid raad van toezicht stichting Energy Challenges Noord West (onbetaald)

Nevenfunctie 2: lid NBA-VCR Branchegroep Publieke Sector (onbetaald)

Mevrouw S. van Ketel

Hoofdfunctie: advocaat bij Van Diepen Van der Kroef

Nevenfunctie: geen

Belangrijke onderwerpen

De raad van toezicht kent een jaarlijkse cyclus van te behandelen onderwerpen. De meeste van deze onderwerpen komen één maal per jaar aan de orde, maar in elke vergadering wordt een financiële rapportage van de bestuurder besproken. Elk jaar keurt de raad van toezicht het jaarverslag (w.o. de jaarrekening) en de begroting goed.

De raad heeft kennis genomen van het besluit van de heer K-W. Hau zich beschikbaar te stellen voor een tweede termijn als lid van de raad van toezicht voor een nieuwe periode na 1 januari 2017. De raad heeft besloten hem voor herbenoeming voor te dragen. De heer Hau is benoemd door de raad van de gemeente Alkmaar op 6 oktober 2016 voor de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021.

De raad heeft twee leden gekozen om zitting te nemen in de benoemingsadviescommissie voorzitter college van bestuur. Andere leden zijn gekozen door en uit de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, het college van schoolleiders en het bureau bestuurs- en managementondersteuning. Deze commissie heeft een profiel-schets opgesteld die door de raad, na positieve advisering door de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, is vastgesteld. De benoemingsprocedure wordt begeleid door een adviseur van het bureau Van Beekveld & Terpstra.

Drie onderwerpen hebben dit jaar specifieke aandacht gekregen: onderwijs aan asielzoekende leerlingen, Passend Onderwijs en nieuwe profielen voorbereidend beroepsonderwijs. De raad heeft zich in reguliere vergaderingen en tijdens een studieavond op 15 september 2016 op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen op deze drie terreinen en kennis genomen van de gerealiseerde en ingezette oplossingen voor de problemen. De raad heeft uitgesproken de ontwikkelingen rond het Passend Onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs jaarlijks te gaan bespreken.

De twee jaar geleden ingezette wijziging van de statuten van de SOVON is dit jaar afgerond. De vier gemeenten hebben ingestemd met het wijzigingsvoorstel waarna de raad van de gemeente Alkmaar de nieuwe statuten op 2 juni 2016 heeft goedgekeurd. De nieuwe statuten zijn in werking getreden op 1 augustus 2016.

Het werken aan de gewijzigde statuten heeft als bijkomend effect gehad dat er binnen de raad een discussie is ontstaan over de wel of niet bestaande onverenigbaarheid van een nevenfunctie van een lid van de raad met een artikel, het integriteitsartikel. Na verkregen advies van verschillende juristen is het betreffende lid van de raad tot de conclusie gekomen dat, gesteld voor de keuze voor de nevenfunctie of het lidmaatschap van de raad, de nevenfunctie de voorkeur had. Het lid van de raad heeft daarom per 8 juli 2016 ontslag genomen als lid van de raad. De daardoor ontstane vacature is inmiddels vervuld met de voordracht door de volledige gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van mevrouw H. Winters. De raad van de gemeente Alkmaar heeft mevrouw Winters op 7 februari 2017 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2017 benoemd voor een periode die eindigt op 31 december 2019.

Dit jaar is de verdeling tussen de rollen van de raad en het college van bestuur op twee manieren in het geding geweest. De besluiten op personeelsgebied betreffende de rechtspositie van een rector werden door de advocaat van de rector onder de aandacht gebracht van de raad met het zeer dringende verzoek hierin een rol te spelen. De raad heeft verwezen naar de bestaande regelingen van de SOVON waar het gaat om klachten en/of klokkenluiden en geweigerd in de relatie tussen de werknemer en de werkgever te treden. De tweede zaak betrof overleg over de nieuwbouw voor het Huygens College Heerhugowaard. De raad werd door de wethouder van de gemeente Heerhugowaard in een positie gebracht die is gereserveerd voor de bestuurder. Uiteindelijk heeft de raad dit het college van deze gemeente duidelijk laten weten.

Op grond van de Code Goed Onderwijsbestuur hebben leden van de raad gesprek gevoerd met de bureauhoofden van het BMO en met de agendacommissie van het College van Schoolleiders. Ook een gesprek met het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad stond gepland, maar dat is niet doorgegaan omdat pas aan het eind van het jaar een nieuwe GMR is gekozen en omdat het betreffende lid van de raad inmiddels haar lidmaatschap had beëindigd. Tijdens de jaarlijkse evaluatie heeft de raad geconcludeerd dat het zinnige gesprekken zijn geweest die jaarlijks zullen worden herhaald.

De activiteiten van de raad buiten de reguliere vergaderingen zijn veelal uitgevoerd door de voorzitter samen met een 'portefeuille-houdend' lid. Terugkoppeling in de reguliere vergadering is niet de ideale manier gebleken om informatie tijdig te delen. De raad heeft daarom besloten informatie ook eerder met elkaar te delen, ook buiten de vergaderingen om. Vastlegging kan dan altijd nog via de notulen van de reguliere vergaderingen gebeuren.

Alkmaar, 21 april 2017

Namens de Raad van Toezicht

L.A. Pannekeet, voorzitter

2.4 Beleid: strategisch beleidsplan

Het verslagjaar 2016 is de vierde jaarschijf van het strategisch beleidsplan 2013-2016. In het eerste jaarverslag (2007, de derde jaarschijf) werden de drie hoofddoelen van het strategisch beleidsplan 2005-2008 als eerste besproken: stabiliseren marktaandeel (leerlingaantal), verlagen ziekteverzuim en opbouwen weerstandsvermogen. Die opbouw volgen we ook dit jaar waarbij het opbouwen van weerstandsvermogen nu onderdeel is geworden van de jaarrekening. Daarna volgen de speerpunten uit het huidige strategische beleidsplan: stabilisering kwaliteit onderwijs en verhoging kwaliteit huisvesting.

2.4.1 Leerlingaantal

Het totaal aantal leerlingen op de scholen van de SOVON is een aantal jaren stabiel gebleven, maar groeit sinds 2011 gestaag. Dit kunt u zien in onderstaande tabel.

Tabel 4. Aantal leerlingen

School	Uitstroom per 31 juli ¹						Instroom 1 oktober ²						Totaal 1 oktober					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Willem Blaeu	233	235	210	177	198	224	195	205	231	185	179	235	1010	995	1038	1101	1081	1207
BSG	158	170	151	154	155	164	143	159	194	208	200	176	811	835	903	968	990	1046
Wiringherlant	209	195	186	150	207	246	232	229	259	216	232	204	1029	1040	1083	1142	1148	1097
De Viaan	46	64	44	48	47	61	57	60	45	66	33	42	253	245	246	252	242	227
Stedelijk Dalton	206	237	207	235	230	249	269	269	241	301	324	283	1137	1163	1166	1216	1275	1245
Focus	34	30	37	26	23	32	32	45	41	46	37	46	144	156	168	182	193	207
Huygens College	134	127	133	167	131	177	167	238	241	298	297	227	773	858	938	1034	1161	1137
Murmellius	107	85	93	101	115	130	184	177	168	158	165	186	833	864	873	865	875	884
Totaal	1127	1143	1061	1058	1106	1283	1279	1382	1420	1478	1467	1399	5990	6156	6415	6760	6965	7050

Het aantal leerlingen dat examen heeft gedaan, is de afgelopen jaren gestegen van 1099 (2004) naar 1224 (2007) waarna het is gedaald tot 1066 in 2014 om in 2015 te stijgen tot 1119 en in 2016 tot 1253. Het aantal **geslaagde** leerlingen is de afgelopen jaren gestegen van 1020 (2004) via 1047 (2011) naar 1050 in 2012 om via 980 in 2013 uit te komen op 984 in 2014. In 2015 zijn 1036 leerlingen geslaagd en in 2016 1180. Deze stijging en daling van aantallen leerlingen geldt niet voor alle schoolsoorten. Hieronder wordt weergegeven het aantal **eindexamenkandidaten** per schoolsoort van de afgelopen negen schooljaren.

Tabel 5. Leerlingaantallen per schooltype

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Vwo	283	274	300	273	259	255	245	250	268
Havo	356	334	332	324	324	317	268	320	338
Mavo	341	320	269	309	315	244	313	296	342
vbo(k)	112	132	155	138	175	156	133	131	161
vbo(b)	132	141	126	93	96	113	107	122	143
Totaal	1224	1201	1182	1137	1169	1085	1066	1119	1252

Hieronder zijn dezelfde aantallen van de laatste zes jaar weergegeven als percentages van het totale aantal eindexamenleerlingen.

¹ Uitstroom aan het einde van de schoolloopbaan met diploma

² Instroom in de eerste klas

Tabel 6. Percentages per schooltype

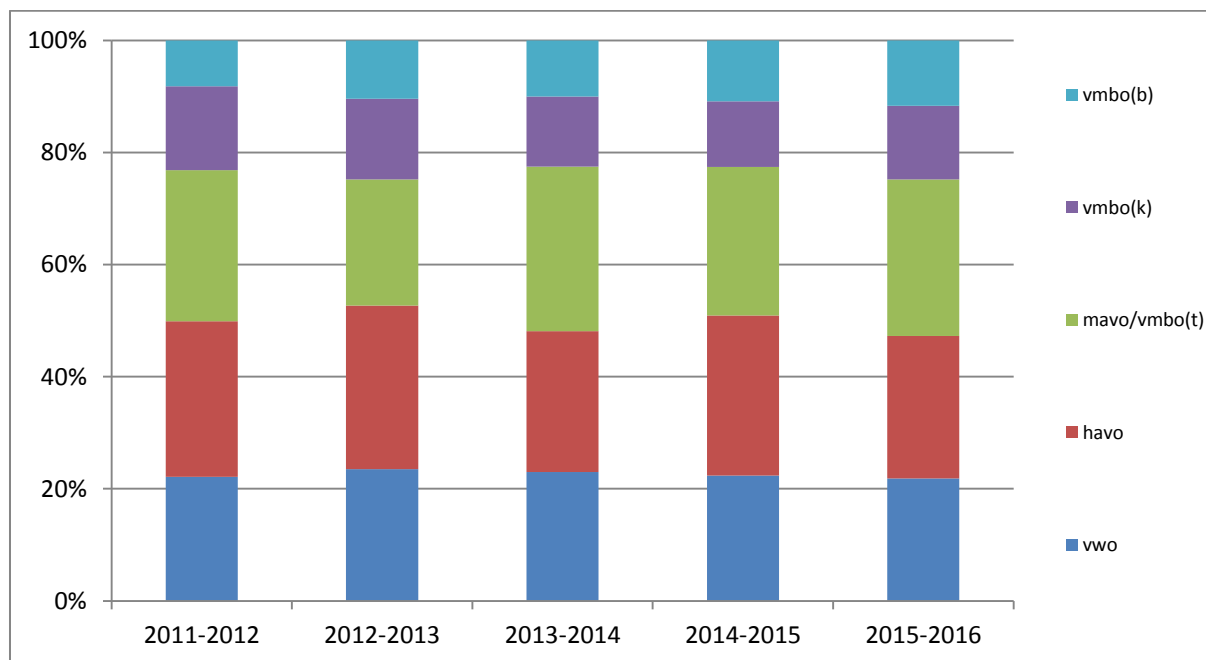
	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016		2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Vwo	24,01	22,16	23,50	22,98	22,34	21,86	vwo+havo	52,51	49,87	52,72	48,12	50,94	48,40
Havo	28,50	27,72	29,22	25,14	28,60	25,42							
Mavo	27,18	26,95	22,49	29,36	26,45	27,88	Mavo	27,18	26,95	22,49	29,36	26,45	27,32
vbo(k)	12,14	14,97	14,38	12,48	11,71	13,14							
vbo(b)	8,18	8,21	10,41	10,04	10,90	11,69	Vbo	20,32	23,18	24,79	22,51	22,61	24,28
Totaal	100	100	100	100	100	100	Totaal	100	100	100	100	100	100

Er is ieder schooljaar sprake van een verschuiving tussen de verschillende schoolsoorten. Het percentage leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo is gedurende een aantal jaren gedaald en bedroeg vorig jaar ongeveer de helft van dat van 2004. Over de afgelopen 6 jaren is echter een stijgende tendens te zien. Dat geldt niet voor de andere schooltypen waar het lijkt te gaan om jaarlijks schommelingen rond een gemiddelde, geen stijgende of dalende tendens.

De landelijke verdeling in het aantal aan het examen deelnemende leerlingen in het voortgezet onderwijs is, volgens de meest recente cijfers (schooljaar 2014-2015³) van het Ministerie van OCW, als volgt: vwo: 18,46%, havo 27,00% en vmbo: 54,54%. Grofweg kan dan ook worden gesteld dat 46% van de leerlingen onderwijs volgt op de havo en het vwo en 54% op het vmbo. Landelijk is nog een andere tendens te zien: steeds meer leerlingen volgen hoger algemeen vormend onderwijs. Dit beeld is bij de SOVON anders: het percentage havisten is afgenomen met ruim 3 procentpunten.

De SOVON is sterker in het algemeen vormend onderwijs (vwo, havo en vmbo-t/mavo) vertegenwoordigd dan in het beroepsonderwijs (vmbo-kb en vmbo-bb). In onderstaande grafiek is dat in beeld gebracht.

Grafiek 1.

³ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=80119NED&LA=NL>

In bovenstaande grafiek is te zien dat het percentage leerlingen binnen de SOVON dat een beroepsgerichte opleiding (vmbo(b) + vmbo(k)) heeft gekozen de afgelopen jaren schommelt tussen de 20 en 25%. Het percentage mavo-leerlingen is gestegen en rond de 30% uitgekomen in 2014. Het percentage havo-leerlingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen van 25 naar maximaal 29%, vervolgens weer gedaald naar 27,7%, drie jaar geleden gestegen naar 29,2%, in 2014 gedaald naar 25,1% om in 2015 weer te stijgen naar 28,6%. Dit jaar is het weer gedaald tot 25,4%. Het percentage leerlingen dat examen heeft gedaan in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs beweegt zich tussen de 22% en 26% (dit jaar 21,9%).

2.4.2 Ziekteverzuim personeel

Het ziekteverzuim in het kalenderjaar 2016 bedroeg 6,53%, een stijging met 3,65% t.o.v. 2015.

Landelijke cijfers voor het ziekteverzuim in het voortgezet onderwijs laten het volgende zien:

Tabel 7. Ziekteverzuimpercentage van de SOVON vergeleken met landelijke kengetallen

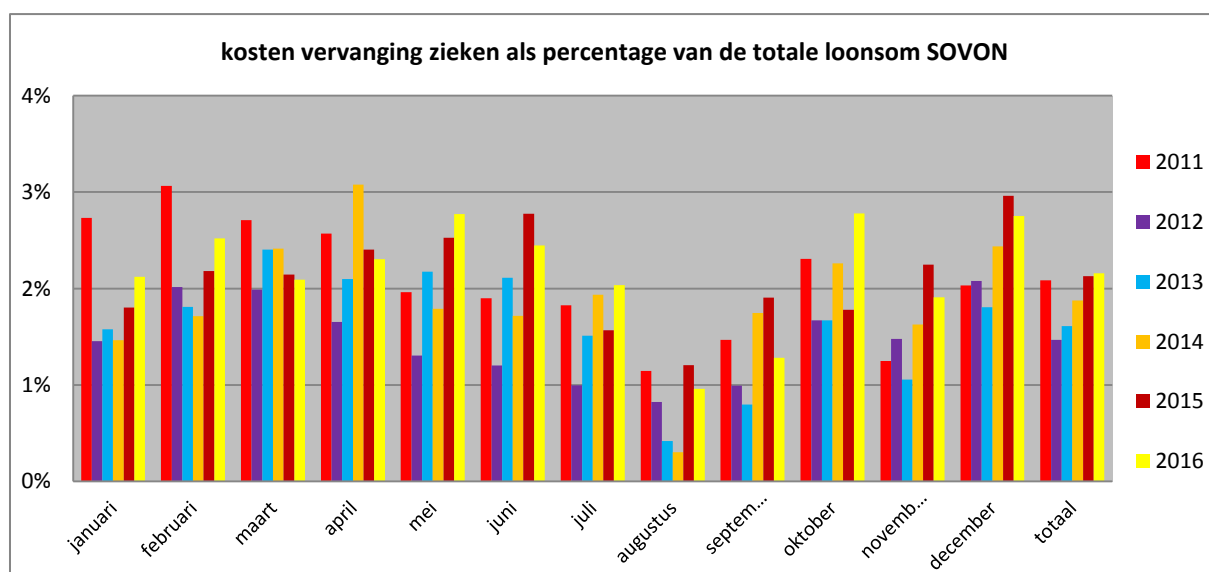
Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Landelijk	7,03	6,11	5,57	5,38	4,98	5,1	5,10	5,20	4,9	5,22	5,05	5,09	4,95	4,97 ⁴	
SOVON	7,23	8,02	7,46	6,74	4,84	4,44	4,52	5,47	6,03	4,79	4,34	4,94	5,23	6,30	6,53

De landelijke getallen worden berekend volgens een vaststaande afspraak waarbij de ziekteperiode vóór 1 januari 2015 buiten beschouwing wordt gelaten.

De SOVON had in het schooljaar 2001-2002 een ziekteverzuim van 11,60% en lag daarmee ver boven het landelijk gemiddelde. Het terugbrengen van het ziekteverzuim is daarna speerpunt van beleid geworden en het resultaat daarvan is dat het ziekteverzuim van de SOVON na 2005 onder het landelijk gemiddelde van het voortgezet onderwijs is gekomen en in 2008 is gestabiliseerd op 4,5%. Het doel was op of onder het landelijk gemiddelde uit te komen en de SOVON is daarin geslaagd. Helaas is daarna tot 2011 het ziekteverzuim gestegen en vervolgens gedaald tot 4,34% in 2012. Daarna is het percentage weer gestegen en ook dit jaar komt het hoger uit op 6,53%

In onderstaande grafiek, waarin de gedeclareerde kosten zijn afgezet tegen de totale personeelskosten, is goed te zien hoe de gedeclareerde kosten zich hebben ontwikkeld. SOVON betaalt de vervangers sinds 1 januari 2006 zelf. Op grond van het verleden is daarvoor geld opgenomen in de begroting. De uitgaven bedroegen in 2016 € 1.657.508 (vorig jaar € 1.036.682) en liggen daarmee zeer ruim boven het voor 2016 begrote bedrag van € 1.067.301. De stijging in het ziekteverzuim met 3,65% heeft zich vertaald in een stijging van de kosten voor vervanging met bijna 60%.

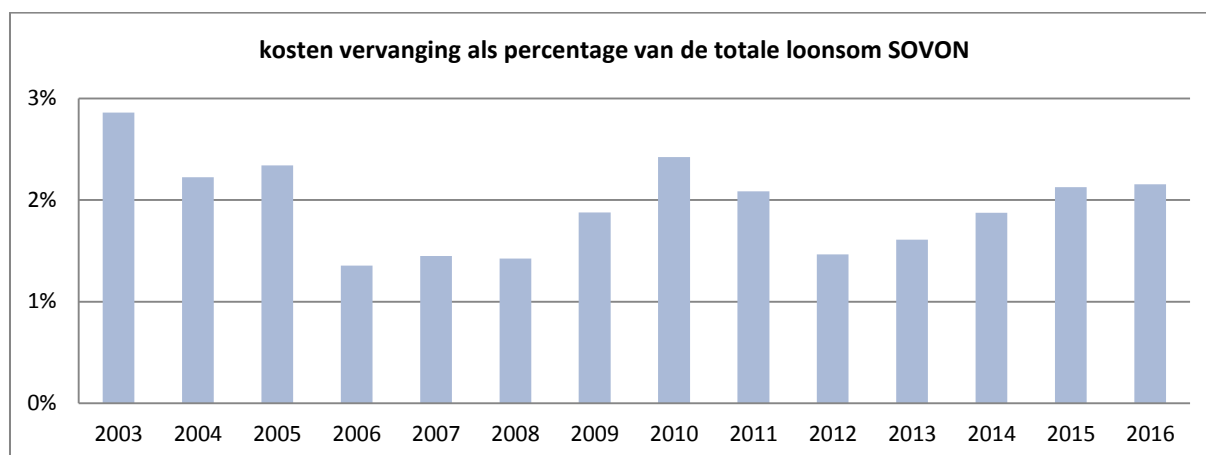
Grafiek 2.

⁴ Bron: Rapport verzuimonderzoek PO en VO 2015, DUO pagina 16 en op grond daarvan berekend volgens formule

De piek lag het afgelopen jaar in de maand december toen de grens van 3% bijna werd overschreden. In bovenstaande grafiek was 2016 het 'topjaar'. Als we kijken naar een groter aantal jaren, zien we het volgende beeld.

Grafiek 3.

In bovenstaande grafiek is ook goed te zien dat de kosten voor vervanging⁵, uitgedrukt in een percentage van de totale loonkosten, tot 2006 hoog waren, toen scherp zijn gedaald om daarna weer te stijgen tot een nieuwe piek in 2010. Vervolgens daalden de kosten tot 2013 waarna de laatste vier jaren de kosten weer zijn gestegen.

Niet in alle leeftijdscategorieën is het ziekteverzuim gelijk. In het verslagjaar 2016 was het ziekteverzuim in de leeftijdscategorie 0-24 jaar ruim beneden gemiddeld (6,53%), waarna het in elke volgende leeftijdscategorie stijgt naar de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder, zoals hieronder is te zien. Uiteraard is zwangerschap- en bevallingsverlof buiten deze cijfers gehouden. In onderstaande tabel is met een kleur aangegeven welke leeftijdscategorie in dat jaar het hoogste percentage ziekteverzuim kende. Het gebruikte programma laat niet toe dat de categorie 55 jaar tot 65 jaar wordt gesplitst. Het percentage in deze leeftijdscategorie is de afgelopen vijf jaar gestegen, maar nu gestabiliseerd. Dit jaar wordt voor de tweede maal de categorie 65 jaar en ouder opgevoerd. Het ziekteverzuimpercentage in deze categorie is het hoogst van allemaal.

Tabel 8. Gemiddeld percentage ziekteverzuim.

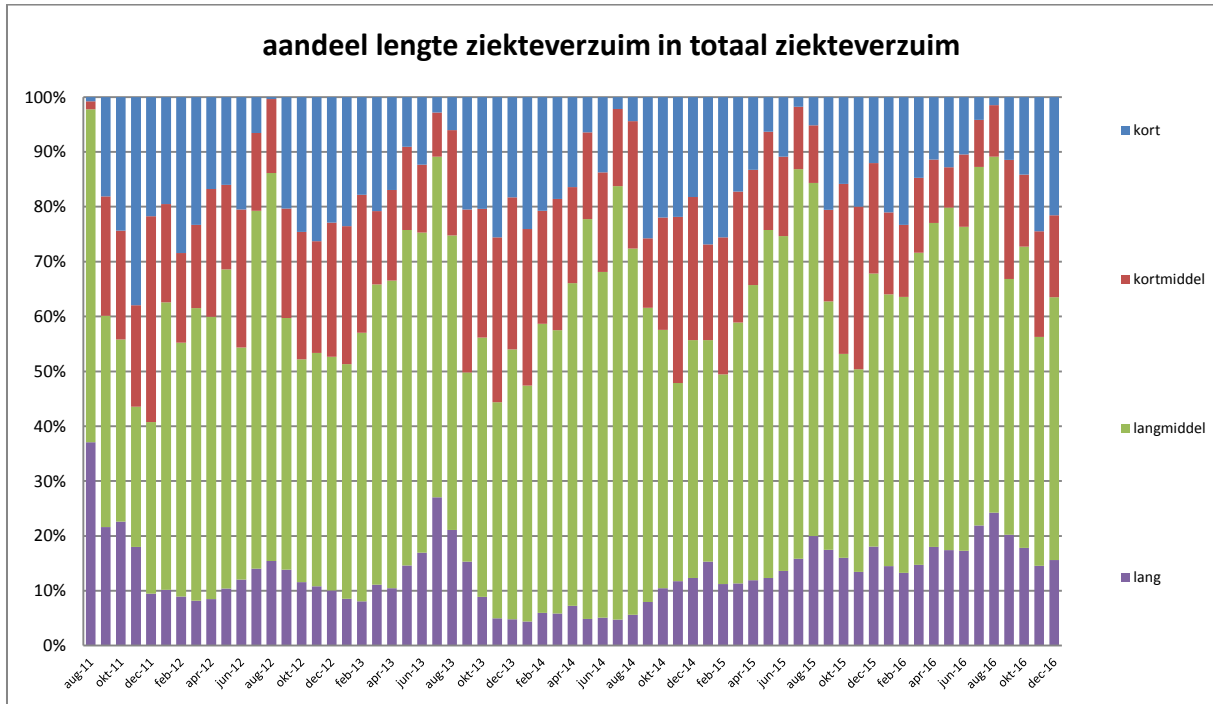
Leeftijden	0-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64	>64
SOVON 2007	0,92	5,84	3,30	4,26	6,09	3,36	
SOVON 2008	1,7	5,05	4,09	3,54	6,84	5,44	
SOVON 2009	1,97	4,37	3,92	4,76	6,90	10,42	
SOVON 2010	3,08	4,33	4,97	5,17	6,97	11,42	
SOVON 2011	1,51	2,87	5,45	3,40	6,34		
SOVON 2012	1,05	4,28	3,14	4,08	5,32		
SOVON 2013	1,10	3,95	4,38	5,08	5,86		
SOVON 2014	1,24	3,09	3,93	5,32	7,12		
SOVON 2015	0,96	4,04	4,85	5,20	9,31		11,24
SOVON 2016	1,75	4,63	3,70	6,57	9,27		10,13

⁵ In deze grafiek zijn alleen de uitgaven via de salarisadministratie meegenomen, niet de kosten van uitzendbureaus e.d.

Uit onze databestanden wordt ook duidelijk dat er niet alleen veel personeelsleden kort ziek zijn, maar ook veel zeer langdurig, d.w.z. langer dan een jaar.

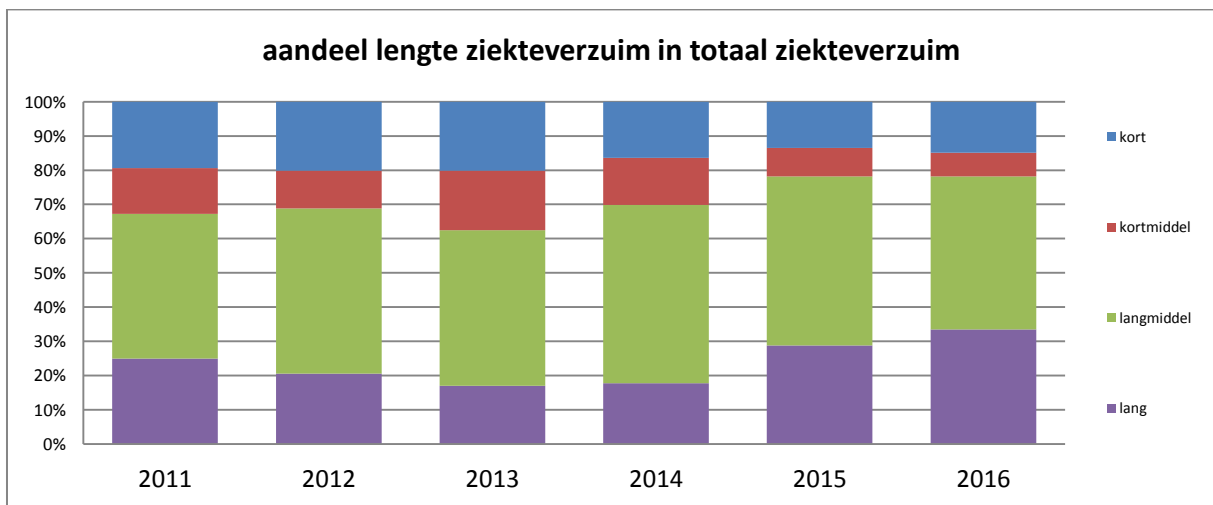
In onderstaande grafiek is weergegeven welk percentage van het totale ziekteverzuim is toe te schrijven aan kort verzuim (tot 8 dagen), kortmiddel (tot anderhalve maand), langmiddel (tot een jaar) en lang (meer dan een jaar). Meer dan de helft van het ziekteverzuim is toe te schrijven aan personen die langer dan 6 weken ziek zijn. Elk schooljaar is hetzelfde patroon zichtbaar.

Grafiek 4.

Over de jaren is te zien dat het aandeel van de personeelsleden die langer dan anderhalve maand ziek zijn sinds 2013 weer toeneemt. Het nadert nu de 80%. Het percentage langer dan een jaar ziek is na 2013 verdubbeld van 15,6% (2013) naar 33,5% (2016).

Grafiek 5.

De maandcijfers van grafiek 4 laten een ander beeld zien dan de jaarcijfers van grafiek 5, maar dat is verklaarbaar. Wat in een maand een kortdurend verzuim is, kan zich de maand later hebben ontwikkeld tot een

kort-middellang verzuim en nog later tot een lang-middellang verzuim. Daarom geven in dit geval de jaarcijfers een reëler beeld dan de maandcijfers.

Naast het percentage ziekteverzuim is er nog een indicator die iets zegt over het werkklimaat op onze scholen: het percentage personeelsleden dat zich in een jaar niet heeft ziek gemeld, ook niet voor één of twee dagen. Dit percentage is vanaf 2007 gedaald, in 2010 gestegen, maar daarna tot 2013 weer verder gedaald. Waren in 2007 nog 4 van de 10 personeelsleden nooit ziek geweest, in 2012 waren dat er nog maar 3 van de 10. In 2013 is weer sprake van een stijging, niet alleen bij de totale populatie, maar ook in alle leeftijdscategorieën. Deze stijging heeft zich in 2014 in de meeste leeftijdscategorieën doorgezet zodat nu weer het niveau van 2007 wordt benaderd. In 2015 is het percentage weer licht gedaald en in 2016 sterker tot het laagste percentage in 10 jaar. Ruim een kwart van de personeelsleden heeft zich in 2016 niet ziek gemeld.

Tabel 9. Gemiddeld percentage niet-ziek gemelden

Leeftijden	0-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-99		Totaal
SOVON 2007	60,32	35,65	36,15	34,04	38,07	50,00		38,28
SOVON 2008	63,64	41,91	35,50	28,53	32,18	38,37		35,85
SOVON 2009	44,30	35,77	27,49	35,55	28,98	43,00		34,44
SOVON 2010	48,70	37,84	35,12	37,74	31,66	45,45		37,67
SOVON 2011	46,51	28,87	31,82	28,38	31,20			31,03
SOVON 2012	34,21	28,43	26,19	29,17	23,67	38,39		28,96
SOVON 2013	50,56	36,94	31,29	30,77	32,34	38,69		35,23
SOVON 2014	61,82	29,58	35,29	33,50	41,14	42,24		37,79
Leeftijden	0-24	25-34	35-44	45-54	55-64		>65	Totaal
SOVON 2015	68,93	34,05	38,42	37,45	34,78		80,00	36,51
SOVON 2016	46,97	19,14	27,27	27,14	29,30		25,00	27,82

De leeftijdscategorie met het laagste percentage niet-ziek gemelden (ofwel het hoogste percentage ziekmeldingen) is in bovenstaande tabel met een kleur gemarkeerd. De jongste personeelsleden melden zich tot dit jaar het minst ziek, in bijna alle jaren gevolgd door de oudere personeelsleden. Deze laatste categorie is vorige jaar voor het eerst uitgesplitst waardoor toen duidelijk was te zien dat de alleroudste personeelsleden zich het minst ziek hadden gemeld, waarbij moest worden aangetekend dat het hier veelal gaat om relatief weinig personeelsleden die meestal een tijdelijk dienstverband hebben. Dit jaar is ook deze categorie niet aan ziek zijn ontsnapt.

2.4.3 Weerstandsvermogen

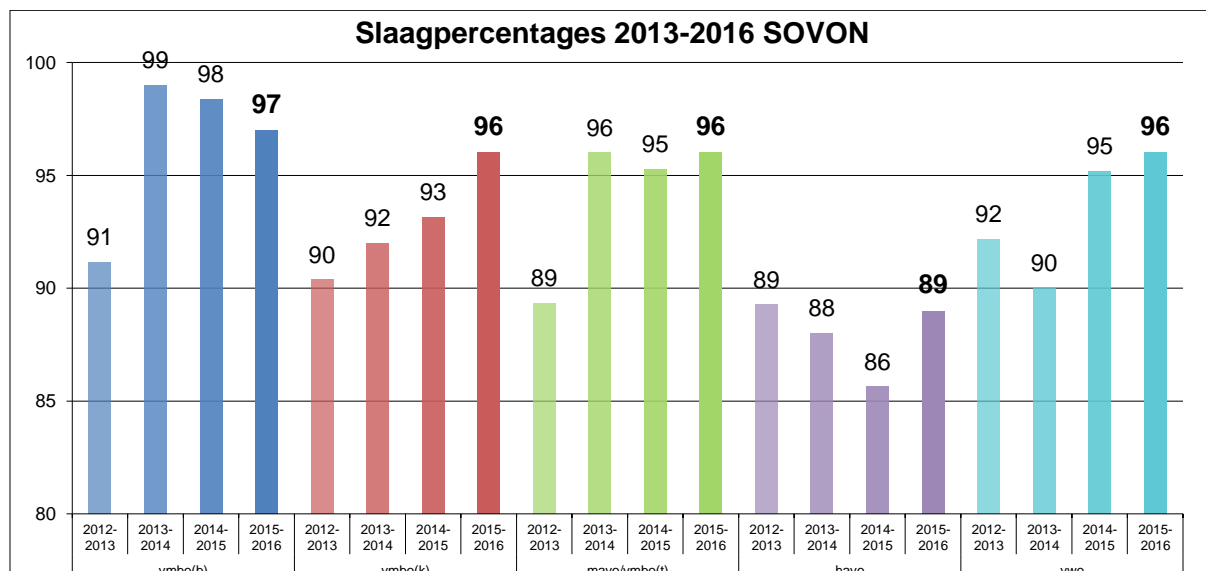
In het strategisch beleidsplan 2009-2012 is opgenomen dat de SOVON in staat moet zijn ernstige financiële tegenvallers op te vangen zonder dat draconische maatregelen moeten worden genomen als het niet betaalbaar stellen van salarissen van personeelsleden. Een 'buffer' van ongeveer € 2,5 miljoen werd gewenst geacht. Dit bedrag volstaat om het personeel twee maanden te kunnen doorbetalen. Het begrip 'buffervermogen' is weer verdwenen uit het financiële taalgebruik en ingewisseld voor het begrip 'weerstandvermogen'. Onder 2.7.4 wordt hierop in dit verslag ingegaan. Het is nu een vast kengetal geworden in de financiële verslaglegging.

2.4.4 Onderwijsprestaties: slaagpercentage en examenresultaten

2.4.4.1 Slaagpercentage

Als we de SOVON als één school (in de betekenis van scholengemeenschap) zien, ziet het slagingspercentage er als volgt uit.

Grafiek 6.

Het percentage geslaagde leerlingen voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (gymnasium en atheneum) lag het schooljaar 2015-2016 ruim hoger dan in het voorgaande jaren en ligt nu met 96,27% ruim boven het landelijk gemiddelde. Het landelijk percentage geslaagden is gemiddeld ⁶ 91,3%, waar dat vorig jaar nog 92,3% was. Het percentage geslaagde leerlingen van het hoger algemeen vormend onderwijs op het niveau van de SOVON is eerst gestegen in de afgelopen jaren van 85% naar 89,34%, maar vorig jaar gedaald naar 85,6%. Dit jaar is het percentage uitgekomen op 88,76%. Landelijk is het percentage geslaagde leerlingen 88,7%.

Het percentage geslaagde leerlingen van de theoretische leerweg/**mavo** kende een dalende tendens. Twee jaar geleden is het eindresultaat echter gestegen en uitgekomen op 95,53%. Vorig jaar kwam het uit op 95,5% en dit jaar op 96,20%. Het landelijk percentage geslaagden is gemiddeld 94,0%.

Het percentage geslaagde leerlingen van de kaderberoepsgerichte leerweg van het voorbereidende middelbaar beroepsonderwijs is vijf jaar geleden gedaald tot 86,86%, het jaar daarna met 4% hoger uitgekomen op 90,38% en twee jaar geleden verder gestegen naar 91,73% om dit jaar uit te komen op 96,27%. Het landelijk percentage geslaagden is gemiddeld 95,9%.

Het percentage geslaagde leerlingen van de basisberoepsgerichte leerweg van het voorbereidende middelbaar beroepsonderwijs tenslotte is, na vier jaar geleden te zijn gedaald tot 90,63%, twee jaar geleden spectaculair gestegen tot 99,07%. Dit jaar komt het gemiddelde op 96,50%. Het landelijk percentage geslaagden is gemiddeld 97,8%.

Zowel het vwo als de mavo en de kaderberoepsgerichte leerweg zitten iets boven het landelijk gemiddelde. De havo zit er op en de basisberoepsgerichte leerweg blijft er een procentpunt onder. De dalende tendens bij de havo is omgebogen.

2.4.4.2 Examenresultaten

Van alle leerlingen die examen hebben gedaan in 2016 is het gemiddelde cijfer op het Centraal Examen berekend. De resultaten staan hieronder in tabel 10.

Dit gemiddelde cijfer kan worden afgezet tegen de landelijke gegevens van het examen 2016.

⁶ Vensters Voortgezet Onderwijs slaagpercentage 2015-2016

Tabel 10. Gemiddelde per schoolsoort

gem CE totaal	SOVON 2012	Landelijk 2012	SOVON 2013	Landelijk 2013	SOVON 2014	Landelijk 2014	SOVON 2015	Landelijk 2015	SOVON 2016	Landelijk 2016
vmbo-b	6,40	6,58	6,58	6,65	6,82	6,70	6,78	6,75	6,79	6,69
vmbo-k	6,07	6,25	6,07	6,21	6,29	6,26	6,25	6,27	6,39	6,35
mavo/vmbo-t	6,33	6,29	6,18	6,27	6,38	6,41	6,45	6,51	6,51	6,41
havo	6,34	6,30	6,45	6,47	6,32	6,37	6,29	6,35	6,38	6,40
vwo	6,50	6,40	6,75	6,59	6,53	6,44	6,67	6,56	6,67	6,52

Hieruit blijkt dat de SOVON in 2016 op vier schoolsoorten min of meer rond het landelijk gemiddelde scoort en op twee erboven. Aan het verschil met het landelijk gemiddelde wordt door de Inspectie een waardering gehecht. Deze waardering bestond tot dit jaar uit een vijfpuntsschaal: zeer zwak, zwak, gemiddeld, goed en zeer goed. De nieuwe waardering bestaat uit een tweedeling: boven of onder de norm. De norm is voor 3 jaar gefixeerd en ligt bij de score waaronder landelijk gezien 15% van de scholen scoort.

2.4.4.3 Verskil tussen SE en CE

Leerlingen krijgen cijfers voor het schoolexamen en voor het centraal schriftelijk. De laatste tijd is er veel aandacht voor het verschil tussen deze twee getallen omdat scholen de verdenking op zich laden dat zij leerlingen laten slagen door het schoolexamen hoger te becijferen.

Tabel 11. Verskil tussen SE en CE

gem SE totaal SOVON		gem CE totaal SOVON		Verskil SE - CE
vmbo-b	6,29	vmbo-b	6,79	-0,50
vmbo-k	6,36	vmbo-k	6,39	-0,03
mavo/vmbo-t	6,52	mavo/vmbo-t	6,51	0,01
havo	6,36	havo	6,38	-0,02
vwo	6,62	vwo	6,67	-0,05

De inspectie hanteert normen die aangeven dat een verschil tot 0,50 binnen de marges blijft. Boven de 0,50 wordt gezien als een groot verschil en leidt tot een negatieve waardering op deze indicator van kwaliteit. Het verschil bij alle SOVON-scholen blijft ook dit jaar ruim onder de 0,50.

2.4.5 Onderwijsprestaties: rendement onderbouw en onvertraagd naar diploma

2.4.5.1 Rendement onderbouw

Dit schooljaar is door ons voor de negende keer voor alle scholen het rendement van de onderbouw berekend. Bij die berekening spelen drie gegevens een rol:

- wat is het niveau van de leerlingen als ze starten met hun schoolloopbaan op een school voor voortgezet onderwijs,
- hoeveel kinderen blijven zitten in de eerste twee leerjaren en
- op welk niveau van voortgezet onderwijs zitten de leerlingen in het derde leerjaar.

Het rendement van de onderbouw is 100% als de leerlingen na twee jaar onderwijs gemiddeld in de derde klas op hetzelfde niveau zitten als waarop zij zijn ingestroomd, dus zonder doublure. Omdat er in de eerste twee leerjaren moeilijk een onderscheid te maken is tussen de verschillende scholen van een scholengemeenschap, wordt het rendement voor de GEHELE scholengemeenschap berekend. Hiermee sluiten we aan bij de rapportage door de inspectie van het voortgezet onderwijs die jaarlijks het rendement van de onderbouw rapporteerde met een score (percentage) die ergens lag tussen de 53% en de 153%. Recent heeft de inspectie besloten het rendement van de onderbouw te splitsen in enerzijds de onderwijspositie in de derde klas ten opzichte van het advies van de basisschool en anderzijds de snelheid waarmee de leerlingen de onderbouw doorlopen (dus met en zonder vertraging). De resultaten van de school worden afgezet tegen een absolute norm.

Tabel 12. Onderwijspositie t.o.v. advies primair onderwijs

	basis	kader	mavo	havo	vwo
SOVON	Boven de norm				
Gemiddeld	5,10				
norm	-7,00				

Naast de relatie van de positie in de derde klas met het advies van de basisschool hanteert de inspectie nog een ander criterium om de kwaliteit van de onderbouw te beoordelen: het percentage leerlingen dat zonder doubleren in de derde klas is gekomen. Omdat de brugklas voor oorsprong is bedoeld om leerlingen te 'selecteren' voor een juiste 'school' (ook wel determineren genoemd), ligt de norm hoog. Het laten doubleren van leerlingen verhoudt zich daarmee niet, met als uitzondering een categorale school als het gymnasium, want daar kunnen leerlingen niet afstromen binnen dezelfde school.

Tabel 13. Onderbouwsnelheid

	basis	kader	mavo	havo	vwo
SOVON	Boven de norm				
Gemiddeld	95,76				
Norm	95,50				

2.4.5.2 Onvertraagd naar diploma

Dit schooljaar is door ons voor alle scholen het rendement van de bovenbouw berekend. Bij die berekening spelen twee gegevens een rol:

- wat is het bevorderingspercentage van de leerlingen van de derde naar de vierde klas, van de vierde naar de vijfde klas en van de vijfde naar de zesde klas, en
- wat is het slagingspercentage.

Het rendement van de bovenbouw is 100% als de leerlingen niet blijven zitten EN allemaal slagen. In onderstaande tabel zijn de percentages van de vijf 'scholen' van de SOVON weergegeven.

Tabel 14. Bovenbouwsucces SOVON per school

	basis	kader	mavo	havo	vwo
SOVON	Boven de norm	Boven de norm	Boven de norm	Boven de norm	Boven de norm
Gemiddeld	93,44	93,10	92,15	83,22	88,80
Norm	88,00	87,00	87,00	80,00	82,00

In het strategisch beleidsplan 2009-2012 zijn doelen geformuleerd opdat de 24 'scholen' van de SOVON in 2013 allemaal minimaal het landelijk gemiddelde scoren. Het gewijzigde beoordelingssysteem van de inspectie hanteert nu een vaste normscore waar de scholen boven moeten blijven. De inspectie geeft een beoordeling op grond van resultaten van daaraan voorafgaande drie jaren. De inspectie heeft 22 van de 24 scholen in 2016 als voldoende beoordeeld.

2.4.6 Onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken

De schoolleiders zijn binnen de SOVON de onderwijskundig leider van hun school. Bovenschools zien we dan ook af van een verantwoording.

2.4.7 Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg: onderwijstijd

Lesuitval

De afgelopen jaren is een terugkerend onderwerp van gesprek van het college van bestuur met de schoolleiders de uitval van lessen op de scholen en dan vooral in de onderbouw. Op aandrang van het (voormalige) bestuur is dan ook de schoolleiders verzocht bij te houden welk percentage van de lessen uitviel. Op verzoek van de schoolleiders is bovenschools een zogenaamd format opgesteld opdat elke school op dezelfde manier hieraan aandacht zou besteden. De eerste rapportage aan de algemeen directeur door de schoolleiders vond plaats

over de periode 1 augustus 2007 tot 1 januari 2008. Naar aanleiding van deze rapportage is het format iets bijgesteld zodat de rapportage sinds het schooljaar 2007-2008 op een goede manier heeft kunnen plaatsvinden.

De verantwoording van de lesuitval en de geplande en gerealiseerde onderwijstijd is door de wetgever onlangs neergelegd bij de scholen. De rector/directeur bespreekt dit met de medezeggenschapsraad van de school. Hierdoor vervalt de verantwoordingsplicht op bestuursniveau.

2.4.8 Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg: overgang mavo-havo

Door de invoering van het vmbo is er volgens velen een tweedeling ontstaan in het Nederlandse onderwijsbestel. Er is een schot gekomen tussen enerzijds het havo en het vwo, die toegang geven tot het hoger onderwijs voor de geslaagden, en anderzijds het vmbo dat toegang geeft tot het middelbaar beroepsonderwijs. Omdat er uit financiële overwegingen in de jaren negentig door de rijksoverheid werd ontmoedigd dat leerlingen opleidingen stapelden⁷, was de doorstroming vanuit de theoretische leerweg van het vmbo (de mavo) naar het havo een uitzondering geworden. Voor ouders had dat tot gevolg dat zij moeite gingen doen om hun kind weg te houden bij het vmbo dat de laatste jaren dan ook (veel) minder leerlingen trekt dan bij de invoering werd verwacht. De 60% van de totale populatie op het vmbo wordt landelijk, en zeker door de SOVON, niet bereikt. Er zit eerder 50% van de leerlingen op de havo en het vwo.

Landelijk is de discussie losgebarsten omdat scholen verschillend omgingen met de druk van ouders die hun mavo-gediplomeerde kind aanmeldden bij een school voor havo om verder te leren in het algemeen vormend onderwijs en niet in het middelbaar beroepsonderwijs. Afhankelijk van de school voor havo werden aan de inschrijving voorwaarden verbonden. Deze ongelijkheid is 'de politiek' in het verkeerde keelgat geschoten en de minister heeft onderzoek gelast naar de bestaande praktijken en hun gevolgen om op grond daarvan regelgeving te ontwikkelen.

De sector voortgezet onderwijs zag de aanstaande wet- en regelgeving niet met vertrouwen tegemoet en heeft 'bedongen' dat de sector zelf met regels zou komen die aanvaardbaar zouden zijn voor alle betrokkenen. Dat heeft geresulteerd in een convenant. De tekst is vastgesteld door de VO-raad. Op regionaal niveau zijn tussen de scholen afspraken gemaakt die zwart op wit moeten komen opdat ouders daarvan op de hoogte zijn vóór zij hun kind aanmelden. De criteria waren begin mei 2012 in de regio bekend en speelden een rol bij de aanmelding voor het schooljaar 2012-2013. In onderstaande tabel is te zien dat de aanscherping van de toelatingseisen heeft geresulteerd in een stijging van het aantal en het percentage leerlingen dat is opgestroomd naar de vierde klas van de havo. Het aantal is vorig jaar gedaald en ook het percentage is gedaald tot het laagste in de gepresenteerde periode. Dit jaar is het weliswaar gestegen, maar blijft het ruim onder de 25% die tot 2009 werd gehaald.

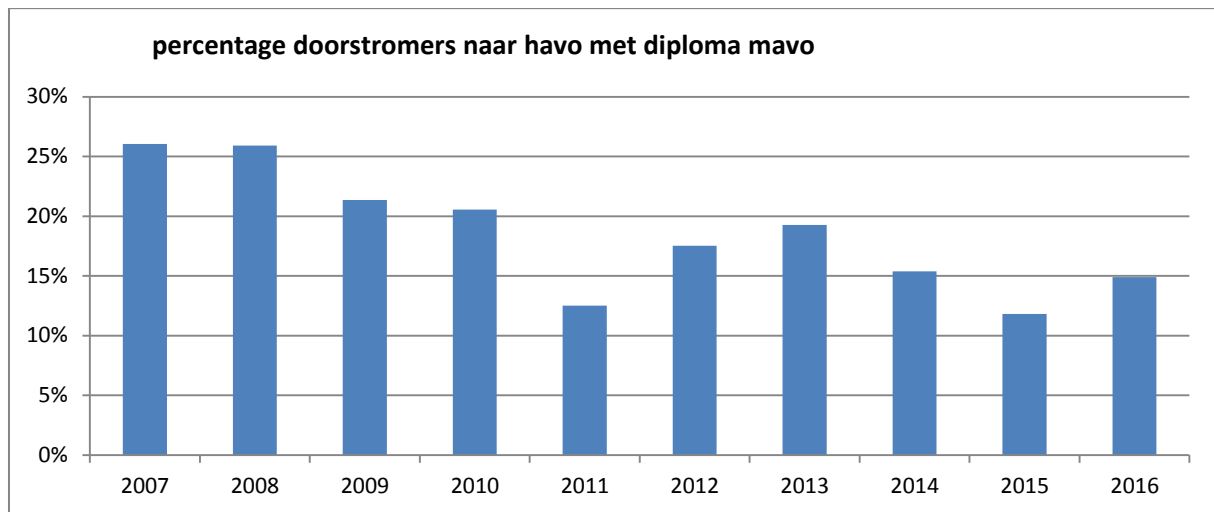
Tabel 15.

	Diploma mavo	Naar havo 4	% naar havo 4
Examen 2007	288	75	26,04%
Examen 2008	305	79	25,90%
Examen 2009	295	63	21,36%
Examen 2010	258	53	20,54%
Examen 2011	288	36	12,50%
Examen 2012	291	51	17,53%
Examen 2013	218	42	19,27%
Examens 2014	299	46	15,38%
Examens 2015	288	34	11,81%
Examens 2016	329	49	14,89%

⁷ Bronneman-Helmerts, H.M. (2011). *Overheid en onderwijsbestel*, pagina 270

In een grafiek ziet dat er als volgt uit.

Grafiek 7.

2.4.9 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

De belangrijkste partijen waarmee de SOVON is verbonden, zijn het Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland en het Samenwerkingsverband Kop van Noord-Holland. Beide Samenwerkingsverbanden maken een eigen jaarverslag.

2.4.10 Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact: convenant voortijdig schoolverlaten

Op 19 mei 2008 heeft de algemeen directeur namens de scholen van de SOVON onder het toezien van staatssecretaris Marja van Bijsterveldt het Convenant Voortijdige Schoolverlaters ondertekend en daarmee uitgesproken tussentijdse schooluitval sterk terug te gaan dringen. Een belangrijke rol hierin is voorzien voor de zorgcoördinatoren, leerlingbegeleiders en mentoren van de verschillende scholen. De inzet van verzuimcoördinatoren op diverse scholen is groot. Dit heeft geresulteerd in een sterke reductie van het percentage leerlingen dat tussentijds uitvalt. Inmiddels is sinds 1 januari 2017 een nieuw convenant van klacht.

2.4.11 Het gevoerde beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

In het verslagjaar zijn inspanningen gedaan om de uitkeringen na ontslag te beheersen. Nadat SOVON bericht heeft ontvangen dat een ex-personeelslid een WW-uitkering toegekend heeft gekregen, wordt het personeelslid schriftelijk benaderd met de vraag of ondersteuning noodzakelijk is bij het verwerven van een nieuwe baan. Vorig verslagjaar is een pilot gedraaid met Challenge Next, een organisatie die ex-medewerkers ondersteunt en begeleidt naar ander werk. De pilot is succesvol geweest en daarom is in 2015 en 2016 de inzet van Challenge Next daar waar nodig uitgebreid. De inspanningen van de SOVON zijn er in het algemeen juist op gericht personeel te werven en vast te houden. Tot nu toe valt het aantal niet of zeer moeilijk te vervullen vacatures relatief mee. Op korte termijn verwachten ook wij echter problemen op specifieke vakgebieden zoals Nederlands, Engels, Duits, aardrijkskunde, natuur- en scheikunde en wiskunde. Het vinden van vervangers voor een korte periode, bijvoorbeeld bij zwangerschaps- en bevallingsverlof en ziekteverlof, is voor alle scholen problematisch.

2.4.12 Kwaliteit huisvesting

Omdat voor veel schoolgebouwen vervanging of vernieuwing is uitgevoerd, is er het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in het verbeteren van de toegankelijkheid van de gebouwen. Er zijn nog twee knelpunten op huisvestingsgebied: het hoofdgebouw van het Huygens College Heerhugowaard en een deel van het oude gebouw van de Berger Scholengemeenschap.

2.4.13 Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer voor onze leerlingen heeft ernstig onder druk gestaan doordat buslijnen werden opgeheven. Scholen en ouders hebben actie gevoerd om deze bezuinigingen ongedaan te maken. Het resultaat daar-

van is dat de leerlingen vanuit Medemblik gedurende de winterperiode worden vervoerd naar hun school in Wieringerwerf.

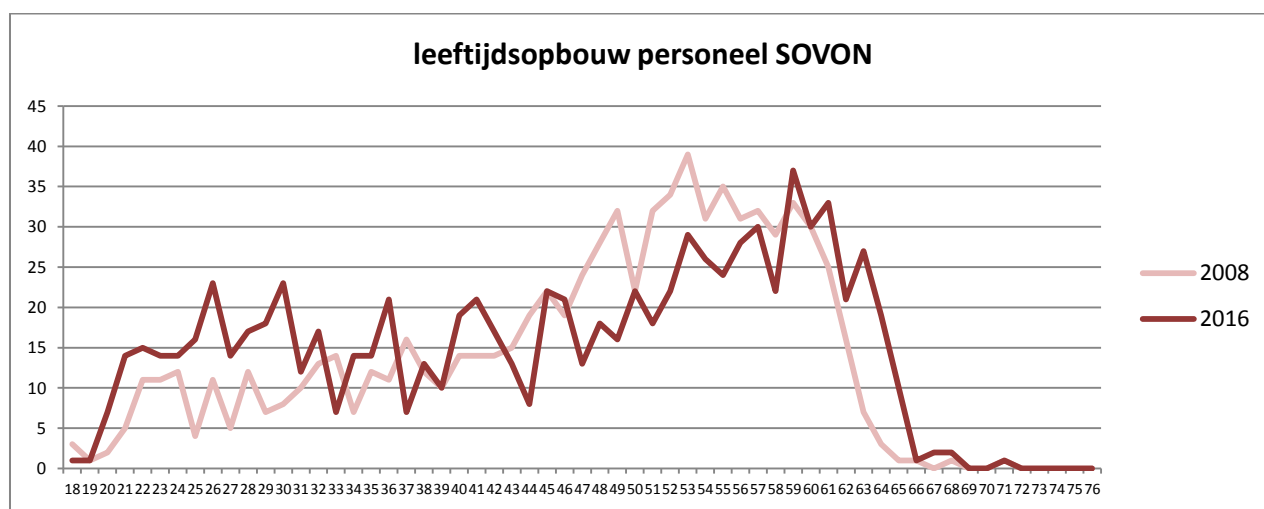
2.5 Sociaal jaarverslag

Het sociaal jaarverslag is opgenomen in het bestuursverslag en treft u aan in deze paragraaf.

2.5.1 Samenstelling personeel: Leeftijdopbouw

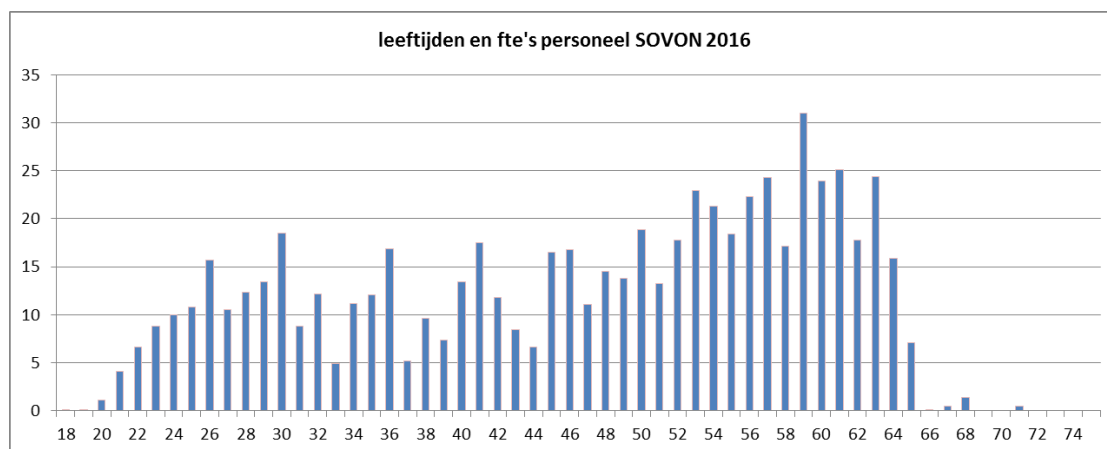
Bij de SOVON zijn in het verslagjaar bijna 655 fte als personeelslid in dienst. Daarvan is bijna 49% ofwel bijna 292 fte op 1 oktober 2016 52 jaar of ouder en daarbinnen bijna 70,7% (namelijk **211,2978** fte) 56 jaar of ouder. Opmerkelijk is ook dat 17 personeelsleden op 1 oktober 2016 65 jaar of ouder zijn en dus pensioengerechtigd. Van deze 17 personeelsleden is er één 66 jaar, twee zijn er 67, drie zijn er 68 en één zelfs 71 jaar. Het verjongingsproces van het personeelsbestand dat acht jaar geleden is begonnen, heeft zich dit jaar voortgezet na de eerdere stagnatie van driejaar geleden. De piek in de grafiek van het leeftijdsverloop ligt dit jaar bij 59 jaar. De gemiddelde leeftijd is 45,42 jaar en dat is ruim lager dan drie jaar geleden (48,6 jaar). De gemiddelde leeftijd in het voortgezet onderwijs in Nederland was in 2015 45,6 jaar.⁸ De SOVON blijft daar voor het eerst iets onder.

Grafiek 8.

In bovenstaande grafiek worden aantallen personeelsleden weergegeven over de jaren 2008 en 2016. Hieronder staat de grafiek over 2016 waarbij we niet kijken naar aantallen, maar naar hoeveelheid fte's.

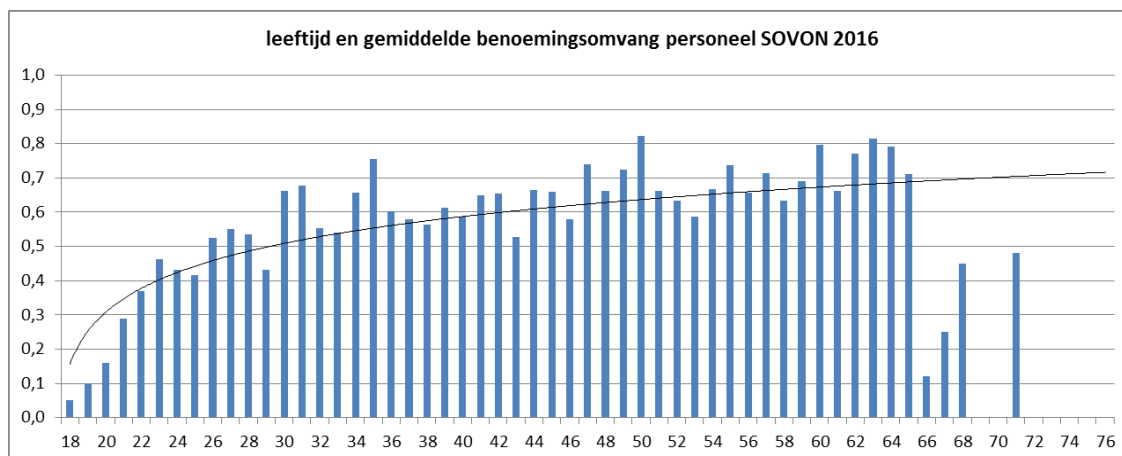
Grafiek 9.

⁸ https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/vo/onderwijspersoneel/vo-personeel1.jsp

Het valt op dat bovenstaande grafieken een grote gelijkenis vertonen. Dat is slechts verklaarbaar als er geen grote verschillen zijn in gemiddelde benoemingsomvang tussen de verschillende leeftijden. Ook dat kunnen we laten zien in onderstaande grafiek waarin de logaritmische trendlijn is getrokken. Deze stijgt licht.

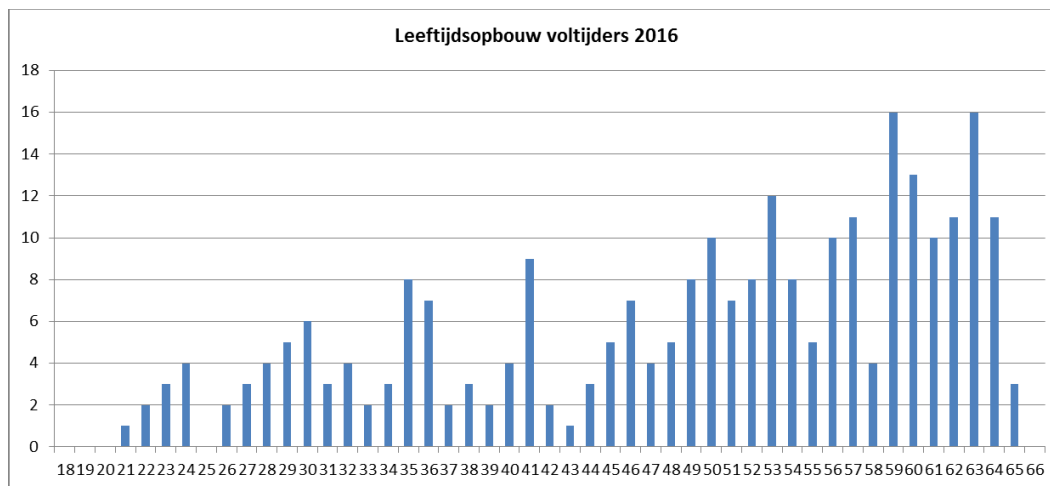
Grafiek 10.

2.5.2 Voltijders en leeftijd

Bij de SOVON zijn in het verslagjaar 267 (vorig jaar 290 en het jaar daarvoor 263) personen in dienst met een volledige betrekking. De gemiddelde leeftijd van deze groep bedraagt 49,06 jaar (vorig jaar 49,0 jaar, twee jaargeleden 49,16 jaar en drie jaar geleden 49,53), gemiddeld dus drie-en-een-half jaar ouder dan het gemiddelde van de totale groep. De leeftijdsopbouw van de voltijders is hieronder grafisch weergegeven.

Grafiek 11.

Het lijkt er op dat er over 5 á 6 jaar substantieel minder fulltimers zullen zijn. Dit maakt het organiseren van scholen wellicht moeilijker. De lichte daling van het aantal voltijders in het afgelopen jaar duidt erop dat de pogingen om hier iets aan te doen niet erg succesvol zijn. De daling die in de afgelopen jaren waarneembaar was, blijkt nu een trend.

2.5.3 Functiemix

De functiemix in het actieplan Leerkracht van het Ministerie van OCW beoogt een hogere beloning van docenten. De inschaling van docenten is voorgeschreven via percentages ingeschaalde docenten in LC en LD en via het entreerecht voor eerstegraads docenten in schaal LD. Scholen hadden tot 2014 de gelegenheid aan de voorwaarden van de functiemix te voldoen. Scholen moesten een toename laten zien van hun percentages docenten in schaal LC en LD ten opzichte van de nulmeting. De groei geldt voor alle scholen in gelijke mate, ongeacht de startsituatie bij de nulmeting.

Voor de uitvoering van dit onderdeel van het actieplan heeft het Ministerie geld beschikbaar gesteld. Uit berekening is gebleken dat op landelijk niveau de hoeveelheid geld toereikend moet zijn, maar dat op bestuurs- en schoolniveau er soms tekorten zullen ontstaan. Om dit uit te kunnen rekenen is een model ontwikkeld dat aan de besturen en scholen beschikbaar is gesteld. Met dit model is berekend dat de SOVON niet genoeg geld krijgt om de afspraken uit te voeren. Het vasthouden aan de doelmixen voor alle scholen van de SOVON zou leiden tot een tekort van ruim € 285.000 per jaar. Dat zou het bestuur kunnen voorkomen door afspraken te maken om af te mogen wijken van de groeipercentages. Als het geprognosticeerde tekort voor een school meer zou bedragen dan € 100.000 en dat bedrag meer zou zijn dan 2,5% van de personele kosten, moesten de afspraken worden gemaakt met de Centrales in het Decentraal Georganiseerd Overleg. Als aan die twee eisen niet werd voldaan, moest het bestuur afspraken maken met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad van de school. Door het bestuur zijn voor 5 scholen maatwerkafspraken gemaakt met de Centrales in het DGO, voor 2 scholen met de PMR van de school en voor 1 school blijft de formele doelmix gehandhaafd. Hiermee heeft de SOVON bereikt dat de uitvoering van de functiemix betaalbaar is met het extra geld dat daarvoor beschikbaar is gesteld.

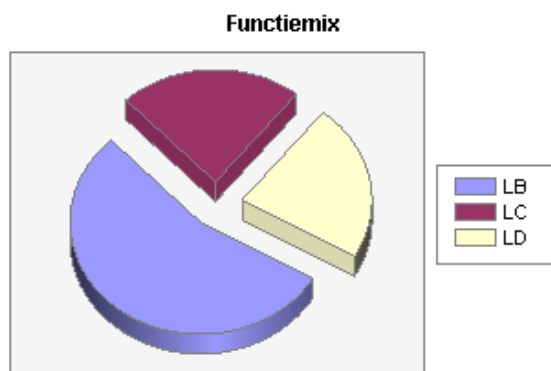
Onderstaand zijn de gegevens te zien zoals deze op bestuursniveau op 1 oktober 2015 en 1 oktober 2016 bestonden. Daarmee is het streefpercentages per 1 oktober 2015 voor LC niet gehaald en voor LD ook niet. In het verslagjaar heeft groei in het percentage LC plaatsgevonden, maar is het percentage LD licht gedaald. Deze afspraken over de functiemix gelden nog steeds. De ambities worden nog steeds onderschreven door het ministerie van OCW en de sociale partners. De afspraken over de functiemix sluiten aan bij de doelstellingen uit de Lerarenagenda 2013-2020, het actieplan leerkracht en het bestuursakkoord.

Stand van zaken 1 oktober 2015.

Figuur 2.

Bestuur: 13652 SOVON

Schaal	Dienstverbanden	WTF	% WTF
LB	329	243,7675	54,65
LC	117	101,3446	22,72
LD	122	100,9514	22,63
Totaal	568	446,0635	100,00

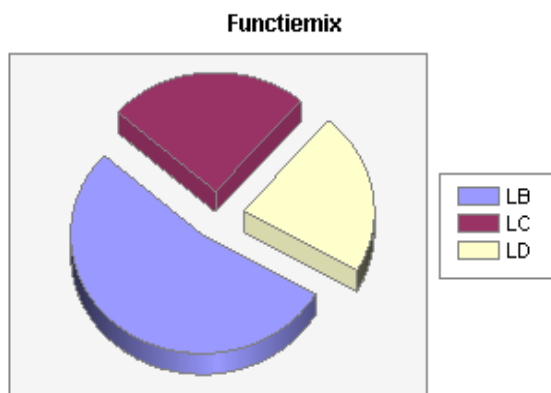

Stand van zaken 1 oktober 2016.

Figuur 3.

Bestuur: 13652 SOVON

Schaal	Dienstverbanden	WTF	% WTF
LB	332	241,0247	53,27
LC	131	111,3595	24,61
LD	122	100,0537	22,11
Totaal	585	452,4379	100,00

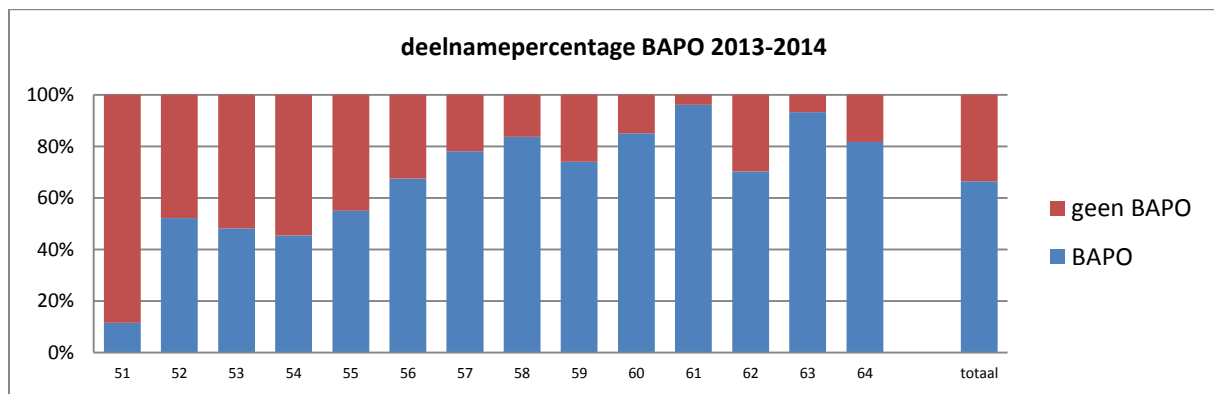
De startsituatie was op 1 oktober 2008 als volgt: LB 67%, LC 15% en LD 18%.

2.5.4 BAPO en overgangsregeling

Personeelsleden van 52 jaar en ouder konden tot 1 augustus 2014 gebruik maken van de maatregel Bevordering Arbeidsparticipatie Oudere Werknemers: BAPO. In de CAO VO 2014-2015 is deze regeling vervallen om plaats te maken voor de regeling Levensfasebewust personeelsbeleid. Voor de personeelsleden van 52 jaar en ouder is een overgangsregeling van kracht. Hieronder zullen we een aantal vragen beantwoorden over de BAPO en de overgangsregeling. Bij de beantwoording van de vragen over de BAPO maken we gebruik van een bestand uit de personeelsadministratie waarin alle personeelsleden zijn opgenomen die op 1 oktober 2013 in dienst waren van de SOVON met daarbij als peildatum van de gegevens van de BAPO 1 oktober 2013. Zo kan het gebeuren dat hieronder 51-jarigen voorkomen (op grond van 1 augustus 2013 als ingangsdatum om te voorkomen dat gedurende het schooljaar de BAPO in werking treedt en zo roosterproblemen veroorzaakt) en geen 64⁺-ers, omdat deze op 1 oktober 2013 reeds met pensioen waren en dus geen gebruik maakten van de BAPO-regeling. De vragen over de overgangsregeling worden beantwoord op grond van gegevens van 1 oktober 2016.

Jaarlijks wordt personeelsleden verzocht voor 1 maart aan te geven of zij het volgende schooljaar gebruik willen maken van de BAPO-regeling (tot 1 augustus 2014) c.q. de overgangsregeling (na 1 augustus 2014). De vraag is nu of daarvan gebruik wordt gemaakt en of er een verschil is tussen de 52-jarigen (170 uur BAPO voor een fulltimer) en de 56-jarigen (340 uur voor een fulltimer).

Grafiek 12.

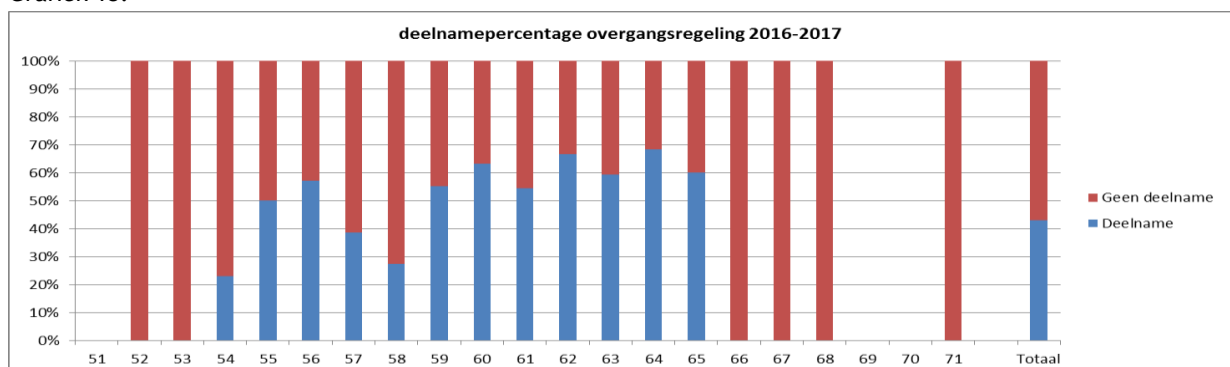

In bovenstaande grafiek is te zien dat over de gehele daarvoor in aanmerking komende populatie de regeling populair was, want bijna 70% nam er aan deel. Het deelnamepercentage nam toe van ruim 50% onder de 52-jarigen naar bijna 100% onder de 61-jarigen. Opvallend is het vreemde dipje bij de 62-jarigen waar opeens 'maar' 70% deelnam waar meer dan 90% zou mogen worden verwacht.

De groep in aanmerking voor BAPO komende personeelsleden bestond uit 367 personen (bijna 47% van het totale personeelsbestand van 782) waarvan er 244 deelnamen aan de BAPO-regeling: ruim 66%.

Drie jaar later ziet het plaatje er anders uit. Er kunnen nu 313 personen deelnemen aan de overgangsregeling, maar 49,5% ziet ervan af. In de grafiek is ook goed zichtbaar dat slechts de personeelsleden die op 31 juli 2014 52 jaar of ouder waren en toen al deelnamen aan de BAPO-regeling, gebruik kunnen maken van de overgangsregeling.

Grafiek 13.

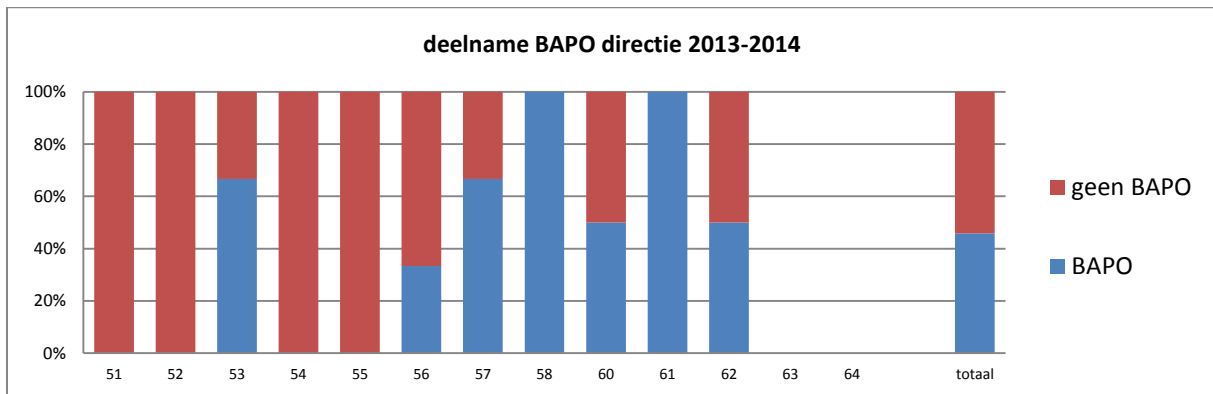

Het deelnamepercentage is gedaald naar 44% en die daling is in vrijwel alle leeftijdsjaren zichtbaar. De groep deelnemers aan de overgangsregeling bestaat uit 159 personen en dat zijn er 25 minder dan vorig jaar.

2.5.4.1 Verschillen in deelname tussen de verschillende groepen personeel

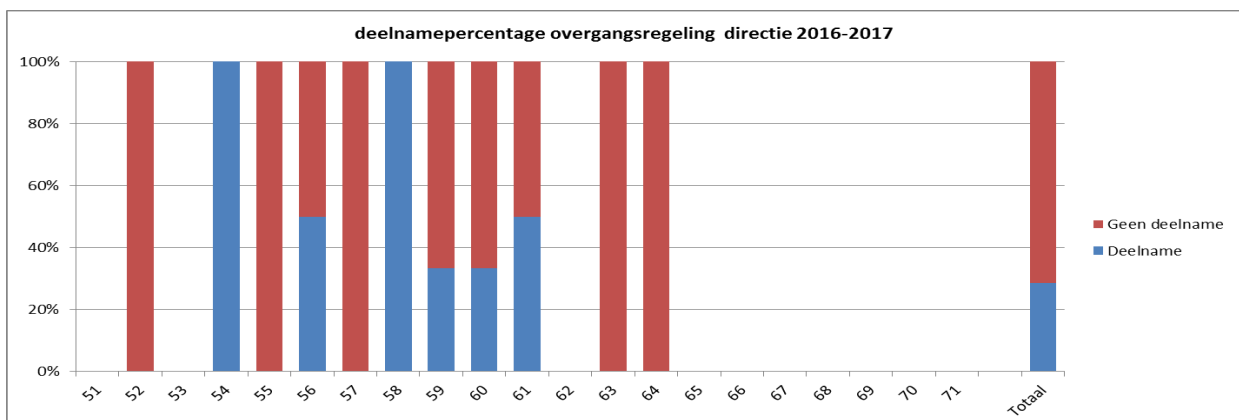
Binnen het personeel onderscheiden we drie groepen: directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel.

Grafiek 14.

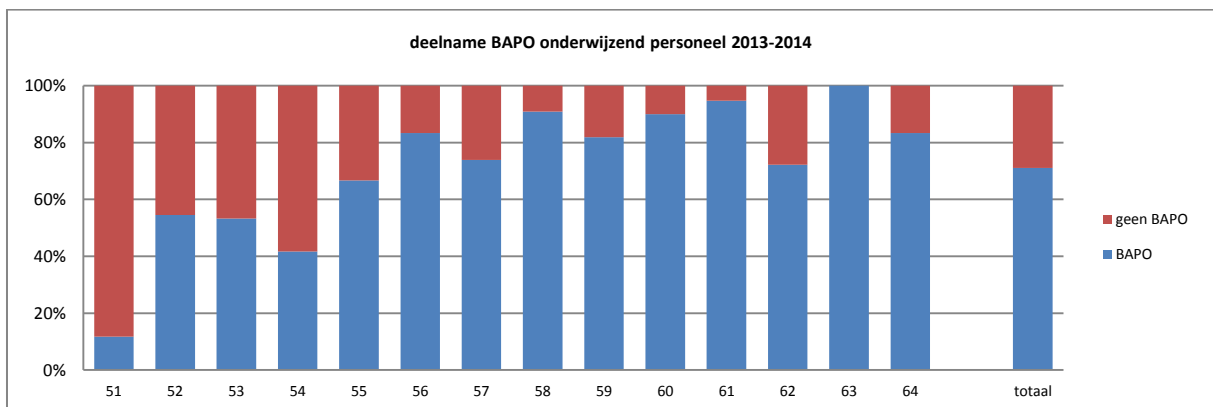
In bovenstaande grafiek is te zien dat de BAPO minder populair was onder leden van de directie. Iets meer dan 45% nam er deel aan. Omdat het in totaal om 24 directieleden ging, waarvan er 11 BAPO namen, is de grafische weergave vertekend waar het de verschillende leeftijden betreft. Er is vaak niet meer dan één directielid met die leeftijd.

Grafiek 15.

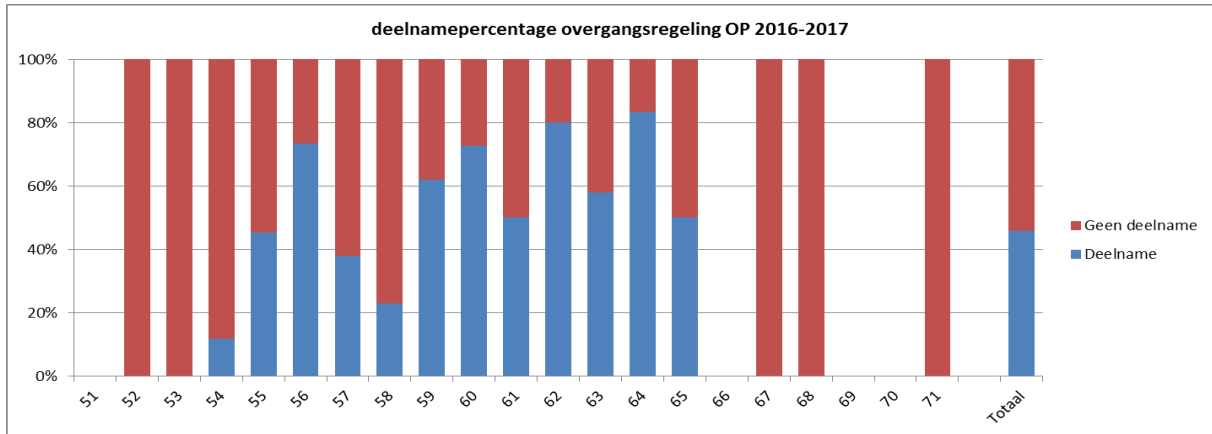
Van de directieleden neemt 29% deel aan de overgangsregeling. Van de 21 directieleden nemen er 6 deel.

Grafiek 16.

In bovenstaande grafiek is te zien dat de BAPO wel populair was onder leden van het onderwijzend personeel. Bijna driekwart nam er deel aan. Omdat het in totaal om 238 leraren ging, waarvan er 169 BAPO namen, geeft de grafische weergave een goed beeld waar het de verschillende leeftijden betreft.

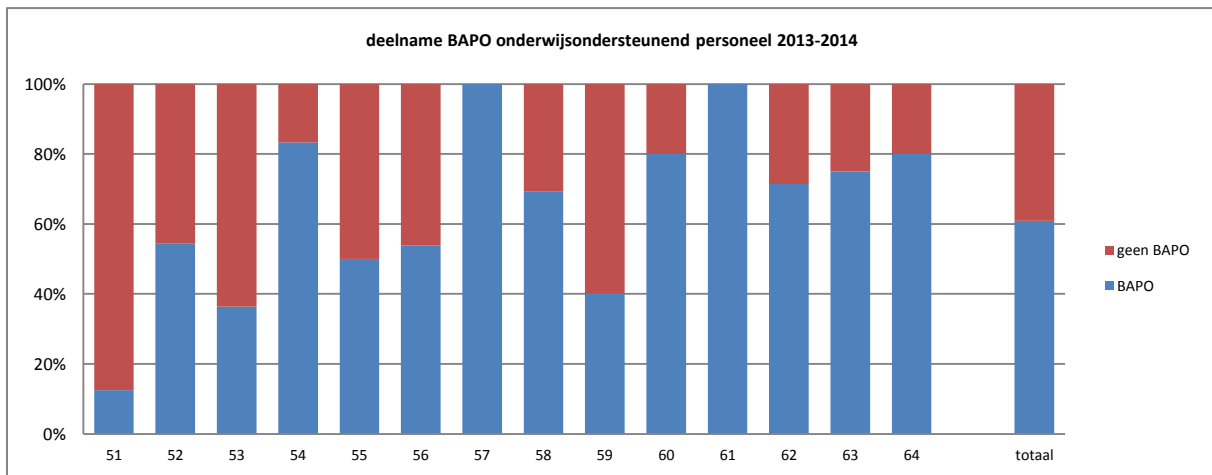
Grafiek 17.

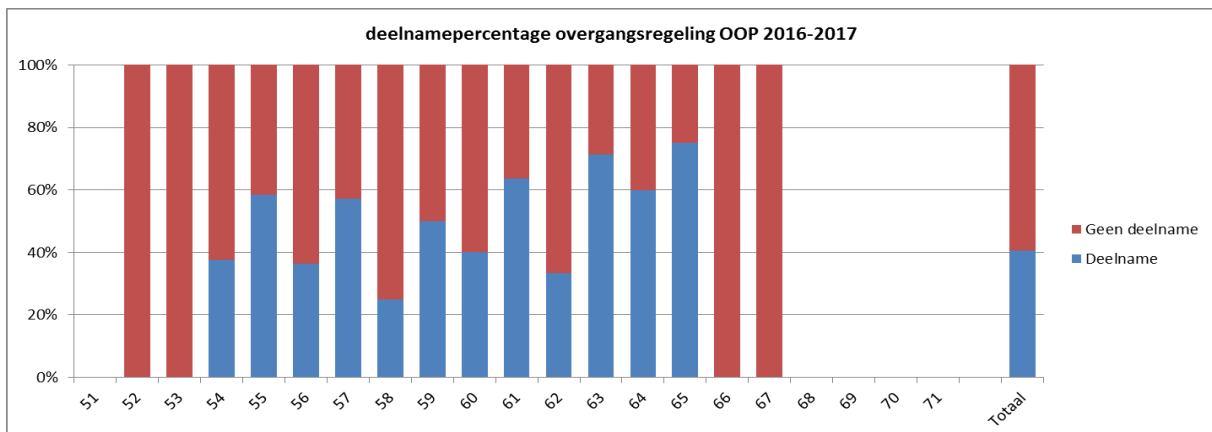
Van de leraren maakt bijna 46% gebruik van de overgangsregeling ofwel 104 van de 227 leraren.

De derde categorie personeelsleden betreft het onderwijsondersteunend personeel. Het deelnamepercentage ligt bij het onderwijsondersteunend personeel iets boven de 60% waarbij de tendens is: hoe ouder, hoe hoger. Deze groep bestaat uit 105 oop-ers waarvan er 64 gebruik maakten van de BAPO-regeling.

Grafiek 18.

Grafiek 19.

De deelname is gedaald naar ruim 40% ofwel van de 121 104 oop-ers maken er 49 57 gebruik van de overgangsregeling.

Conclusie: de grootste categorie personeelsleden - de leraren - maakt het meest gebruik van de regeling. De deelname aan de overgangsregeling is substantieel lager dan aan de BAPO.

2.5.4.2 Verschillen tussen verschillende aanstellingsomvangs

De BAPO-regeling was niet voor iedereen even aantrekkelijk. De regeling leverde het meest op voor de fulltimer die een halve (tot 56 jaar) of een hele dag vrij 'kreeg'⁹. Dat is ook te zien aan het deelnamepercentage per deeltijdfactor. Hier worden de deelnamepercentages aan de overgangsregeling en de BAPO-regeling van drie jaar geleden met elkaar vergeleken. Van de 136 fulltimers nemen er 65 deel: 48% (drie jaar geleden nog 81%). Van de 146 'grote deeltijders' (0,9855 tot 0,6000 fte) nemen er 76 deel: 52% (drie jaar geleden nog 68%). Van de 56 'middel deeltijders' (0,6000 tot 0,4000 fte) nemen er nog 17 ofwel 30% deel (drie jaar geleden 38%) en van de 29 'kleine deeltijders' (0,4000 fte of minder) neemt er toch nog 1 (3%) deel, waar dat drie jaar geleden nog 32% was.

In totaal ging drie jaar geleden in de BAPO-regeling **37,0719** fte om waar het in de overgangsregeling dit jaar gaat om **18,9966 fte**. De fulltimers nemen daarvan drie jaar geleden 22,5643 fte ofwel bijna 61% voor hun rekening en dit jaar **9,4418** fte ofwel 40.3%. De 'grote deeltijders' consumeerden 12,4017 fte (ofwel ruim 33%) aan BAPO en nu **8,0817** (ofwel 48%) aan de overgangsregeling, de 'middel deeltijders' nog 1,8263 fte ofwel geen 5% aan BAPO en nu **1,4067** fte (11%) aan de overgangsregeling en de 'kleine deeltijders' 0,2796 fte ofwel geen 1% aan BAPO en nu **0,0664** fte (0.01%) aan de overgangsregeling.

2.5.5 Leraren

2.5.5.1 Bevoegdheden

Bevoegdheid is een onderdeel van basiskwaliteit in het nieuwe onderzoekskader van de inspectie, dat ingaat op 1 augustus 2017. Landelijk is het streven dat in 2017 alle lessen door bevoegde of benoembare leraren worden gegeven. Op de peildatum 1 oktober 2014 werd landelijk 5,6 procent van de lessen verzorgd door onbevoegde leraren en op 1 oktober in 2015 was dat 5,1 procent. In 2015 lag het percentage bevoegd (juiste diploma voor vak en graadsector) geven lessen landelijk op 87,9 procent, maar dat kan ook een zogeheten teambevoegdheid betreffen (een lid van de betreffende sectie beschikt over de juiste bevoegdheid). Daarnaast werd 6,9 procent van de lessen gegeven door benoembare leraren (in opleiding of 'onderbevoegd').

In 2016 waren op de peildatum 139 (ofwel 81,8612 fte) leraren in tijdelijke dienst van de SOVON. Daarvan waren er 64 onbevoegd, in totaal 37,1374 fte. Dat is gelijk aan 8,21% van het totaal aantal formatie eenheden leraren. Dit percentage ligt hoger dan het landelijk kengetal en is een punt van zorg dat wordt onderkend. Het is goed vast te stellen dat alle 64 leraren dit jaar een opleiding volgen om zo snel mogelijk bevoegd te worden.

Onderbevoegde leraren kunnen gebruik maken van subsidies om bevoegd te worden voor de juiste (is eerste) graad of het juiste vak. Dat laatste speelt vooral in het voorbereidend beroepsonderwijs waar door de nieuwe indeling in profielen in plaats van sectoren vakken zijn verdwenen en nieuwe vakken zijn verschenen. Eén van de subsidies is de Lerarenbeurs waarmee leraren een bachelor of een masteropleiding kunnen volgen. Daarvan maken 32 leraren gebruik.

2.5.5.2 Ratio leraar : leerling

Als kengetal speelt het gemiddeld aantal leerlingen per leraar een rol in ook landelijk gevoerde discussies. De gegevens van de laatste jaren zijn in onderstaande tabel verwerkt. De SOVON zit steeds op of iets onder het landelijk gemiddelde met als uitzondering het jaar 2014, toen de SOVON er 0,2 leerling boven zat.

---

⁹ De werknemer betaalt ook zelf een eigen bijdrage: tot functieschaal 9 is dat 25% en daarboven 35%. Vanaf 61 jaar zijn deze percentage nog maar 10 respectievelijk 20. Dat verklaart wellicht ook de stijging in deelname.

Tabel 16.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LIn	5959	5990	6156	6415	6760	6965	7050
fte OP	411,1745	399,7649	407,8661	412,9140	427,8438	446,0635	452,4379
Ratio	14,4209	14,9838	15,0932	15,5359	15,8002	15,6144	15,5822
Landelijk	14,5	15,0	15,4	15,6	15,6	15,6	

Slechts weinig leraren zullen zich in het gemiddelde herkennen. Bijna alle leraren weten dat zij (veel) meer dan 16 leerlingen in hun klas hebben. Om daarvan een beter beeld te geven, zijn van 6 scholen (de beide praktijkscholen en het Van der Meij College zijn hier buiten beschouwing gebleven) de gegevens verzameld van het aantal klassen (totaal 246) en het aantal leerlingen (totaal 6132) in die klassen. Dat leidt tot de volgende tabel.

Tabel 17.

Leerjaar	AVO	VMBO-B	VMBO-K	MAVO	HAVO	VWO	Eindtotaal
1	25,7						25,7
2	24,9						24,9
3		14,7	16,6	25,7	26,3	27,5	24,7
4		11,7	21,6	25,0	26,9	26,5	24,8
5					26,2	24,6	25,4
6						23,5	23,5
Totaal	25,3	13,2	19,1	25,4	26,5	25,5	25,0

De eerste klassen zijn het volst, zeker als daarbij wordt bedacht dat er voor is gekozen de klassen met basis- en kaderberoepsgerichte leerlingen met maximaal 16 leerlingen te vullen als deze een leerachterstand hebben van meer dan twee jaar (tot voor kort: een LWOO-indicatie).

Het verschil tussen het mogelijke aantal leerlingen per klas (de ratio van 15,6) en de werkelijkheid (van 25,0) is groot. Dat betekent dat ervoor is gekozen dat leraren niet uitsluitend lesgeven, maar ook andere werkzaamheden verrichten.

2.6 Toekomstparagraaf/Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf wordt de blik op de toekomst gericht. De toekomst is per definitie onzeker, maar voor de nabije toekomst zal op enkele terreinen voorspeld kunnen worden wat er gebeurt als het beleid niet verandert. Het Ministerie noemt dat de exogene ontwikkeling. Dat kan worden aangevuld met endogene ontwikkelingen die het gevolg zijn van beleidsbeslissingen van de SOVON.

2.6.1 Kengetallen

In de meerjarenbegroting wordt een inschatting gemaakt van de inkomsten op grond van het aantal leerlingen waarbij de verschillende schoolgroepen die bij de bekostiging een rol spelen, in de berekening worden betrokken. In onderstaand overzicht wordt een beeld gegeven van de ontwikkeling van de personele bezetting in volledige betrekkingen. De leerlingaantallen zijn/worden vastgesteld op de teldatum 1 oktober van het jaar. De personele bezetting is/wordt vastgesteld per schooljaar en loopt dus over het kalenderjaar heen (5 maanden in het ene jaar + 7 maanden in het volgende jaar). Bij de berekeningen van het onderwijzend personeel hanteren wij de huidige verhouding tussen het aantal leerlingen en het aantal leden van het onderwijzend personeel, de leerling-leraar ratio. Omdat het totaal aantal leerlingen naar verwachting (nog) niet heel erg zal dalen in de beschreven periode (4% in vier jaar), houden we het aantal formatieplaatsen in de personeelscategorie directie ongeveer gelijk aan het verslagjaar 2016.

Tabel 18.

Kengetal	2016	2017*	2018*	2019*	2020*
Personele bezetting in FTE					
- Bestuur/Management	36	35	35	35	35
- Personeel primair proces/docerend personeel	451	448	440	435	434
- ondersteunend personeel/overige medewerkers	146	145	142	141	140
Leerlingaantallen op t - 1	7050	6993	6872	6798	6773

* prognose

Toelichting

Het dalende aantal leerlingen in het recente verleden is aanleiding geweest om stabilisering van het aantal leerlingen te kiezen als speerpunt in het Strategisch Beleidsplan 2005-2008 en sinds die tijd is gepoogd die tendens om te buigen. De scholen van de SOVON zijn daarin geslaagd en de laatste jaren stijgt op het niveau van de gehele SOVON het aantal leerlingen dan ook. Het totaal aantal leerlingen (de markt) krimpt en zal verder krimpen. Voor de SOVON als geheel zal dat op korte termijn geen effect hebben omdat de goede aanmeldingsresultaten van de meest recente jaren een dempende werking zullen hebben.

2.6.2 Huidige en toekomstige uitstroom personeel

In de periode tot 2021 zullen waarschijnlijk alle personeelsleden die nu 60 jaar en ouder zijn de SOVON verlaten. De uitstroom van deze leeftijdscategorie in 2015 laat zien dat het lastig is om voorspellingen te doen. Deze groep bestaat uit 48 personen, waarvan er 22 65 jaar of ouder zijn. Het gaat hier om 0 leden van de directie, 7 onderwijsondersteuners en 15 leraren, waarvan 8 een LB-functie hebben, 4 een LC-functie en de overige 3 een LD-functie.

Tabel 19.

	60	61	62	63	64	65	66	67	68 en ouder
Directie		1		1					
OOP	1	3				3	4		
LB	1	4	3		2	3	2		3
LC			1		2	4			
LD	2		1	2	2	3			
Totaal	4	8	5	3	6	13	6	0	3

De belangstelling om eerder te stoppen met werken dan op of rond de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar, is veel groter dan in het vorige jaar. Toen stopten 4 personen vóór hun vijftenzestigste, dit jaar 20. Zoals hieronder is te zien, maken meer personeelsleden geen dan wel gebruik van de daarvoor beschikbaar regelingen als zij stoppen met werken.

Tabel 20.

	60	61	62	63	64	65	66	67	68 en ouder
Pensioen of keuzepensioen	1	1	1		3	11	1		
Anders	3	7	4	3	3	2	5		3

Het lijkt erop dat ook in de toekomst de meeste personeelsleden zullen doorwerken tot min of meer hun pensioengerechtigde leeftijd die in stapjes zal opschuiven van 65 via 66 (in 2018) naar 67 jaar. In onderstaande tabel is te zien hoeveel personeelsleden de organisatie zullen verlaten.

Tabel 21.

	60	61	62	63	64	65	66	67	68 en ouder
Directie	3	2	0	1	2	0	0	0	0
OOP	5	11	6	7	5	4	1	1	1
LB	11	7	6	8	3	2	0	1	3
LC	2	3	4	4	2	3	0	0	0
LD	9	10	5	7	6	1	0	0	0
Totaal	30	33	21	27	18	10	1	2	4

Het lijkt erop dat de komende jaren een groot aantal vacatures vervuld zal moeten gaan worden.

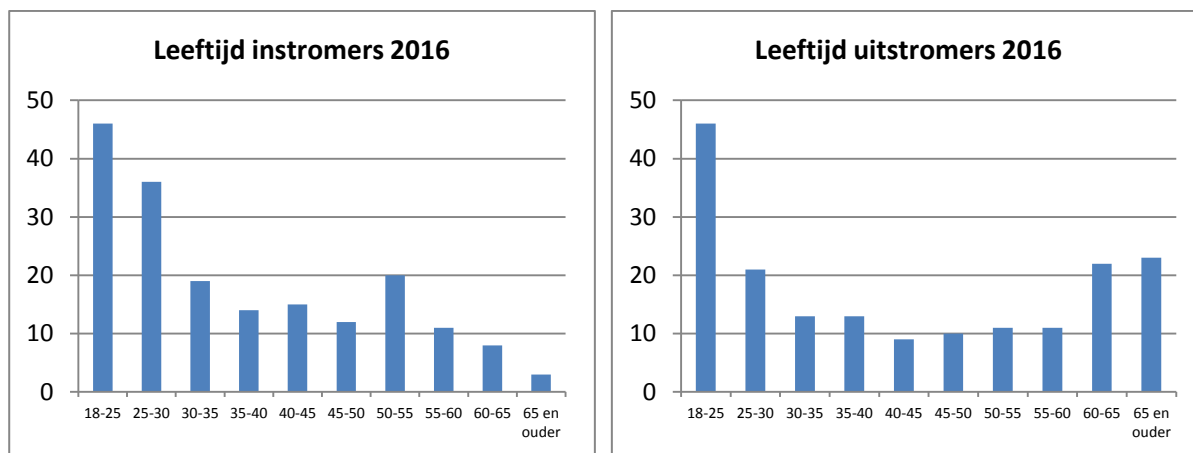
2.6.3 Instroom en uitstroom: personeelsverloop

De regeling Flexibele Pensionering en Uittreding (FPU) bestaat niet meer voor het personeel. Hiervoor is in de plaats gekomen de regeling Keuzepensioen en daarvan hebben 8 (vorig jaar 12) personeelsleden gebruik gemaakt in 2016. Daarnaast zijn er 10 personeelsleden met pensioen gegaan waarvan 4 voltijders.

In 2016 zijn in totaal 179 personeelsleden uit dienst gegaan. Dat lijkt heel veel, maar gerekend in formatieplaatsen gaat het in totaal om 95,3737 fte uit vaste en tijdelijke dienst. Voor 86 personeelsleden (ofwel 36,2026 fte) is van rechtswege een einde gekomen aan hun dienstverband. Dat betekende dat hun tijdelijke aanstelling wegens vervanging afliep, er een einde kwam aan hun contract of aan hun stage. Helaas moet worden gemeld dat 2 personeelsleden zijn overleden.

De gemiddelde leeftijd van de instromers bedraagt bijna 37,67 jaar en de gemiddelde leeftijd van de uitstromers is 42,45 44 jaar. De spreiding geeft meer informatie. In onderstaande grafieken zijn de leeftijden van ingestroomde en de uitgestroomde personeelsleden weergegeven.

Grafiek 19.

Tabel 22.

	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65 en ouder	Totaal
leeftijd instromers 2016	46	36	19	14	15	12	20	11	8	3	184
leeftijd uitstromers 2016	46	21	13	13	9	10	11	11	22	23	179

Het leeuwendeel (76 van 184) van de instromers is jonger dan 30 jaar. Het is meer opvallend dat ook in de leeftijdscategorie 50+ nog 42 personen zijn ingestroomd als nieuwe werknemer.

2.6.4 Meerjarenbegroting

2.6.4.1 Balans

ACTIVA	2016	2017	2018	2019
VASTE ACTIVA				
Immateriele VA	19.690	12.737	10.436	8.134
Materiele VA	12.738.741	12.774.982	12.531.113	11.225.513
Financiële VA	0	11.016.925	17.622.366	16.990.474
TOTAAL VASTE ACTIVA	12.758.431	23.804.644	30.163.915	28.224.121
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden				
Vorderingen	2.312.516	2.699.075	2.944.408	2.944.408
Effecten				
Liquide middelen	12.145.180	12.775.187	13.015.635	12.926.906
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	14.457.697	15.474.262	15.960.044	15.871.315
TOTAAL ACTIVA	27.216.128	39.278.906	46.123.959	44.095.436
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	12.313.330	13.071.853	13.525.605	13.797.141
Bestemmingsreserve publiek	3.520.891	3.230.226	2.954.773	2.682.359
Bestemmingsreserve privaat	0	0	0	0
VOORZIENINGEN	2.158.897	2.321.046	2.383.195	2.295.344
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	11.016.925	17.622.366	16.990.474
KORTLOPENDE SCHULDEN	9.223.011	9.638.857	9.638.021	8.330.119
TOTAAL PASSIVA	27.216.128	39.278.906	46.123.959	44.095.436

Toelichting

Vaste activa

Naar verwachting zal in 2017 gestart worden met vervangende nieuwbouw voor het hoofdgebouw van het Huygens College Heerhugowaard. De SOVON kan door schatkistbankieren goedkoper lenen dan de gemeente. We zijn met het ministerie en de gemeente Heerhugowaard in gesprek over de mogelijkheden van het afsluiten van een schatkistlening in 2017 en 2018 door de SOVON en het betalen van de daarmee gepaard gaande rente en aflossing door de gemeente Heerhugowaard. De lening zal in 30 jaar worden afgelost.

Vlottende activa

Als gevolg van de vordering op de gemeente Heerhugowaard in verband met de rente en aflossing stijgen vanaf 2017 de vorderingen.

Eigen Vermogen

De mutaties in het eigen vermogen tussen de prognosejaren worden voornamelijk veroorzaakt door de positieve geprognosticeerde resultaten en tevens door de mutaties in de bestemmingsreserves. Een daling van de bestemmingsreserves zorgt voor een stijging van de algemene reserve.

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2016 € 12.313.330.

De algemene reserve heeft drie functies:

- Een bufferfunctie (het deel van het vermogen dat nodig is om eventuele risico's op te kunnen vangen).
- Een financieringsfunctie (de vervangingswaarde van de materiele vaste activa).
- Een transactiefunctie (de mogelijkheid om kortlopende schulden vlot te kunnen betalen).

Naast de algemene reserve zijn er nog bestemmingsreserves. Zij zijn onderdeel van het niet-vrije gedeelte van het eigen vermogen en betreffen gelden die binnen het eigen vermogen zijn afgezonderd van de algemene reserve. Zij hebben een voorlopige bestemming gekregen of betreffen gelden waarop een door derden bepaalde bestedingsverplichting rust. Het gaat om:

- Reserve risicofonds vervanging
- Reserve risicofonds BAPO
- Reserve risicofonds overig
- Reserve inbreng inventaris
- Reserve nieuwbouw
- Reserve inrichting nieuwbouw
- Reserve onderhoud

De reserve risicofonds overig is in 2016 opgeheven. Het saldo is toegevoegd aan de algemene reserve.

In 2017 is een positief exploitatieresultaat geraamd van € 467.857. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door negatieve en positieve resultaten op de 9 scholen. In onderstaande tabel is per jaar het aantal scholen aangegeven dat over voldoende reserve beschikt. Uit het overzicht valt op te maken dat in 2017 het eigen vermogen van 3 scholen lager zal zijn dan 7,5% van de totale baten, van 3 scholen tussen de 7,5 en 15% zal vallen en van 3 scholen hoger zal zijn dan 15% van de totale baten.

Eigen vermogen per school per percentage totale baten				
		<7,5%	>7,5% <15%	>15%
1e begrotingsjaar	2017	3	3	3
2e begrotingsjaar	2018	2	4	3
3e begrotingsjaar	2019	2	5	2
4e begrotingsjaar	2020	2	5	2

De bestemmingsreserves worden ingezet voor het doel waarvoor ze zijn ingesteld. Hieronder wordt het verloop van de bestemmingsreserves voor de komende jaren aangegeven.

Overzicht verloop reserves				
	2017	2018	2019	2020
Exploitatiesaldo	467.857	178.300	-878	5.409
T.l.v. reserve verbouwing	0	0	0	0
T.l.v. reserve risicofonds vervanging	50.040	50.040	50.040	50.040
T.l.v. reserve risicofonds bapo	196.600	196.600	196.600	196.600
T.l.v. reserve risicofonds overig	0	0	0	0
T.g.v. onderhoud	-61.375	-66.598	-69.637	-60.439
T.l.v. reserve nieuwbouw	88.926	88.926	88.926	88.926
T.l.v. oude inventaris	9.988	0	0	0
T.l.v. reserve inrichting nieuwbouw	6.485	6.485	6.485	6.485
Netto resultaat	758.523	453.753	271.537	287.022

Voorzieningen

De SOVON heeft vier voorzieningen, namelijk:

- De voorziening spaarverlof
- De voorziening individueel keuzebudget
- De voorziening jubilea
- De voorziening uitkeringskosten

De mutaties in de voorzieningen worden veroorzaakt door enerzijds de dotatie (toevoeging) aan de voorzieningen en anderzijds de uitgaven die ten laste van deze voorzieningen gebracht mogen worden.

Langlopende schulden

In verband met de financiering van de nieuwbouw van het hoofdgebouw van het Huygens College Heerhugowaard wordt een lening aangegaan.

Kortlopende schulden

Hieronder wordt het eerste jaar van de langlopende geldlening opgenomen.

Overig

Naast de reguliere groot onderhoudsprojecten heeft de SOVON geen andere grote investeringen en projecten op de planning staan.

2.6.4.2 Staat / Raming van Baten en Lasten

BATEN	2016	2017	2018	2019
Rijksbijdrage	58.343.608	57.357.766	56.311.562	55.673.724
Overige overheidsbijdragen en subsidies	252.242	119.200	119.200	119.200
Overige baten	2.534.772	2.418.707	2.368.034	2.368.034
TOTAAL BATEN	61.130.623	59.895.673	58.798.796	58.160.958
LASTEN				
Personeelslasten	46.964.831	47.723.741	46.982.687	46.754.183
Afschrijvingen	2.189.391	2.217.031	2.214.307	2.108.268
Huisvestingslasten	3.037.919	3.510.033	3.474.769	3.358.151
Overige lasten	7.712.787	5.977.010	5.948.734	5.941.234
TOTAAL LASTEN	59.904.928	59.427.815	58.620.497	58.161.836
Saldo baten en lasten	1.225.695	467.858	178.299	-878
Saldo financiële bedrijfsvoering	7.862	0	0	0
Saldo buitengewone baten en lasten				
TOTAAL RESULTAAT	1.233.557	467.858	178.299	-878

Toelichting

De SOVON streeft er naar een financieel gezond en toekomstbestendig schoolbestuur te zijn. Dit geldt uiteraard ook voor de individuele scholen van de SOVON. Dit kan niet zonder een meerjarenbegroting. Niet alleen de planning voor 2017, maar ook een doorkijk naar de jaren daarna, geven inzicht en stellen bestuur en schoolleiders in staat knelpunten te ontdekken en hierop proactief interventies te plegen.

Op 1 oktober 2016 hadden we het hoogst aantal leerlingen sinds de oprichting van de stichting. In de komende jaren wordt rekening gehouden met een leerlingaantal dat ten opzichte van de teldatum 1 oktober 2016 een lichte daling zal laten zien. De rijksvergoeding zal daarom dalen.

Om de gezonde financiële situatie waarin de stichting op dit moment verkeert te behouden, is het noodzakelijk om de daling van de lasten in de pas te laten lopen met de daling van de rijksvergoeding. De grote uitdaging van de stichting is om de personele lasten in de toekomst te laten dalen. In 2017 zal het natuurlijk verloop in beeld gebracht worden en worden afgezet tegen de daling van de rijksvergoeding.

De SOVON is erin geslaagd de begroting 2017 deel uit te laten maken van een meerjarenperspectief. Om de stichting financieel gezond te houden, zullen in het jaar 2017 maatregelen ontwikkeld moeten worden zodat we ook in 2018 en de jaren daarna op een realistische wijze uitvoering kunnen geven aan de taakstellingen uit het strategisch beleidsplan.

De rente en aflossing van de geldlening worden vergoed door de gemeente Heerhugowaard. Hierdoor is het saldo financiële bedrijfsvoering 'nul'.

2.6.5 Rapportage

2.6.5.1 Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het huidige model voor de meerjarenbegroting is zo opgebouwd dat het één op één aansluit bij de totstandkoming van de begroting. Daarnaast wordt bij het opstellen van de begroting van enig kalenderjaar direct een doorrekening gemaakt naar de jaren die erop volgen. Hierbij zijn de belangrijkste indicatoren, zoals het aantal leerlingen, de loonkosten, (her)investeringen en taakstelling en vacatureruimte op een interactieve manier (via knoppen) te beïnvloeden. Tenslotte worden per school meerjarenbegrotingen geconsolideerd met de begroting van het BMO en de bovenschoolse budgetten zodat één bestuursbegroting ontstaat.

Een dergelijke aanpak stelt de scholen in staat scenario's te onderzoeken en tegen elkaar af te wegen, zonder dat direct de schoolbestuurlijke effecten ervan uit het oog worden verloren. De begroting en meerjarenbegro-

ting zijn daarmee geïntegreerd in één model. Maatregelen kunnen hiermee nog meer planmatig en resultaat gericht worden doorgerekend.

Een organisatie moet beschikken over een intern risicobeheersings- en controlesysteem. Dit systeem moet de realisatie van doelstellingen bewaken, zorgen dat de financiële verslaggeving betrouwbaar is en wet- en regelgeving wordt nageleefd. Het bestuur is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitbouw van dit systeem en voor de beoordeling van de effectiviteit ervan. Het bestuur onderkent het belang van een goede opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Dit betekent ook dat het systeem moet kunnen meebewegen met maatschappelijke veranderingen en de steeds hogere eisen die de organisatie zelf stelt. In 2016 hebben we geen verbeteringen aangebracht in het systeem van risicomanagement.

Het interne risicobeheersingssysteem bestaat uit:

- De planning- en controlcyclus:
  - De inhoud van het strategisch beleidsplan 2013 - 2016 is leidend voor alle schoolplannen. Deze plannen krijgen ook een vertaling in de meerjarenbegroting van de school en de jaarlijkse activiteitenplannen.
  - Voor de start van de begroting wordt een kaderbrief opgesteld.
  - De stichting werkt met een duidelijke planning- en controlcyclus. Voor het begin van het nieuwe kalenderjaar is de begroting en de meerjarenbegroting vastgesteld. De verantwoording van de uitgaven wordt jaarlijks met de begroting en de meerjarenbegroting ter kennisneming voorgelegd aan de gemeenteraden van Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en Hollands Kroon. De voorzitter van het college van bestuur is elk jaar beschikbaar om deze stukken toe te lichten, maar van deze mogelijkheid is de laatste jaren geen gebruik gemaakt.
  - Zeven maal per jaar wordt de financiële situatie gevolgd in managementrapportages. Boven-schools worden maandelijks overzichten gemaakt om te bepalen hoe op verschillende gebieden uitgaven zich verhouden tot de begroting. Dat zijn allereerst overzichten op het gebied van personele uitgaven waarbij de werkelijke uitgaven in geld worden vergeleken met de afspraken die zijn vastgelegd in de formatieafspraken (onderdeel van de managementcontracten) van de schoolleiders met de bestuurder. Ook de materiële uitgaven worden maandelijks vergeleken met de uitgaven volgens de begroting en door de bestuurder gerapporteerd aan de schoolleiders. Daarnaast worden maandelijks de uitgaven voor personeel dat ter vervanging van zieken werkt en ook de ziekteverzuimcijfers gerapporteerd aan de schoolleiders. Tenslotte krijgen de schoolleiders maandelijks een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de verdeling van het onderwijzend personeel over de functies LB, LC en LD met daarbij de streefpercentages in het kader van de Functiemixafspraken. Dit geheel aan maandelijks rapportages heet de Managementinformatie college van bestuur. Aan de hand van deze managementrapportages wordt bezien of bijstelling noodzakelijk is.
  - Het jaar wordt afgesloten met een jaarverslag.
- De kwaliteitscyclus;
  - Naast de personele en financiële rapportages worden eens per jaar ook rapportages gemaakt over de (kwalitatieve) opbrengsten van de scholen en de onderwijstijd. Deze resultaten worden jaarlijks door de bestuurder besproken met de schoolleiders en de Inspectie van het voortgezet onderwijs.
- Intern toezicht
  - In het kader van de uitvoering van de Code Goed Onderwijsbestuur heeft de raad van toezicht profielen gemaakt van de functies en op basis van deze profielen kandidaten laten zoeken door voordragende instanties. Omdat statutair is vastgelegd dat er een rooster van aftreden moet zijn van de leden van de raad van toezicht, is dit gemaakt. Volgens dit rooster treedt er elk jaar een lid van de raad van toezicht af en als deze niet wil of mag worden herbenoemd, wordt voor de nieuwe kandidaat een profielschets opgesteld. De mogelijkheden van intern toezicht zijn door de bestuurder en de schoolleiders verder verkend aan de hand van de resultaten van de scholen. Hoofddoel van het toezicht door de Raad van Toezicht is te toetsen of het College van Bestuur de doelstellingen van de stichting realiseert. Bij het door de Raad van Toezicht uitgeoefende toezicht kunnen twee aspecten worden onderscheiden.

- Het externe aspect richt zich op de realisering van onderwijsdoelen die door de organisatie zijn vastgesteld dan wel door de overheid in wet- en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven.
- Het interne aspect richt zich op de realisering van doelen op strategisch en beleidsmatig niveau met als kernactiviteit aandacht voor het onderwijs, de organisatie, de kwaliteit en de veiligheid.

Naast bovenstaande risicobeheersingsystemen hanteert de stichting de volgende uitgangspunten:

- Financiële uitgangspunten
  - De SOVON streeft er naar het niveau van het eigen vermogen gedurende de komende twee jaar rond het niveau van € 12.500.000 te stabiliseren. Dit stelt de SOVON in staat om met eigen middelen risico's op te vangen en/of op te lossen. De minimale reservepositie van de SOVON wordt daarmee vastgesteld op een reserve van 16% en de maximale op 30% van de totale baten.
  - Voor individuele scholen zijn ook streefcijfers geformuleerd: elke school dient uiteindelijk een eigen vermogen ter hoogte van 7,5% tot 15% van de jaarlijkse baten te hebben. Scholen dienen dit binnen de eigen exploitatie te realiseren.
  - Daarnaast moet de liquide positie van de SOVON behouden worden. Gestreefd wordt naar een stabiele liquide positie van minimaal € 7.500.000.
- Kwaliteits uitgangspunten
  - Het ziekteverzuim wordt gestabiliseerd op het niveau van 2012, dat wil zeggen duidelijk onder het landelijk gemiddelde voor het voortgezet onderwijs.
  - Vanaf 2014 wordt 100% van de gesprekken in het kader van de gesprekkencyclus gerealiseerd.

2.6.5.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Op 1 januari 2015 was het 20 jaar geleden dat het bestuur van het openbaar voortgezet onderwijs in onze regio werd verzelfstandigd. In de 22 jaren die nu achter ons liggen, zijn alle risico's voor het schoolbestuur in kaart gebracht en zijn passende en efficiënte maatregelen genomen om deze risico's zoveel mogelijk af te dekken. Daarnaast zijn door samenwerking en het opzetten van gezamenlijke activiteiten, het inhuren van diensten en het afsluiten van gezamenlijke contracten op bestuursniveau zoveel mogelijk (financiële) voordelen gerealiseerd.

Het beleid van de stichting is erop gericht om zo min mogelijk risico's te lopen. De stichting loopt de volgende risico's:

Rijksbekostiging

- Het verloop van de toekomstige leerlingaantallen is zeer moeilijk in te schatten. Zowel in Alkmaar-Zuidwest, Bergen en Heiloo als in de gemeente Hollands Kroon is vanaf 2017 tot 2029 sprake van forse krimp van het aantal 12-jarigen. Dit zal uiteraard de aanmelding voor een aantal SOVON-scholen negatief beïnvloeden, naar verwachting op bestuursniveau 10-15%. Dit maakt het zeer lastig om deugdelijke meerjarenbegrotingen af te geven, omdat het onduidelijk is wat de inkomsten zijn. Hierdoor kan onvoldoende op de inzet van formatie worden ingespeeld bij het teruglopen van de leerlingaantallen, met als gevolg grote financiële lasten ten opzichte van de ontvangen bekostiging. Het gevolg van deze terugloop kan ook een heviger concurrentieslag met collega scholen en schoolbesturen zijn. Daarnaast kan ook in stabiele kernen (Alkmaar-Noord, Langedijk, Heerhugowaard) de concurrentie met het bijzonder onderwijs leiden tot lagere of juist hogere aanmeldingen voor SOVON-scholen.
- Bij leerlingdaling en bij onvoldoende natuurlijk verloop zal er boventaligheid ontstaan doordat door cao-regelingen vast aangestelden niet op korte termijn ontslagen kunnen worden.
- SOVON loopt risico bij scholen die groeien in leerlingaantal. De leerlingentelling is op 1 oktober. Stel er komen x leerlingen meer dan wordt pas per januari van het jaar erop voor x leerlingen (extra) gefinancierd. In augustus moeten er echter wel al leraren voor de klas staan, dat betekent dat 5/12 van de extra financiering wordt gemist op dat moment. Is er een aantal jaren achtereen sprake van deze situatie dan is financiële schade aanzienlijk.
- Vanaf 1 januari 2020 treedt waarschijnlijk de modernisering van de Wet op het voortgezet onderwijs in werking. Een onderdeel hiervan betreft de vereenvoudiging van de bekostiging. Op macroniveau moet deze

herverdeling van de bekostiging budgettair neutraal verlopen. Voor individuele schoolbesturen is er evenwel sprake van herverdeeleffecten. De SOVON gaat er in de bekostiging volgens de eerste modellen op achteruit.

Personeel

- De stichting loopt risico als de flexibele personele schil en het natuurlijk verloop de daling van rijksinkomsten niet kan opvangen.
- De personele lasten vormen de grootste kostenpost van de SOVON. De ontwikkeling van de personele lasten is een risico element op de lange termijn. De personele lasten nemen toe. De werkgeverslasten nemen toe, terwijl de rijksoverheid deze niet volledig of nauwelijks compenseert.
- Daarnaast is er het risico van het niet kunnen aantrekken van goed gekwalificeerd (bevoegd en bekwaam) personeel.

Huisvesting

- Op twee locaties is op dit moment sprake van substantiële leegstand. Wanneer het aantal 12-jarigen verder zal teruglopen, kan er in de toekomst bij meer scholen leegstand ontstaan. Daarbij is het moeilijk in te schatten wat de leegstand aan kosten met zich meebrengt.
- Het hoofdgebouw van het Huygens College Heerhugowaard krijgt naar verwachting nieuwbouw in 2018. Sovon treedt hierbij op als bouwheer. Een goede projectadministratie en voortgangscontrole is cruciaal.

Rijksbeleid

- De majeure beleidswijzigingen van de overheid de afgelopen vier jaar hebben geleid tot niet-voorspelde forse fluctuaties in de inkomsten van de besturen voor voortgezet onderwijs, meestal naar beneden, maar soms (in 2013) ook naar boven. Met name de “onbetrouwbare” overheid maakt het maken van een betrouwbare meerjarenbegroting lastig.

Decentrale overheid

- De gemeenten in Noord-Holland-Noord zullen de komende jaren verder gaan bezuinigen en dat valt ook direct te merken voor de SOVON. Voor de komende jaren verwachten we dat het aantal subsidies vermindert ten opzichte van dat wat we nu ontvangen.

2.6.5.3 Beschrijving van de belangrijkste risico beperkende maatregelen

De Sovon heeft de volgende risico beperkende maatregelen genomen:

- De SOVON probeert in overleg met de schoolleiders voor de komende vier jaren het leerlingaantal in beeld te brengen, zodat voortijdig op eventuele leerlingdaling ingespeeld kan worden. Het toekomstige leerlingaantal is regelmatig onderwerp van gesprek.
- De SOVON zorgt ervoor dat haar financiële reserve zodanig groot is dat zij bij groei van het aantal leerlingen deze kan voorfinancieren.
- De SOVON probeert bij leegstand andere invulling te geven aan de leegstaande lokalen.

2.6.5.4 Rapportage toezichthoudend orgaan

Het verslag van de raad van toezicht is hierboven onder 2.3 opgenomen.

2.7 Toelichting financiële situatie SOVON

2.7.1 Baten en lasten

De baten en lasten van de SOVON zien er in het kort als volgt uit (bedragen in €):

Tabel 21. Baten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Rijksbijdragen ¹⁰	58.343.608	57.311.508	55.977.140
Overige baten	2.787.014	2.163.946	2.753.085

Tabel 16. Lasten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Personele lasten	46.964.831	45.916.073	44.265.261
Overige lasten	12.940.097	12.114.967	12.534.631

Tabel 17. Resultaat

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Financieel resultaat	7.862	0	13.739
Exploitatieresultaat	1.233.557	1.444.414	1.944.072

2.7.2 Toelichting Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat van de SOVON over 2016 bedraagt € 1.233.557 positief. Er was een positief resultaat begroot van € 1.444.414. Een negatief verschil van € 210.857. Uit de analyse van het resultaat zijn verschillende oorzaken van dit verschil aan te wijzen:

Aan de batenkant is er een positief verschil van € 1.655.169 ten opzichte van de begroting. Hieronder wordt nader ingegaan op de verschillen.

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn € 1.032.100 hoger dan geraamd. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Hogere ontvangsten doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverband 349.996
- Hogere rijksvergoeding personeel 338.144
- Hogere rijksvergoeding materieel 159.304
- Hogere geormerkte rijksbijdrage (lerarenbeurs) 59.266
- Lagere niet geormerkte rijksbijdrage (prestatiebox) 190.143 -/-
- Hogere rijksvergoeding nieuwkomers 371.034

Overige overheidsbijdragen en subsidies

De overige overheidsbijdragen en -subsidies is € 153.492 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de opstroombeurs leraren bij de diverse scholen.

Overige baten

De overige baten zijn € 471.136 hoger dan geraamd. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Hogere ouderbijdrage 79.367
- Lagere bijdrage voor schoolactiviteiten 30.673 -/-
- Hogere vergoeding detachering personeel 73.646
- Hogere vergoeding werkzaamheden voor derden 66.788
- Hogere schade uitkeringen 46.789
- Hogere overige ontvangsten algemeen (subsidies) 242.514

¹⁰ Inclusief subsidies SWV/OPDC

Aan de lastenkant is er een negatief verschil van € 1.873.888 ten opzichte van de begroting. Dit had de volgende oorzaken:

Personeelslasten

De personele lasten zijn € 1.048.758 hoger dan begroot. Dit heeft voor € 590.208 te maken met de zeer hoge vervangingskosten. Het restant van € 436.774 heeft voornamelijk te maken met de inzet van formatie op schooljaar en een begroting op kalenderjaar. Hierdoor lopen de personele kosten niet altijd gelijk met het budget.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn € 147.679 hoger dan begroot. Er wordt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2016 tot 1 augustus 2018 vervroegd afgeschreven op verbouwingen en onderhoud bij het Huygens College in verband met de geplande nieuwbouw aan de Bergmolen. Dit betreft een bedrag van € 4.000 per maand, dus € 48.000. Daarnaast is per abuis vergeten de afschrijvingslasten van de gebouwen in aanbouw mee te nemen in de begroting. Hierdoor ontstaat een overschrijding op de afschrijvingskosten.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 101.628 lager dan begroot en worden voornamelijk veroorzaakt door:

• Hogere huurkosten sporthal/gymzaal	45.287
• Lagere kosten onderhoud gebouwen en terreinen	137.244 -/-
• Lagere gaskosten	104.551 -/-
• Hogere elektriciteitskosten	17.928
• Hogere schade kosten huisvesting	38.563
• Hogere kosten schoonmaak	35.815

Overige lasten

De overige lasten zijn € 779.079 hoger dan begroot. Dit heeft voornamelijk de volgende oorzaken:

• Lagere kosten drukwerk	29.011 -/-
• Lagere kosten suppl. Voor printers	20.806 -/-
• Hogere advieskosten	267.877
• Hogere kosten salarisverwerking	27.015
• Hogere licentiekosten	45.812
• Hogere onderhoudskosten inventaris en apparaten	59.434
• Hogere kosten leermiddelen	45.216
• Hogere kosten werkboeken	57.004
• Hogere kosten testen en onderzoeken leerlingen	37.605
• Hogere overige onderwijsuitgaven	47.861
• Hogere kosten werkweken en excursies	64.507
• Hogere kosten schoolactiviteiten	210.835
• Hogere wervingskosten personeel	48.702
• Lagere overige uitgaven	60.376 -/-

2.7.3 Verdeling resultaat over de scholen

Het positieve exploitatieresultaat van € 1.233.556 is als volgt verdeeld:

School	Begroot 2016	Resultaat 2016	Verschil 2016	Resultaat 2015
OSG Willem Blaeu	-164.987	-143.756	-21.231	256.322
Focus	-14.843	13.333	-28.176	-52.543
Berger Scholengemeenschap	48.470	-98.118	146.588	167.543
Rsg Wiringherlant	-52.315	-2.728	-49.587	160.356
De Viaan	21.611	175.049	-153.438	16.109
Stedelijk Dalton College Alkmaar	-4.900	-42.356	37.456	102.682
Huygens College Heerhugowaard	456.852	401.138	55.714	-98.746
Murmellius Gymnasium	-102.628	-87.709	-14.919	-72.143
Van der Meij College	64.352	-89.542	153.894	327.949
Bovenschools/BMO	1.192.802	1.108.245	84.557	1.136.543
Totaal	1.444.414	1.233.556	210.858	1.944.072

De volgende scholen hebben een positief exploitatieresultaat over 2016:

- Focus
- De Viaan
- Huygens College Heerhugowaard

De andere scholen hebben een negatief exploitatieresultaat over 2016:

- osg Willem Blaeu
- Berger Scholengemeenschap
- rsg Wiringherlant
- Stedelijk Dalton College Alkmaar
- Murmellius Gymnasium
- Van der Meij College

De exacte verdeling hiervan is te vinden in bijlage c 2 van de jaarrekening.

2.7.4 Financiële Kengetallen

Een kengetal is een cijfer dat in sterk vereenvoudigde vorm een meetgegeven vertegenwoordigt, een waarde. In het voortgezet onderwijs is voorgeschreven, dat de balans en de exploitatierekening voor het ministerie alleen op bestuursniveau worden gemaakt. Daarom zijn de gebruikelijke financiële kengetallen op dat niveau aan de orde.

Sinds 2008 berust het financiële toezicht op het onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs. Een van de onderdelen van dat financiële toezicht is het zogenaamde toezicht op de financiële continuïteit: de vraag of een schoolbestuur financieel gezond is en op korte en lange termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Dit toezicht, dat deel uitmaakt van het geïntegreerd toezicht, vindt risicogericht plaats. Op grond van een analyse van de financiële gegevens uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf uit het jaarverslag of eventueel signalen, bepaalt de inspectie of de positie van de instelling nader moet worden onderzocht. Bij de analyse gebruikt de inspectie der detectie van de risico's een set kengetallen.

De inspectie van het onderwijs heeft een nieuwe set met kengetallen uitgegeven. Deze lijst vervangt eerdere lijsten met kengetallen.

Het Ministerie van OCW werkt met het **weerstandsvermogen**. Dit is het Eigen Vermogen uitgedrukt als percentage van de baten inclusief de financiële baten en exclusief de buitengewone baten. Het weerstandsvermogen

geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang voor het geval dat zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

Voor de SOVON als geheel is het weerstandsvermogen in 2016 0,26. In 2015 was het 0,25. OCW heeft signaleringsgrenzen ontwikkeld voor de kengetallen om de financiële positie van onderwijsinstellingen te duiden. De signaleringsgrens van het ministerie van OCW ligt bij 0,05. Ligt de onderwijsinstelling onder dit minimum, dan is de financiële situatie zorgelijk. Ons weerstandsvermogen ligt boven deze grens. De inspectie van het onderwijs publiceert jaarlijks de financiële situatie in het onderwijs. Voor de sector VO lag in 2015 het weerstandsvermogen op 0,26.

Hieronder treft u een overzicht van de overige financiële kengetallen. Ter vergelijking zijn de financiële kengetallen van de gehele VO sector in de laatste kolom weergegeven.

	2016	2015	Sector VO 2015	Verwacht Sector VO 2016
Solvabiliteit 1	0,58	0,58		
Solvabiliteit 2	0,66	0,64	0,61	0,6
Kapitalisatiefactor	0,37	0,35		
Liquiditeit (current ratio)	1,57	1,26	1,53	1,58
Liquiditeit (quick ratio)	1,57	1,26		
Rentabiliteit (totale vermogen)	4,53%	7,70%	0,8	-0,2
Rentabiliteit (totale baten)	2,02%	3,31%		

Bron: inspectie van het onderwijs, de financiële situatie in het onderwijs 2015

Solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal)

Solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen en verschaft dus inzicht in de vraag of het bevoegd gezag voldoende eigen vermogen heeft om op langere termijn voort te bestaan. De solvabiliteit geeft aan welk deel van de bezittingen (activa) zijn gefinancierd met eigen vermogen. Er zijn daarbij twee benaderingen gangbaar. Solvabiliteit 1, waarbij alleen het eigen vermogen wordt gebruikt bij de berekening van het kengetal, en een solvabiliteit 2 waarbij daarvoor gebruik wordt gemaakt van het eigen vermogen, vermeerderd met de voorzieningen. Solvabiliteit is gedefinieerd als het eigen vermogen (inclusief voorzieningen) gedeeld door het totaal vermogen. OCW heeft signaleringsgrenzen ontwikkeld voor de kengetallen om de financiële positie van onderwijsinstellingen te duiden. Ligt de onderwijsinstelling onder dit minimum, dan is de financiële situatie zorgelijk en loopt het bestuur het risico op lange termijn niet meer aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. De inspectie hanteert een onderste signaleringswaarde van 0,30 voor solvabiliteit 2. De SOVON zit ruim boven deze signaleringswaarde.

Liquiditeit (current ratio) (vlottende activa/kortlopende schulden)

De **liquiditeit** geeft aan in hoeverre een instelling of bedrijf op korte termijn (minder dan 1 jaar) aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen, met andere woorden of het op korte termijn in staat is om alle kortlopende schulden te betalen. De liquiditeit wordt gedefinieerd als de vlottende activa gedeeld door de kortlopende schulden. Besturen met een liquiditeit onder de signaleringswaarde van 0,75 kunnen mogelijk niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Dat wil echter niet zeggen dat zij in betalingsproblemen verkeren. Dat hangt af van de mogelijkheden die een bestuur heeft om geld vrij te maken of door roodstand op de betaalrekening. De SOVON zit ruim boven deze signaleringswaarde.

Rentabiliteit

De **rentabiliteit** heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel een negatief bedrijfsresultaat. Dit geeft aan welk percentage van de totale baten (opbrengsten) over blijft na aftrek van de lasten (kosten). De rentabiliteit van de gewone bedrijfsvoering is gedefinieerd als het resultaat gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten uit gewone bedrijfsvoering (dit zijn de baten plus financiële baten) x 100 procent. OCW heeft signaleringsgrenzen ontwikkeld voor de kengetallen om de financiële positie van onderwijsinstellingen te duiden. Ligt de onderwijsinstelling onder dit minimum, dan is de financiële

situatie zorgelijk. Ligt de onderwijsinstelling boven de maximum gestelde grens, dan worden de middelen onvoldoende besteed aan het doel waarvoor het is bedoeld. Bij de rentabiliteit heeft het ministerie de volgende signaleringsgrenzen aangegeven:

3-jarig < 0

2-jarig < 0,05

1-jarig < 0,10

De SOVON heeft een behoorlijk positief resultaat en de rentabiliteit ligt dus hoger dan de signaleringswaarde.

Huisvestingsratio

De kapitatisatiefactor heeft het ministerie losgelaten. In plaats daarvan is nu een nieuw kengetal geïntroduceerd. Dit is de huisvestingsratio. Deze huisvestingsratio wordt gedefinieerd als de huisvestingslasten plus de afschrijvingen op gebouwen en terreinen gedeeld door de totale lasten. De signaleringsgrens is > 0,10. Voor de sovon is de huisvestingsratio 0,06. Voor de sector Vo lag in 2015 dit percentage op 0,07.

2.7.5 Treasury beleid

In 2016 is het treasury statuut van de SOVON aangepast aan de nieuwe eisen die in de regeling beleggen en belenen zijn gesteld in 2016. Daarnaast wordt jaarlijks de regeling van tekenbevoegdheden vastgesteld door de voorzitter van het college van bestuur. Ook in 2016 is er geen sprake geweest van beleggingen door de SOVON.

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2016

	2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa				
1.1	Immateriële vaste activa	19.690	25.155	
1.2	Materiële vaste activa	<u>12.738.741</u>	<u>13.760.960</u>	13.786.115
		12.758.431		
Vlottende activa				
1.5	Vorderingen	2.312.516	2.347.768	
1.7	Liquide middelen	<u>12.145.180</u>	<u>9.107.112</u>	11.454.879
		14.457.697		
		<u>27.216.128</u>	<u>25.240.994</u>	
Eigen vermogen				
2.1	Eigen vermogen	15.834.221		14.600.664
Voorzeningen				
2.2	Voorzeningen	2.158.897		1.523.323
Langlopende schulden				
2.3	Langlopende schulden	0		0
Kortlopende schulden				
2.5	Kortlopende schulden	9.223.011		9.117.007
		<u>27.216.128</u>	<u>25.240.994</u>	

Toelichting op de balans ten opzichte van 2015:

Materiele vaste activa:

De materiele vaste activa is afgenomen in 2016, ook ten opzichte van 2015. Onder paragraaf 3.5 is een overzicht opgenomen van de investeringen en afschrijvingen van de materiele vaste activa.

Vlottende activa:

Het exploitatieresultaat positief. De investeringen in materiële vaste activa zijn lager dan de afschrijving. De liquide middelen zijn hierdoor gestegen.

Eigen vermogen:

Het exploitatieresultaat is positief. Hierdoor is het eigen vermogen hoger dan in 2015.

Voorzeningen:

Vooral de voorziening individueel keuzebudget wordt tot en met nog 2017 opgebouwd.

Kortlopende schulden:

He balanssaldo van de doelsubsidie prestatiebox 2016 is € 115.000 hoger dan in 2015. De spaarregeling Rome en de deelnemersbijdragen die in de toekomst zal worden vrijgemaakt zijn € 113.000 hoger dan in 2015. Er is vanaf 2016 een nieuwe subsidie bekostiging procesbegeleider van € 32.000. Deze is nog niet gebruikt.

3.2 Staat van baten en lasten over 2016

	2016		Begroting 2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	58.343.608		57.311.508		55.977.140
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	252.242		98.750		172.852
3.4	Werk in opdracht van derden	940		2.500		20.966
3.5	Overige baten	<u>2.533.832</u>		<u>2.062.696</u>		<u>2.559.267</u>
	Totaal baten	<u>61.130.623</u>		<u>59.475.454</u>		<u>58.730.225</u>
	Lasten					
4.1	Personeelslasten	46.964.831		45.916.073		44.265.261
4.2	Afschrijvingen	2.189.391		2.041.712		2.006.182
4.3	Huisvestingslasten	3.037.919		3.139.547		2.695.779
4.4	Overige lasten	<u>7.712.787</u>		<u>6.933.708</u>		<u>7.832.671</u>
	Totaal lasten	<u>59.904.928</u>		<u>58.031.040</u>		<u>56.799.892</u>
	Saldo baten en lasten	1.225.695		1.444.414		1.930.332
5	Financiële baten en lasten	<u>7.862</u>		<u>0</u>		<u>13.739</u>
		7.862		0		13.739
	Resultaat	<u>1.233.557</u>		<u>1.444.414</u>		<u>1.944.072</u>

3.3 Kasstroomoverzicht over 2016

	2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat		1.225.695		1.930.332
Aanpassingen voor:				
-afschrijvingen	2.189.391		2.006.182	
-mutaties voorzieningen	<u>635.573</u>		<u>326.824</u>	
		2.824.965		2.333.006
Veranderingen in vlottende middelen:				
-vorderingen	35.251		182.909	
-schulden	<u>106.003</u>		<u>173.677</u>	
		141.255		356.585
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
Ontvangen interest	8.339		14.036	
Betaalde interest	<u>477</u>		<u>296</u>	
		7.862		13.739
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>4.199.776</u>		<u>4.633.664</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.171.205		2.446.456	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	14.435		0	
Investerings in immateriële vaste activa	4.937		13.963	
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	<u>0</u>		<u>0</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.161.707		-2.460.419
Mutatie liquide middelen		<u>3.038.069</u>		<u>2.173.244</u>

3.4 Toelichting behorende bij de jaarrekening 2016

ALGEMEEN

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting, opgericht voor het verzorgen van onderwijs.

TOEGEPASTE STANDAARDEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 boek 2 BW en de richtlijnen voor de jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Waardering van de activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op hele euro's.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden regelmatig geijkt. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), gekochte leningen en obligaties, verstrekte leningen en overige vorderingen, investeringen in eigenvermogensinstrumenten, overige financiële verplichtingen en derivaten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de onderneming gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaaarding niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen. De immateriële vaste activa betreft aangeschafte software. Investerings vanaf € 1.000 worden geactiveerd.

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Immateriële vaste activa	20%
Terreinen	0%
Gebouwen	2%
Verbouwingen	5 - 10%
Inventaris	5%
Apparaten/bedrijfsmiddelen	10 - 20%
Automatiseringsapparatuur	20%
Groot onderhoud	10%

Investerings vanaf € 1.000 worden geactiveerd.

Groot onderhoud vanaf € 25.000 wordt geactiveerd.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs (aanschaf- of verkoopprijs) onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vordering.

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de (gewijzigde) Regeling "Onvoorzien gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" (kenmerk WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Overzicht verbonden partijen

De afzonderlijke en schoolonafhankelijke boekenfondsen zijn inmiddels allemaal opgeheven. Er is op deze wijze geen sprake meer van verbonden partijen met boekenfondsen. De belangrijkste partij waarmee de SOVON is verbonden, is het Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland. Dit Samenwerkingsverband maakt een eigen jaarverslag.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserves staan ter vrije beschikking van het College van Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt tussen publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen, voorziening verlieslatende contracten en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende verplichtingen is voldaan:

- a. De rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk).
- b. Het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.
- c. Er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Sinds eind 2015 zijn we met het ministerie in gesprek over de mogelijkheden van een schatkistlening. Het Huygens College Heerhugowaard krijgt vervangende nieuwbouw. De SOVON kan door schatkistbankieren goedkoper lenen dan de gemeente. We zijn met het ministerie en de gemeente Heerhugowaard in gesprek over de mogelijkheden van het afsluiten van een schatkistlening door de SOVON en het betalen van de daarmee gepaard gaande kapitaallasten door de gemeente Heerhugowaard.

Kortlopende schulden

Schulden met een op de balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt - overeenkomstig de in de RJO aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

3.5 Toelichting behorende bij de balans

1.1 Immateriële vaste activa

	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	Boekw aarde 1 januari 2016	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Afschrijving op desinvesteringen	Overige mutaties	Aanschafprijs	Cumulatiev e afschrijving en en waardever	Boekw aarde 31 december 2016
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR	EUR	EUR
1.1.5 Overige	179.846	154.691	25.155	4.937	0	10.402	0	0	184.783	165.092	19.690
	<u>179.846</u>	<u>154.691</u>	<u>25.155</u>	<u>4.937</u>	<u>0</u>	<u>10.402</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>184.783</u>	<u>165.092</u>	<u>19.690</u>

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschafprijs	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	Boekw aarde 1 januari 2016	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Afschrijving op desinvesteringen	Overige mutaties	Aanschafprijs	Cumulatiev e afschrijving en en waardever	Boekw aarde 31 december 2016
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR	EUR	EUR
1.2.1 Gebouw en en terreinen	11.076.818	6.166.416	4.910.402	15.767	0	624.744	0	-416.907	11.509.491	6.791.160	4.718.331
1.2.2 Inventaris en apparatuur	16.619.659	9.340.271	7.279.388	688.944	36.990	1.188.548	22.555	-211.043	17.484.250	10.507.857	6.976.393
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.953.641	1.280.090	673.551	206.056	0	244.625	0	0	2.159.696	1.524.715	634.982
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	222.386		222.386	260.439	0		0	627.950	-145.125		-145.125
1.2.5 Groot onderhoud	952.771	277.539	675.232	0	0	121.072	0	0	952.771	398.611	554.160
	<u>30.825.275</u>	<u>17.064.315</u>	<u>13.760.960</u>	<u>1.171.205</u>	<u>36.990</u>	<u>2.178.989</u>	<u>22.555</u>	<u>0</u>	<u>31.961.084</u>	<u>19.222.343</u>	<u>12.738.741</u>

De desinvesteringen omvat alleen verkopen en afgestoten activa.

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
1.5	Vorderingen				
1.5.1	Debiteuren		383.998		444.148
1.5.2	OCW		0		0
1.5.3	Verbonden partijen		0		0
1.5.7	Overige vorderingen				
1.5.7.1	Verstreckte voorschotten	2.059		-3.313	
1.5.7.2	Overig	<u>172.291</u>		<u>358.845</u>	
			174.350		355.532
1.5.8	Overlopende activa				
1.5.9	Af: Voorzieningen w egens oninbaarheid				
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	1.754.168		1.548.237	
1.5.8.3	Overige overlopende activa	<u>-</u>		<u>150-</u>	
			<u>1.754.168</u>		<u>1.548.087</u>
			<u>2.312.516</u>		<u>2.347.768</u>

Debiteuren

In de post debiteuren zit factuur 965044 van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor het Murmellius Gymnasium voor een bedrag van € 145.125,-. Deze factuur heeft een looptijd tot 2022.

De post overlopende activa omvat voor het grootste deel de transitorisch geboekte facturen die naar rato worden verdeeld over 2016 en 2017.

Overige vorderingen

In de overige vorderingen is geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Overlopende activa

In de overlopende activa is geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

1.7	Liquide middelen	2016 EUR	2015 EUR
1.7.1	Kasmiddelen	14.319	14.560
1.7.2	Tegoeden op bank en girorekeningen	11.630.862	2.092.552
1.7.3	Deposito's	500.000	7.000.000
		<u>12.145.180</u>	<u>9.107.112</u>

Schatkistbankieren

Gedurende het boekjaar 2011 is besloten een rekening courant overeenkomst te sluiten met het Ministerie van Financiën (het z.g.n. Schatkistbankieren). In deze overeenkomst wordt de afspraak vastgelegd dat de SOVON haar liquide middelen voor zover deze samenhangen met de door haar te vervullen publieke taak te laten beheren door de schatkist. Dit houdt in dat wij een betaalrekening en deposito's bij de schatkist aanhouden waarop alle publieke middelen worden beheerd. Liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

2.1	Eigen vermogen	Stand per 1 januari 2016	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2016
		EUR	EUR	EUR	EUR
	Algemene reserve				
2.1.1	Algemene reserve	11.300.496	1.012.834	0	12.313.330
	Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.2	Reserve risicofonds vervanging	948.928	-130.257	0	818.671
	Reserve risicofonds bapo	650.747	154.055	0	804.802
	Reserve risicofonds overig	902.392	-902.392	0	0
	Reserve inbreng inventaris	22.249	-12.260	0	9.989
	Reserve nieuw bouw	674.356	-88.926	0	585.430
	Reserve inrichting nieuw bouw	101.495	-6.485	0	95.010
	Reserve onderhoud	0	1.206.989	0	1.206.989
		3.300.168			3.520.891
		<u>14.600.664</u>	<u>1.233.557</u>	<u>0</u>	<u>15.834.221</u>

Het eigen vermogen per 31 december 2016 is gestegen naar € 15.834.221. De algemene reserve bedraagt per 31 december 2016 € 12.313.330. De materiële vaste activa bedragen per 31 december 2016 bedraagt € 12.738.741. De algemene reserve is bijna geheel vastgelegd in materiële vast activa.

De overige bestemmingsreserves bedragen € 3.520.891. Deze zijn voornamelijk bedoeld voor:

- Risicofonds vervanging: dit risicofonds vormt een buffer voor vervangingskosten.
- Risicofonds bapo: dit risicofonds vormt een buffer voor toekomstige bapo (overgangsregeling) kosten.
- Risicofonds overig dit risicofonds is vrijgemaakt in 2016 ten gunste van de algemene reserve.
- Reserve inbreng inventaris: afschrijvingen op "oude" inventaris, gevormd door Focus (voorheen De Polsstok). Dit bedraagt € 9.989 en wordt in tien jaar afgeschreven.
- Reserve nieuwbouw: reserve ter dekking van de afschrijvingskosten voor de inrichting van rsg Wi-ringherlant voor € 585.430.
- Reserve inrichting nieuwbouw: reserve ter dekking van de afschrijvingskosten voor de inrichting na de renovatie van het Murmellius Gymnasium voor € 95.010
- Reserve onderhoud: deze reserve is gevormd om de uitgaven die zijn opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan te kunnen spreiden en te kunnen bekostigen. In 2015 is een deel van de baten ten onrechte opgenomen in de algemene reserve. In 2016 is dit weer rechtgetrokken en is dat deel van de algemene reserve overgeboekt naar de reserve onderhoud.

2.2 Voorzieningen		Stand per 1 januari 2016	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31 december 2016	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.2.1	Personeels voorzieningen	378.391	55.608	70.889			363.110	87.864	275.246
	Voorziening spaarverlof	539.218	611.080	15.214			1.135.084	21.500	1.113.584
	Voorziening jubilea	425.298	17.597	0			442.895	78.000	364.895
	Voorziening uitkeringskosten	180.416	106.740	69.349			217.807	87.158	130.649
		<u>1.523.323</u>	<u>791.024</u>	<u>155.451</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.158.897</u>	<u>274.522</u>	<u>1.884.375</u>

2.5 Kortlopende schulden

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.5.3	Crediteuren		716.366		878.212
2.5.7	Belastingen en premies sociale verzekering				
	Loonheffing		1.530.528		1.472.069
	Omzetbelasting		8.439		0
	Premies sociale verzekeringen		<u>1.022.741</u>		<u>1.005.005</u>
			2.561.708		2.477.073
2.5.9	Overige kortlopende schulden				
	Overige		<u>3.968.827</u>		<u>3.718.397</u>
			3.968.827		3.718.397
2.5.10	Overlopende passiva				
	Vooruit ontvangen subsidies OCW geormerkt		208.745		185.790
	Vooruit ontvangen investeringssubsidies		109.023		166.530
	Vakantiegeld		1.467.216		1.425.709
	Accountants- en administratiekosten		22.500		37.000
	Overige		<u>168.626</u>		<u>228.297</u>
			1.976.110		2.043.325
			<u>9.223.011</u>		<u>9.117.007</u>

2.5.9 De post vooruitontvangen investeringssubsidies betreft bijdragen van het Ministerie van OCW dan wel andere partijen ter financiering van investeringen. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening (onder overige subsidies OCW) naar rato van de afschrijvingslasten op de betrokken activa.

Vooruitontvangen investeringssubsidies

	2016	2015
Stand per 1 januari	166.530	228.422
Vrijval ten gunste van de baten en lasten	<u>-57.507</u>	<u>-61.892</u>
Stand per 31 december	<u>109.023</u>	<u>166.530</u>

Model G Verantwoording subsidies

G2	Subsidies met verrekeningsclausule	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Te verrekenen EUR		
G2A	Aflopend per ultimo verslagjaar								
	Subsidie zij-instroom 2014	2014/2/377369	27-08-2014	40.000	40.000	15.998	24.002		
	Subsidie studieverlof 2015	2015/2/114959	25-11-2015	221.492	221.492	221.492	0		
	Totaal			261.492	261.492	237.490	24.002		
				EUR	EUR	EUR	EUR		
G2B	Doorlopend tot in een volgend verslagjaar								
	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing EUR	Saldo 1-1-2016 EUR	Ontvangen in 2016 EUR	Lasten 2016 EUR	Totale kosten t/m 31-12-2016 EUR	Saldo nog te besteden 31-12-2016 EUR
	Subsidie zij-instroom 2015	2015/2/411964	29-07-2015	20.000	16.531		7.854	11.323	8.677
	Subsidie zij-instroom 2016	2016/2/357896	22-11-2016	80.000	0	80.000	33.333	33.333	46.667
	Subsidie studieverlof 2016	2016/2/246644	30-08-2016	221.827	0	221.827	92.428	92.428	129.399
				321.827	16.531	301.827	133.615	137.084	184.743

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Konika Minolta

In september 2012 is reeds gestart met het Europese aanbestedingstraject met betrekking tot de huur van multifunctionals op alle scholen. Aangezien een aantal uitgekozen leveranciers niet aan de gestelde voorwaarden konden voldoen, heeft dit traject langer geduurd dan de bedoeling was. Uiteindelijk is de overeenkomst per 1 oktober 2014 afgesloten met Konika Minolta en heeft een looptijd van 3 jaar tot 1 oktober 2017. Het betreft een bedrag van ongeveer € 187.500 op jaarbasis.

Leermiddelen

De aanbesteding van leermiddelen heeft in 2014 plaatsgevonden. Er is een overeenkomst afgesloten met Van Dijk Educatie BV met betrekking tot de aanschaf van leermiddelen voor scholen, die een intern boekenfonds hebben. Het betreft een contract van € 295.805 op jaarbasis en een looptijd van 5 jaar.

Daarnaast is een overeenkomst afgesloten met Iddink Voortgezet Onderwijs BV met betrekking tot de levering van leermiddelen voor scholen met een extern boekenfonds. Het betreft een contract van € 1.218.200 op jaarbasis en een looptijd van 5 jaar.

Software

Met SLB diensten is een Microsoft Schoolovereenkomst gesloten voor Microsoft software voor het onderwijs. SLB diensten is een tussenpersoon voor Microsoft. Er is maar één aanbieder. Er is een contract afgesloten voor de periode 2015-2017. Het betreft ongeveer € 80.000 per jaar.

Het contract met Raet BV is in 2016 opgezegd en omgezet naar een 1 jarig contract. De kosten zijn ongeveer € 138.000 per jaar.

Hardware

In 2015 is de ICT-hardware Europees aanbesteed. Het doel was het selecteren van drie opdrachtnemers. Per opdracht van minimaal 25 devices (desktops en/of laptops) wordt onder deze opdrachtnemers, op basis van geactualiseerde specificaties, een mini-tender georganiseerd voor de levering van de ICT-hardware voor de betreffende opdracht. Per opdracht wordt aan de winnende opdrachtnemer een opdracht verstrekt voor de levering van de ICT-hardware. De nummer 1 in rang bij deze aanbesteding krijgt de eerste opdracht voor het leveren van de ICT-hardware. In oktober 2015 zijn de door Inkada B.V. opgestelde contracten door SOVON en door Vitasys, Misco Solutions en Infotheek getekend. De contracten hebben een looptijd van vijf jaar.

Glasvezel

Met Vodafone is een contract met betrekking tot de glasvezelnetverbinding afgesloten. Het contract loopt vanaf 21 december 2012 en is aangegaan voor 60 maanden (tot 21 december 2017). De jaarlast is ongeveer € 52.000.

Schoonmaak

Per 19 augustus 2013 is er een nieuw schoonmaakcontract. De schoonmaak is ondergebracht bij GCA. Het contract loopt tot 1 juli 2017 en bedraagt ongeveer € 860.000 per jaar.

Investeringsen

Er is een subsidie van € 145.125 ontvangen voor het Murmellius Gymnasium. Dit is subsidie van de rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en is bedoeld voor de levensduurverlengende renovatie waarmee wordt gestart in 2017.

Daarnaast zijn er vergevorderde plannen om in 2017 een start met de nieuwbouw voor het Huygens College Heerhugowaard te realiseren.

Langlopende vordering

In 2008 heeft de SOVON de vordering voor loonheffing, belastingen en vakantiegeld op het Ministerie van OCW afgeboekt en is daarmee niet opgenomen op de balans. Het betreft een vordering met een oneindig karakter voor een bedrag van € 2,6 miljoen. Dit bedrag wordt slechts bij liquidatie van de stichting bij het Ministerie van OCW als vordering opgevoerd, om daarmee voldoende liquide middelen voor de schuldeisers beschikbaar te hebben.

3.6 Toelichting behorende bij staat van baten en lasten

	2016		Begroting 2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3.1 Rijksbijdragen						
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	<u>55.548.807</u>		<u>55.051.359</u>		<u>53.632.450</u>	
		55.548.807		55.051.359		53.632.450
3.1.2 Overige subsidies OCW						
3.1.2.1.1 Geoommerkte OCW subsidies	261.651		222.525		197.031	
3.1.2.2.1 Niet-geoommerkte OCW subsidies	1.575.544		1.452.486		1.391.707	
3.1.2.3.1 Toerekening investeringssubsidies OCW	57.507		35.035		61.892	
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	<u>900.099</u>		<u>550.103</u>		<u>694.060</u>	
		2.794.801		2.260.149		2.344.690
	<u>58.343.608</u>		<u>57.311.508</u>		<u>55.977.140</u>	
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies						
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	115.377		71.750		48.454	
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	<u>136.864</u>		<u>27.000</u>		<u>124.398</u>	
		<u>252.242</u>		<u>98.750</u>		<u>172.852</u>
3.4 Baten werk in opdracht van derden						
3.4.1 Contractonderw ijs		<u>940</u>		<u>2.500</u>		<u>20.966</u>
3.5 Overige baten						
3.5.1 Verhuur	55.912		54.650		66.568	
3.5.2 Detachering personeel	374.490		243.522		280.750	
3.5.3 Schenking	0		0		0	
3.5.4 Sponsoring	0		0		0	
3.5.5 Ouderbijdragen	1.664.740		1.604.619		1.765.432	
3.5.6 Overige	<u>438.690</u>		<u>159.905</u>		<u>446.516</u>	
		<u>2.533.832</u>		<u>2.062.696</u>		<u>2.559.267</u>

	2016		Begroting 2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten					
4.1.1	Lonen en salarissen					
4.1.1.1	35.543.753		34.902.370		33.680.123	
4.1.1.2	4.466.915		4.348.521		3.969.286	
4.1.1.3	4.303.467		4.672.142		4.292.668	
		44.314.135		43.923.033		41.942.077
4.1.2	Overige personele lasten					
4.1.2.1	791.024		721.578		583.130	
4.1.2.2	1.177.400		432.276		986.864	
4.1.2.3	1.029.560		989.186		1.009.885	
		2.997.984		2.143.040		2.579.878
4.1.3	Af: uitkeringen					
		347.288		150.000		256.694
		46.964.831		45.916.073		44.265.261

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de organisatie 864 (was 850 in 2015).

WNT-verantwoording 2016 SOVON

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SOVON van toepassing zijnde regelgeving. Per 1 januari 2016 zijn de verlaagde sectorale WNT-maxima voor de onderwijssectoren vervangen door bezoldigingsklassen op basis van instellingskenmerken. De SOVON valt onder klasse indeling E met een bijbehorend bezoldigingsmaximum van € 152.000. Op basis van de geldende arbeidsovereenkomst met de topfunctionaris komt SOVON boven dit maximum uit. Het salaris van de huidige bestuurder valt onder het overgangsrecht van de WNT, wat betekent dat bij een verlaging van de bezoldigingsklasse de reeds overeengekomen bezoldiging vier jaar in stand blijft en daarna in drie jaar wordt afgebouwd. Bij de komende benoeming van een nieuwe bestuurder zal de SOVON wel rekening moeten houden met deze lagere bezoldigingsklasse. Hieronder ziet u de opbouw van deze klasse indeling.

Bezoldigingsklasse 2016	totale baten per kalenderjaar	aantal leerlingen	gewogen aantal onderwijssoorten	totaal complexiteitspunten	klasse indeling	bezoldigingsmaximum
t-2 2014	55.506.910	6.896	4			
t-3 2013	56.128.389	6.567				
t-4 2012	52.574.088	6.308				
Driejaarsgemiddelde	54.736.462	6.590				
Complexiteitspunten		6	3	4	13 E	152.000

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevend topfunctionaris						
Leidinggevend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	De heer	R.A.		Gase	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang		
	Bestuurder	01-01	31-12	1		
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	150.981	0	15.507	166.488	152.000	Overgangsrecht WNT
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang		
		01-01	31-12	1		
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
	145.738	0	11.432	157.170		

Toezichthoudend topfunctionaris						
Toezichthoudend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	Mevrouw	S.	van	Ketel	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie			
	Lid	01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	2.420			2.420	15.200	Niet van toepassing
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
				0		
Toezichthoudend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	Mevrouw	C.M.M.		Noom	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie			
	Lid	01-01	09-07			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	1.239			1.239	15.200	Niet van toepassing
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie			
		01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
		834		834		
Toezichthoudend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	De heer	K.E.		Hau	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie			
	Lid	01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	0			0	15.200	Niet van toepassing
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie			
		01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
		0		0		
Toezichthoudend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	Mevrouw	K.	van der	Gaast	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie			
	Lid	01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	2.000			2.000	15.200	Niet van toepassing
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie			
		01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
		589		589		
Toezichthoudend topfunctionaris	Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	
	Ja	De heer	L.A.		Pannekeet	
Dienstbetrekking in verslagjaar	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie			
	Voorzitter	01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm
	0			0	22.800	Niet van toepassing
Gegevens 2015		Aanvang functie	Einde functie			
		01-01	31-12			
	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging 2015		
		0		0		

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

	2015		Begroting 2015		2014	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
4.2 Afschrijvingen op immateriële en materiële activa						
4.2.1 Immateriële vaste activa	10.402		9.288		17.123	
4.2.2 Materiële vaste activa	<u>2.178.989</u>		<u>2.032.424</u>		<u>1.989.059</u>	
		<u>2.189.391</u>		<u>2.041.712</u>		<u>2.006.182</u>
4.3 Huisvestingslasten						
4.3.1 Huur	257.146		210.465		236.537	
4.3.2 Verzekeringen	354		400		532	
4.3.3 Onderhoud	841.574		943.876		649.905	
4.3.4 Energie en water	690.736		784.523		615.112	
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.084.831		1.043.693		1.047.603	
4.3.6 Heffingen	47.208		59.518		47.778	
4.3.7 Overige	<u>116.068</u>		<u>97.072</u>		<u>98.313</u>	
		<u>3.037.919</u>		<u>3.139.547</u>		<u>2.695.779</u>
4.4 Overige lasten						
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	1.358.744		1.147.054		1.094.484	
4.4.2 a Inventaris en apparatuur	697.543		599.760		665.338	
4.4.2 b Leermiddelen	3.824.125		3.339.208		3.817.682	
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	0		0		0	
4.4.4 Overige	<u>1.832.375</u>		<u>1.847.686</u>		<u>2.255.166</u>	
		<u>7.712.787</u>		<u>6.933.708</u>		<u>7.832.671</u>
5 Financiële baten en lasten						
5.1 Rentebaten	8.339		0		14.036	
5.5 Rentelasten	<u>477</u>		<u>0</u>		<u>296</u>	
		<u>7.862</u>		<u>0</u>		<u>13.739</u>

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Mazars accountants zijn ten laste gebracht van de stichting, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW:

	Mazars Accountants	Overigen	Totaal kosten
Onderzoek naar de jaarrekening en bekostigingsgegevens	37.370	0	37.370
Totaal	<u>37.370</u>	<u>0</u>	<u>37.370</u>

Alkmaar, 21 april 2017
Het College van Bestuur

Raad van Toezicht

L.A. Pannekeet

drs. K. van der Gaast

H. Winters

mr. S. van Ketel

dr. R.A. Gase
Voorzitter College van Bestuur

drs. K.W. Hau RA

4 Overige gegevens

4.1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord

A. Verklaring over de in het bestuursverslag opgenomen jaarrekening 2016

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord te Alkmaar gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2016;
- (2) de staat van baten en lasten over 2016; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de *continuïteitsveronderstelling*, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Breda, 13 april 2017

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

drs. P.A.J. Hopstaken RA

4.2 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Als gevolg van de Wet op het Voortgezet Onderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het positieve resultaat van het verslagjaar 2016 van € 1.233.557 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen volgens de verdeling in bijlage C2.

4.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich tot nu toe geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de stichting.

4.4 Samenwerkingsverbanden VO/BVE en overige instellingen

De stichting heeft een samenwerkingsverband met een andere onderwijsinstelling in de regio. In overeenstemming met het Besluit samenwerking VO-BVE wordt hierover gerapporteerd. Per peildatum volgen de volgende aantallen leerlingen per brinnummer elders onderwijs:

Brinnummer	Schoolnaam	aantal leerlingen 2015	aantal leerlingen 2016	Volgt onderwijs bij
01XF	osg Willem Blaeu	17	12	Horizon College te Alkmaar
16ST	Berger Scholengemeenschap	2	6	Horizon College te Alkmaar
17DD	rsg Wiringherlant	2	2	ROC Kop van Noord Holland
		1	4	Horizon College te Alkmaar
19ZQ	Stedelijk Dalton College Alkmaar	12	8	Horizon College te Alkmaar
19ZX	Huygens College Heerhugowaard	9	6	Horizon College te Alkmaar

Bijlage C2 Bestemming van het exploitatiesaldo

O.S.G. Willem Blaeu

ten laste van	Algemene reserve	-143.756
		<u>-143.756</u>

Focus

ten gunste van	Algemene reserve	25.593
ten laste van	Reserve inbreng inventaris	-12.260
		<u>13.333</u>

Berger Scholengemeenschap

ten laste van	Algemene reserve	-98.118
		<u>-98.118</u>

R.S.G. Wiringherlant

ten gunste van	Algemene reserve	86.198
ten laste van	Reserve nieuwbouw	-88.926
		<u>-2.728</u>

De Viaan

ten gunste van	Algemene reserve	181.738
ten laste van	Reserve verbouwing	-6.688
		<u>175.049</u>

Stedelijk Dalton College

ten laste van	Algemene reserve	-42.356
		<u>-42.356</u>

Huygens College

ten gunste van	Algemene reserve	401.138
		<u>401.138</u>

Murmellius Gymnasium

ten gunste van	Algemene reserve	18.054
ten laste van	Reserve inrichting nieuwbouw	-6.485
ten laste van	Reserve verbouwing	-99.279
		<u>-87.709</u>

Van der Meij

ten laste van	Algemene reserve	-89.542
		<u>-89.542</u>

BMO

ten gunste van	Algemene reserve	140.892
		<u>140.892</u>

Bovenschools

ten gunste van	Algemene reserve	532.992
ten laste van	Risicofonds Vervangingen	-130.257
ten gunste van	Risicofonds Bapo	154.055
ten laste van	Risicofonds overige	-902.392
ten gunste van	Reserve verbouwing	105.967
ten gunste van	Reserve onderhoud	1.206.989
		<u>967.353</u>

Geconsolideerd

ten gunste van	Algemene reserve	1.012.834
ten laste van	Reserve verbouwing	0
ten laste van	Reserve nieuwbouw	-88.926
ten laste van	Reserve inrichting nieuwbouw	-6.485
ten laste van	Reserve inbreng inventaris	-12.260
ten gunste van	Reserve onderhoud	1.206.989
ten laste van	Reserve overige	<u>1.099.318</u>
ten laste van	Risicofonds vervangingen	-130.257
ten gunste van	Risicofonds Bapo	154.055
ten laste van	Risicofonds overige	-902.392
ten laste van	Reserve personeel	<u>-878.595</u>
totaal		<u>1.233.557</u>